

รัฐสภาสาร

ปีที่ 31 ฉบับที่ 6 เดือนมิถุนายน 2526 ISSN 0125 - 0957

เรื่องในเล่ม

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล

ยุวกษัตริย์ผู้ครองใจประชาชน 1

ข้อคิดอีกมุมหนึ่งจากการดำเนินชีวิต 14

บทบาทของรัฐสภาต่อความมั่นคงทางการเมือง 16

ระบบการเมืองการปกครอง 28

ปร. 42 : กฎหมายควบคุมหนังสือพิมพ์ 47

LIRT

Legislative Institutional Repository of Thailand

วัตถุประสงค์

- เพื่อเผยแพร่ระบอบประชาธิปไตย
- เพื่อเสนอข่าวสารวิชาการในวงงานรัฐสภาและอื่น ๆ ทั้งภายในและต่างประเทศ

สำนักงานหนังสือพิมพ์รัฐสภา
สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา
ถนนอุทองใน ดุสิต กรุงเทพฯ
โทร. ๒๘๒๖๑๘๑-๘๘ ต่อ ๒๒๘

นายบุรีรักษ์ นามวัฒน์
บรรณาธิการ ผู้พิมพ์ ผู้โฆษณา
นายมนตรี ตันทวิรัตน์
นางสาวสุวิมล ไตรสุวรรณ
ผู้ช่วยบรรณาธิการ
นางสาวอรุณญา กิรติพงศ์ไพบูลย์
ผู้จัดการและสมุหบัญชี

พลตรี กระจวี สุทัศน์ ณ อยุธยา
ผู้อำนวยการ
ร้อยตรี ปณิธาน เลิศฤทธิ์
ผู้ช่วยผู้อำนวยการ

ที่ปรึกษา

นายอาสา	ทรัพย์อนันต์
นายประยูร	स्ताเขตร์
นางสาวบงอร	อิมโอชา
นายประเสริฐ	ดวงวิชัย
นางพรรัตน์	หม่อมพยัคฆ์
นางสาวกอบกุล	ศรานนท์
นายภราดา	บูรณศิริ
นายสุพงศ์	ศิริพูนเกียรติ
นางอุบลวรรณ	พันธ์ุคำ
นายวุฒินันท์	ยังวิริยะ
นายอุดม	พลอยสังวาลย์
นายแผ้ว	หม่อมพยัคฆ์
นายธนู	บุญยรงค์

การส่งเรื่องลงรัฐสภา
ส่งที่บรรณาธิการหนังสือรัฐสภา
ศูนย์บริการเอกสารและค้นคว้า
สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา
โทร. ๒๘๒๖๑๘๑-๘๘ ต่อ ๒๓๗

บอกรับเป็นสมาชิก

ส่งเงินล่วงหน้าในนามผู้จัดการไปยัง
สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา โดยส่ง
เช็คไปรษณีย์ หรือธนาณัติ ส่งจ่าย
ณ ที่ทำการไปรษณีย์ดุสิต

กำหนดออก เดือนละหนึ่งฉบับ
อัตราค่าบำรุง ปีละหกสิบบาท
ครึ่งปีสามสิบบาท

พิมพ์ที่ ห้างหุ้นส่วนจำกัด โรงพิมพ์อักษรไทย ๔๑๐/๑๐-๑๓ ถนนจรัญสนิทวงศ์
แขวงบางยี่ขัน เขตบางกอกน้อย กรุงเทพฯ ๗ โทร. ๔๒๕๕๕๕๗, ๔๒๕๐๖๕๔
นายตริ ปวิณวัฒน์ ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา ๒๕๒๕

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล

ยุวกษัตริย์ผู้ครองใจประชาชน

โดย นายทองคำ กลั้วไม้ ณ อยุธยา

โดย นายทองคำ กลั้วไม้ ณ อยุธยา

ประเทศไทยมีการปกครองแบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขรับผิดชอบความอยู่รอดของชาติสืบติดต่อกันมาช้านานตั้งแต่เริ่มตั้งเป็นประเทศขึ้นเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นระบอบประชาธิปไตย ถึงแม้รัฐธรรมนูญได้บัญญัติให้มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขเช่นเดิมก็ตาม สถาบันพระมหากษัตริย์ย่อมได้รับความกระทบกระเทือนในการเปลี่ยนแปลงนั้นเป็นอย่างยิ่ง และจำเป็นที่จะต้องกำหนดพระราชภาระเสียใหม่ให้สอดคล้องกับการปกครอง คือทรงปกเกล้าแต่มิได้ปกครอง และเป็นธรรมดาที่จะต้องมีการขัดแย้งระหว่างพระมหากษัตริย์ที่ทรงถูกปฏิบัติกับผู้ก่อการปฏิวัติ ดังนั้นพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว จึงได้ทรงสละราชสมบัติ เพื่อเปิดหนทางให้ผู้ที่มีความเหมาะสมกว่าพระองค์มาทำหน้าที่แทนสืบไป และในระหว่างที่มีกระแสพระราชปรารภว่าจะสละราชสมบัตินั้นก็ ได้พระราชทานพระราชดำริ ไปยังรัฐบาลว่าผู้ที่สมควรสืบราชสมบัติต่อไปน่าจะ ได้แก่ พระโอรสสมเด็จพระเจ้าพี่ยาเธอ เจ้าฟ้ามหิตลอดุลยเดช กรมหลวงสงขลานครินทร์ ถึงแม้จะทรงพระเยาว์แต่การทรงพระเยาว์นั้นย่อมเป็นผลดีทางการเมือง เพราะจะไม่มี การขัดแย้งระหว่างพระมหากษัตริย์กับรัฐบาล ดังนั้น พระวรวงศ์เธอพระองค์เจ้าอานันทมหิดล จึงได้รับอัญเชิญขึ้นครองราชย์สืบต่อไป โดยมีพระชนมายุเพียง 8 ปี 5 เดือน กับ 10 วัน

ประชาชนชาวไทยมีความรู้สึกหวาดหวั่นความอบอุ่นเนื่องจากไม่มีพระมหากษัตริย์ประทับอยู่ในพระนครเป็นเวลานานมาแล้ว เมื่อสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จจากประเทศสวีเดนเพื่อเยี่ยมประชาชนชาวไทยเมื่อ พ.ศ. 2481 ขณะเมื่อพระชน

มาได้ 13 พรรษา ประชาชนจึงได้ชื่นชมยินดีในพระมหากษัตริย์เป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะเมื่อได้เห็นประมุขของชาติยังทรงพระเยาว์น่ารักน่าเอ็นดู ความรู้สึกของประชาชนจึงมีความผูกพันลึกซึ้งกว่าธรรมดา

อีกเจ็ดปีต่อมาเมื่อสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จนิวัต ประเทศไทยเป็นครั้งที่สอง คราวนี้ทรงพระเจริญเป็นหนุ่มเต็มพระองค์ พระพักตร์ผุดผ่อง พระอัครยาศัยละมุนละม่อมอ่อนโยน จึงเป็นที่ปิติยินดีของพสกนิกรอย่างยิ่ง ได้เสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมเยียนประชาชนอย่างใกล้ชิดไม่ถือพระองค์ ทรงบำเพ็ญพระราชกรณียกิจด้วยความสนพระราชหฤทัย และได้มีหมายกำหนดการที่จะเสด็จพระราชดำเนินไปศึกษาต่อ ณ ต่างประเทศอีกครั้งหนึ่ง ก็ได้เสด็จสวรรคตอย่างกระทันหันในวันที่ 9 มิถุนายน พ.ศ. 2489 ท่ามกลางความตกตลิ่งและเศร้าสลดของราษฎรทั่วประเทศ พระราชประวัติและพระราชกรณียกิจแห่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล จึงประทับอยู่ในจิตใจของชาวไทยอยู่ชั่วนาน

พระราชประวัติสังเขป

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล ทรงได้รับเฉลิมพระปรมาภิไธยหลังจากเสด็จสู่สวรรคตแล้วว่า “พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล อุดยเดช-วิมลรามาศิบัติ จักรินฤบดีนทร สยามินทราธิราช พระมหากษัตริย์แห่งประเทศไทย” พระนามเดิมว่า หม่อมเจ้าอานันทมหิดล ต่อมาพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ทรงสถาปนาพระยศให้เป็นพระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้า พระองค์เป็นพระโอรสในสมเด็จพระมหิตลาธิเบศร อุดยเดชวิกรมพระบรมราชชนก (สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ามหิตลอุดยเดช กรมหลวงสงขลานครินทร์) และ สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี (สมเด็จพระราชปนัดดาธิราชเจ้า) สมเด็จพระบรมราชชนกเป็นพระราชโอรสในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาจุฬาลงกรณ์ พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว และ สมเด็จพระศรีสวรินทราบรมราชเทวี พระองค์เสด็จพระราชสมภพเมื่อวันที่

20 กันยายน พ.ศ. 2468 ณ เมืองไฮเดลเบิร์ก ประเทศเยอรมันนี้ เป็นพระโอรสพระองค์
ที่ 2 มีพระเชษฐภคินีพระองค์หนึ่ง คือสมเด็จพระเจ้าฟ้างเอก เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา
มีพระอนุชาพระองค์หนึ่งได้แก่ สมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอ เจ้าฟ้าภูมิพลอดุลยเดช
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลปัจจุบัน

เมื่อ พ.ศ. 2471 ได้ตามเสด็จสมเด็จพระบรมราชชนกกลับเข้ามาประทับ
ณ วังสระปทุม กรุงเทพฯ ต่อมาใน พ.ศ. 2472 สมเด็จพระบรมราชชนกสิ้นพระชนม์
จึงทรงกำพร้าพระราชบิดาตั้งแต่พระชนมายุได้ 5 พรรษา ใน พ.ศ. 2476 สมเด็จพระ
พระราชชนนีได้ขอพระราชทานราชานุญาตจาก สมเด็จพระศรีสวรินทราบำพระโอรส
พระธิดาเสด็จไปประทับที่เมืองโลซานน์ ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ เพื่อการศึกษาและ
พระอนามัยของพระโอรสพระธิดา

ขณะที่ประทับทรงศึกษาอยู่ที่เมืองโลซานน์ พระบาทสมเด็จพระปรมินทร-
มหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ซึ่งเสด็จไปรักษาพระเนตรที่ประเทศอังกฤษ
มีพระราชหัตถเลขาพระราชสมบัตินำมายังรัฐบาล การสืบราชสมบัติจึงต้องเป็นไปตามกฎ
มณเฑียรบาล พ.ศ. 2467 ประกอบด้วยความเห็นชอบของสภาผู้แทนราษฎร สภาผู้แทน
ราษฎรจึงได้มีมติเป็นเอกฉันท์ให้อัญเชิญ พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าอานันทมหิดล
ขึ้นครองราชสมบัติ รัฐบาลจึงได้มีโทรเลขไปกราบบังคมทูลดังนี้

“ด้วยความเห็นชอบของสภาผู้แทนราษฎร คณะรัฐมนตรีโดยอนุวรรตน์ตาม
ความในมาตรา 9 แห่งรัฐธรรมนูญ และมาตรา 8 แห่งกฎมณเฑียรบาลว่าด้วยการสืบ
ราชสันตติวงศ์ พ.ศ. 2467 ขอพระราชทานอัญเชิญให้ฝ่าพระบาทได้โปรดเกล้าฯ ขึ้น
ครองราชสมบัติสืบต่อจากพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก ซึ่งทรงสละ
พระราชสมบัติตั้งแต่วันที่ 2 มีนาคม พ.ศ. 2477 เวลา 13.45 น. (เวลาอังกฤษ)

เจ้าพระยาศรัทธาธรรมาธิเบศรได้รับคำสั่งในฐานะที่เป็นผู้แทนรัฐบาลให้รีบไปยัง
โลซานน์เพื่อถวายความเคารพของรัฐบาลต่อฝ่าพระบาท ในฐานะที่ทรงเป็นพระมหา
ษัตริย์แห่งประเทศไทยแล้ว”

เมื่อเจ้าพระยาศรัทธาธรรมาธิเบศร ประธานสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งเดินทางไปเฝ้าพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ที่ประเทศอังกฤษ ได้รับคำสั่งจากรัฐบาลจึงรีบไปเฝ้า ณ เมืองโลซานน์ ก็ได้มีพระราชโทรเลขตอบรัฐบาลด้วยข้อความสั้น ๆ กระทัดรัดว่า

“ได้รับทราบโทรเลขของท่านแล้วด้วยดี ขอขอบใจอย่างแท้จริง”

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว (พระมหากษัตริย์ซึ่งยังมีได้ทำพระราชพิธีบรมราชาภิเษก จะไม่ใช่คำว่าพระบาทหน้าหน้า) ได้ทรงย้ายสถานศึกษาจากโรงเรียนมิเรมอนด์ไปยังโรงเรียนนูแวล เดอลา ซูอิส โรมองต์ นอกจากนี้ยังมีพระอาจารย์ถวายพระอักษรไทย ณ ตำแหน่งที่ประทับ และราชชนนีก็ได้ทรงอบรมในเรื่องพระราชพิธีต่าง ๆ ตลอดจนพระราชภารกิจของพระมหากษัตริย์ ปรากฏว่าได้ทรงศึกษาภาษาต่าง ๆ ถึง 5 ภาษา คือ ภาษาไทย ฝรั่งเศส อังกฤษ เยอรมัน และสเปน พระราชชนนีได้ทรงกวาดชั้นในเรื่องพระพลานามัยเป็นอย่างมากทรงชักนำไปโปรดทรงกีฬาหลายชนิด เช่น สกี สเกตน้ำแข็ง ฮอกกี จักรยาน กระรเชียงเรือ และว่ายน้ำ นอกจากการกีฬาต่าง ๆ ดังกล่าวแล้ว สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวยังโปรดการช่างไม้การสะสมรูปเรือรบจำลอง สะสมแสตมป์นานาชาติ ประเทศ

การเสด็จนิวัตพระนคร

หลังจาก สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล เสดวยราชย์แล้ว 4 ปี 8 เดือนเศษมีพระชนมายุ 13 พรรษา ก็ได้ทรงเสด็จนิวัตมาเยือนประเทศไทยเป็นครั้งแรกเมื่อวันที่ 15 พฤศจิกายน พ.ศ. 2481 โดยมีพระราชชนนี สมเด็จพระเชษฐภคินี และสมเด็จพระอนุชาโดยเสด็จมาด้วย ประชาชนได้พากันมารับเสด็จอย่างเนืองแน่นและมีความชื่นชมในพระมหากษัตริย์พระองค์น้อย ๆ แทบทั้งหมดเกิดความรู้สึกผูกพันห่วงใยในองค์พระมหากษัตริย์ ได้เสด็จประทับในประเทศไทยเป็นเวลา 2 เดือน จึงเสด็จกลับไปทรงศึกษาต่อที่ประเทศสวิตเซอร์แลนด์

หลังจากนั้นได้เกิดสงครามโลกครั้งที่สอง การคมนาคมระหว่างประเทศเป็นไปด้วยความยากลำบากและมีอันตราย สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจึงไม่มีโอกาสเสด็จมาเยี่ยมเยือนประเทศอื่นเป็นที่รักของพระองค์เลย จนกระทั่งสงครามโลกสงบลง มีพระชนมายุ 21 พรรษา จึงเสด็จนิวัตเมืองมารดรเป็นครั้งที่สองโดยทางเครื่องบิน ถึงกรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ 5 ธันวาคม พ.ศ. 2488 ประชาชนที่ล้นหลามพากันมารับเสด็จ 2 ทาง เสด็จพระราชดำเนินจากท่าอากาศยานดอนเมืองมาสู่พระบรมมหาราชวังก็ได้ปรากฏว่าทรงพระศิริโฉมสง่างามทรงพระเจริญวัยเป็นหนุ่มเต็มพระองค์ จึงพากันชื่นชมพระบารมีโดยทั่วหน้า

ในการเสด็จนิวัตพระนครครั้งนี้ได้เสด็จไปเยี่ยมสถานที่ต่าง ๆ และเยี่ยมประชาชนอย่างใกล้ชิดทั้งในกรุงเทพฯ และจังหวัดใกล้เคียง ประชาชนซึ่งว่าเหวขาดระมหากษัตริย์ประทับในประเทศจึงมีความนิยมชมชื่นและเชื่อมั่นในพระราชจริยาวัตรเป็นอย่างมาก การเสด็จเยี่ยมประชาชนครั้งสำคัญคือ การเสด็จประพาสสำเพ็งซึ่งเป็นถิ่นที่พ่อค้าที่ตั้งหลักแหล่งทำการค้าค้ำคั่งที่สุด ขณะที่สงครามโลกครั้งที่สองสงบใหม่ ๆ นั้น ชาวบางพวกในประเทศไทยคิดว่าประเทศจีนเป็นฝ่ายได้ชัยชนะเพราะอยู่ข้างประเทศสัมพันธมิตร และเห็นว่าประเทศไทยเป็นฝ่ายแพ้สงคราม จึงเกิดความรู้สึกอึดอัดใจกับความไม่สงบในสถานที่หลายแห่ง โดยเฉพาะที่เป็นถิ่นที่อยู่อาศัยของชาวจีน รัฐบาลต้องใช้กำลังปราบปรามอย่างรุนแรง จึงทำให้สัมพันธมิตรระหว่างชาวไทยกับชาวจีนต้องร้าวฉานไป การเสด็จประพาสสำเพ็งโดยพระราชดำเนินด้วยพระบาทถึง 4 ชั่วโมงนั้น ได้สร้างความรักภักดีแก่ชาวจีนผู้มาพึ่งพระบรมโพธิสมภารเป็นอย่างมาก และเมื่อชาวไทยได้เห็นการแสดงความรักปรองดองของชาวจีนต่อองค์พระประมุขของเขาแล้วก็ย่อมคลายความขุ่นข้องหมองใจไป ความสัมพันธ์ระหว่างชาวจีนกับชาวไทยซึ่งมีต่อกันประดุจญาติสนิทก็ได้รื้อฟื้นกลับคืนมาเช่นเดิม

พระราชานุกิจของพระเจ้าอยู่หัวในระหว่างเสด็จนิวัตประเทศไทยเป็นครั้งที่สองนั้น พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชได้ทรงพระราชนิพนธ์ไว้ดังนี้

“ตามปกติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศขึ้นเวลาเช้าระหว่าง 08.30 น. ถึง 9.00 น. นอกจากทรงมีพระราชกิจบางอย่าง เช่นเสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมกรมกองทหารหรือสถานที่อื่น ๆ ก็ขึ้นบรรทมเวลาย่ำรุ่งหรือก่อนย่ำรุ่ง

เมื่อสร่งน้ำและแต่งพระองค์แล้ว เสด็จมายังห้องพระบรรทมสมเด็จพระอนุชาและสมเด็จพระราชชนนีก่อน แล้วจึงเสด็จเสวยเครื่องเช้าพร้อมกันที่มุขพระที่นั่งด้านหน้า เวลา 09.00 ถึง 09.30 น. บางวันทรงพระอักษร (หนังสือพิมพ์) ก่อนเสวย เสวยเสร็จแล้วเสด็จทรงพระอักษรหรือดรัสเรื่องต่าง ๆ กับสมเด็จพระราชชนนี

เวลา 10.00 น. ถึง 10.30 น. ราชเลขาการในพระองค์เฝ้าถวายหนังสือราชการทุกวันอังคารและวันศุกร์ ถ้ามีงานพระราชพิธีก็เสด็จพระราชดำเนินตามกำหนด

เวลา 11.00 น. ทรงปฏิบัติพระราชกิจบ้าง ทรงสำราญพระราชอิริยาบถบ้าง สลับเปลี่ยนกันเป็นวัน ๆ ดังนี้ คือ

1. ทรงศึกษาภาษาไทยและพุทธศาสนา
2. ข้าราชการในกระทรวงและกรมต่าง ๆ ผลัดกันเข้าเฝ้าถวายรายงานกิจการตามหน้าที่ บางวันมีพระบรมวงศานุวงศ์และผู้ทรงคุณเคยเข้าเฝ้า
3. เสด็จงานพระราชพิธี
4. ถ้าไม่มีการเฝ้าหรือพระราชกิจอื่นใดก็มักจะทรงพระอักษร บางวันทรงรถยนต์ในบริเวณพระบรมมหาราชวัง

เวลา 12.30 น. เสด็จลงเสวยพระกระยาหารกลางวันพร้อมด้วยสมเด็จพระราชชนนีและสมเด็จพระอนุชา เสวยเครื่องฝรั่งและไทย ส่วนเครื่องเสวยนั้นได้โปรดเกล้าฯ ให้ลดจำนวนโดยเฉพาะเครื่องฝรั่งซึ่งเคยตั้งโต๊ะเสวยมาก่อนนั้นลงเสียบ้าง ด้วยทรงพระราชดำริว่ามากเกินไป โปรดเกล้าฯ ให้พระบรมวงศานุวงศ์ ข้าราชการหรือผู้ทรงคุณเคยร่วมโต๊ะเสวยด้วยในบางโอกาส บางวันเสด็จลงเสวยกลางวันอย่างป็นนิกที่ริมสระในสวนศิลา

ตามธรรมเนียมเสวยเสร็จภายในเวลาประมาณ 45 นาที แล้วเสด็จจากโต๊ะเสวย ทรงปราศรัยเรื่องต่างๆ กับผู้ที่มาร่วมโต๊ะเสวยต่อไป ถ้าไม่มีผู้ใดเฝ้าก็ทรงพักผ่อน

เวลา 15.00 น. ทรงปฏิบัติพระราชกิจบ้าง ทรงสำราญพระราชอิริยาบถบ้าง
ดังนี้.—

1. ทรงศึกษาภาษาไทยและพระพุทธศาสนา
2. ข้าราชการ ชาวต่างประเทศ หรือผู้ทรงคุณเคยเข้าเฝ้า
3. หากไม่มีพระราชกิจอย่างหนึ่งอย่างใด ก็มักจะทรงสำราญพระราชฤทัยกับ สมเด็จพระอนุชา

เวลา 16.00 น. เสวยเครื่องว่างบนพระที่นั่งเป็นปกติ นอกจากบางครั้งเสด็จเสวยที่ริมสระน้ำในสวนศิवालย์ เสวยเครื่องว่างแล้วถ้าไม่มีงานพระราชพิธีหรือไม่ทรงมีพระราชกิจอื่นใด ก็เสด็จวังสระปทุมเฝ้าเยี่ยมสมเด็จพระอัยยิกาบ้าง เสด็จเยี่ยมพระประยูรญาติบ้าง มิฉะนั้นก็เสด็จประพาสพระนครทอดพระเนตรพระอารามและสถานที่สำคัญๆ ทั่วๆ ถ้าไม่เสด็จประพาสหรือมีพระราชกิจอื่นใด ก็มักจะเสด็จลงทรงสำราญพระราชอิริยาบถกับสมเด็จพระราชชนนีและสมเด็จพระอนุชา หรือทรงกีฬาบางอย่างเพื่อเป็นการบำรุงพระราชอนามัย แล้วเสด็จขึ้นทรงพักผ่อนเวลาประมาณ 18.00 น.

เวลา 19.30 น. เสด็จลงประทับโต๊ะเสวยพร้อมด้วยสมเด็จพระราชชนนีและสมเด็จพระอนุชา บางวันโปรดเกล้าฯ ให้ผู้ทรงคุณเคยร่วมโต๊ะเสวยด้วย เสวยเสร็จแล้ว ทรงปราศรัยเรื่องต่างๆ กับผู้ที่มาร่วมโต๊ะเสวย

ภายหลังเวลาเสวยแล้วทรงพระราชกิจเปลี่ยนแปลงเป็นวัน ๆ ดังนี้คือ

1. พระบรมวงศานุวงศ์ ข้าราชการ หรือผู้ทรงคุณเคยเข้าเฝ้า
2. ทรงพระสำราญในการดนตรีกับสมเด็จพระอนุชา พร้อมด้วยนักดนตรี หรือผู้สนใจในการดนตรีที่เข้ามาเฝ้าร่วมด้วย
3. บางวันเสด็จลงทอดพระเนตรภาพยนตร์ ละคร หรือทรงฟังดนตรีใน โรงละครสวนศิवालย์

4. บางวันเสด็จทรงรถพระที่นั่งประพาสพระนครเป็นไปรเวตบางที่ทรงขับเอง

5. บางวันทรงพระราชดำเนินพร้อมด้วยสมเด็จพระอนุชาและมหาดเล็กภายในบริเวณพระบรมมหาราชวัง

เมื่อเสร็จพระราชกิจแล้ว ทรงเปลี่ยนเครื่องแต่งพระองค์แล้วเสด็จมาเฝ้าสมเด็จพระราชชนนีก่อนบรรทม

เสด็จสู่สวรรคาลัย

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล ได้เสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมราษฎรที่บางเขนและทรงชมกิจการของเกษตรกลางบางเขน เมื่อวันที่ 5 มิถุนายน พ.ศ. 2489 ทรงรับชะลอมใส่ของที่ชาวสวนนำมาถวายและได้พระราชทานเงินก้อนหนึ่งไว้เป็นศิริมงคลทอดพระเนตรการสาธิตวิธีทำนาด้วยความสนพระราชหฤทัย และได้ทรงหว่านข้าวลงสู่ผืนแผ่นดินไทยเพื่อพืชพันธุ์ธัญญาหารจะได้เจริญงอกงามสืบไป ประชาชนได้เข้าชมพระราชกริยาวัตรครั้งนั้นทางหน้าหนังสือพิมพ์ แต่แล้วในวันที่ 9 มิถุนายน พ.ศ. 2489 ก็มีข่าวแพร่สะพัดออกมาว่า ในหลวงสวรรคต เป็นข่าวที่กระทบกระเทือนจิตใจของประชาชนอย่างรุนแรง หลายคนไม่ยอมเชื่อข่าวนี้ และในวันนั้นก็ยังมีข่าวสำนักพระราชวังแถลงมาว่า

“ด้วยนับตั้งแต่วันที่ 2 มิถุนายน ศกนี้เป็นต้นมา สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้เริ่มทรงพระประชวรเกี่ยวกับพระนาภีไม่เป็นปกติ และทรงเหน็ดเหนื่อยไม่มีพระกำลัง แม้กระนั้นก็ดี สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวก็ได้เสด็จประพาสเยี่ยมราษฎรเป็นพระราชกรณียกิจของพระองค์ ครั้นต่อมาพระอาการเกี่ยวกับพระนาภียังมิได้ทุเลาลง จึงต้องเสด็จประทับอยู่แต่บนพระที่นั่ง มิได้เสด็จออกงานตามหมายกำหนดการ ครั้นวันที่ 9 มิถุนายน ศกนี้ เมื่อต้นพระบรมมถอมชนเช้า เวลา 6.00 นาฬิกา ได้เสวยพระโอสน้ำมันละหุ่ง แล้วเข้าห้องสรงซึ่งเป็นพระราชกิจประจำวัน แล้วก็เสด็จเข้าพระที่ ครั้นเวลาประมาณ 9.00 นาฬิกา มหาดเล็กห้องพระบรรทมได้ยินเสียงปืนดังขึ้นในพระที่นั่งจึงรีบวิ่งเข้าไปดู เห็นสมเด็จพระ

พระเจ้าอยู่หัวบรมมคชอยู่บนพระที่นั่ง มีพระโลหิตไหลเปื้อนพระองค์และสวรรคตเสียแล้ว ทาดเล็กห้องพระบรมมคชจึงได้ไปกราบทูลสมเด็จพระราชชนนีให้ทรงทราบ แล้วเสด็จไปถวายบังคมพระบรมศพ ต่อئันมีพระบรมวงศ์ชั้นผู้ใหญ่ นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ค้เข้าไปกราบถวายบังคม และอธิบดีกรมตำรวจกับอธิบดีกรมการแพทย์ได้ไปถวายตรวจพระบรมศพและสอบสวน ได้ความสันนิษฐานได้ว่า คงจะทรงจับเกล้าพระแสงปืนตามพระราชอัธยาศัยที่ทรงชอบ แล้วเกิดอุบัติเหตุขึ้น”

สำนักนายกรัฐมนตรีได้มีประกาศแถลงการณ์รัฐบาลว่า

“เนื่องในการที่สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้เสด็จสวรรคตเสียแล้ว เมื่อวันที่ 9 พฤษภาคม ศกนี้ รัฐบาลได้รับทราบด้วยความโศกเศร้าเป็นอย่างยิ่ง และได้พิจารณาเห็นว่าในฐานะที่พระองค์ทรงเป็นที่เคารพสักการะทั้งได้บำเพ็ญพระราชกรณียกิจให้เป็นที่ร่มเย็นแก่ประชากรของพระองค์ตลอดมา สมควรที่ข้าราชการ ประชาชน จะได้มีการไว้อาลัยถวายความจงรักภักดีทั่วกัน ฉะนั้น จึงให้ไว้อาลัยมีกำหนด ๑ ปี และให้ลดธงครึ่งเสา ๑๓ วัน นับตั้งแต่วันที่ขึ้นเป็นต้นไป”

พระบรมศพประดิษฐานบนพระที่นั่งดุสิตมหาปราสาท ประชาชนพากันไปถวายบังคมเนืองแน่น เสียงร่ำไห้คร่ำครวญมีอยู่เป็นเวลาแรมเดือน ราษฎรบางกลุ่มไม่เชื่อว่าพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จสวรรคตด้วยอุบัติเหตุ รัฐบาลในขณะนั้นก็ไม่ได้ทำเนิการที่จะทำให้ราษฎรหายสงสัยได้ จนต่อมาราวปีเศษเกิดปฏิวัติรัฐประหาร รัฐบาลใหม่ได้สะสางกรณีสวรรคตและสรุปความเป็นไปของการลอบปลงพระชนม์เพื่อหวังผลทางการเมือง ศาลได้ตัดสินประหารชีวิตผู้ต้องหาสามคนฐานสมรู้ร่วมคิดกับผู้ลอบปลงพระชนม์ใน

โอนกฎหมาย พ.ศ. 2498 ส่วนผู้ลอบปลงพระชนม์ไม่สามารถสืบหาตัวได้ และคดี
นี้หมดอายุความแล้ว

ประกาศเฉลิมพระปรมาภิไธย

ตามที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล เสด็จสวรรคตโดยที่ยังไม่ได้
พระราชพิธีบรมราชาภิเษก การถวายพระเกียรติแด่พระบรมศพ เช่น การถวายฉัตร
งกนพระบรมโกศ จึงเป็นฉัตร 7 ชั้น แทนฉัตร 9 ชั้น เพื่อเป็นการเฉลิมพระเกียรติ
สัมพันธ์กับที่พสกนิกรเคารพรำลึกพระองค์ จึงได้มีพระราชพิธีเฉลิมพระปรมาภิไธยขึ้น ข้อ-
ความในประกาศเฉลิมพระปรมาภิไธยแสดงเหตุผลไว้อย่างชัดเจน ดังนี้

ประกาศ

เฉลิมพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

อานันทมหิดล

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

(ตามประกาศประธานรัฐสภา

ลงวันที่ 16 มิถุนายน พุทธศักราช 2489)

รังสิต กรมขุนชัยนาทนเรนทร

พระยามานวราชเสวี

โดยที่ สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ทรงพระราชอนุสรณ์คำนึงถึง
สมเด็จพระบรมเชษฐาธิราช สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล ซึ่งได้ด่วนเสด็จ
สวรรคตเสียก่อนได้ประกอบการพระราชพิธีบรมราชาภิเษกตามพระราชประเพณีที่สมเด็จพระ
พระมหากษัตริย์ราชแห่งประเทศไทยได้ทรงปฏิบัติมาในรัชสมัยก่อน ๆ ถ้าหากวิปโยค
ทุกข์อันมีมาแต่เหตุแห่งการสวรรคตนั้นมิได้เกิดขึ้น ก็คงจะได้ประกอบการพระราชพิธีบรม
ราชาภิเษกตามโอกาสอันควรเหมือนกัน เพราะทางราชการได้ดำริเรื่องนี้เป็นการตระ
เตรียมไว้แล้ว

LIART

แต่ถึงแม้โอกาสที่จะได้ประกอบกิจการพระราชพิธีบรมราชาภิเษก จะต้องสูญสิ้น ด้วยเหตุอันเต็มไปด้วยความเศร้าสลดแต่ก็ดี ก็ยังมีการบางอย่างซึ่งพอจะปฏิบัติสนองพระเดชพระคุณให้เป็นการเฉลิมพระบรมชาติดิยราชอิสริยยศสมพระเกียรติได้ เช่นการเฉลิมพระปรมาภิไธยเป็นต้น ซึ่งตามโบราณราชประเพณีได้เคยมีมาแล้วแต่ในสมัยพระนครศรีอยุธยาเป็นราชธานี และในสมัยพระนครรัตนโกสินทร์เป็นราชธานี พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรงเฉลิมพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 1 เป็น สมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก และสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 2 เป็น สมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย กับ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรงเฉลิมพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 3 เป็น สมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว นอกจากนี้ยังมีการถวายราชกกุธภัณฑ์บางอย่างอันจะพึงถวายได้เช่น นพปฎลเศวตฉัตร ซึ่งเมื่อถวายแล้วจะได้กางกั้นพระบรมศพและพระบรมอัฐิต่อไป ราชประเพณีถวายฉัตรแด่พระศพเคยมีแบบอย่างมาแล้ว เมื่อในรัชกาลที่ 5 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้โปรดเกล้าฯ ให้เปลี่ยนฉัตร 5 ชั้น เป็นฉัตร 7 ชั้น กางกั้นพระโกศทรงพระศพ สมเด็จพระบรมราชปิตุลาธาดาตามหัตถิกาเชอ กรมพระยาสุพรรณมนตรีราช ประยูร และในรัชกาลที่ 6 พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้โปรดให้เปลี่ยนฉัตรพระโกศพระบรมอัฐิ พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว จากฉัตร ดาด เป็นพระเศวตฉัตร

อนึ่ง ความเป็นที่ปรากฏแล้วว่า สมเด็จพระบรมเชษฐาธิราช สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล ทรงเป็นสมเด็จพระมหากรุณาธิคุณอันเป็นที่รักและเคารพของอเนกนิกรชน ฉะนั้น ถ้าได้ประกอบการบางอย่างดุจที่กล่าวมาข้างต้นนี้สนองพระเดชพระคุณตามกรณีที่จะพึงปฏิบัติได้แล้ว ทรงหวังพระราชหฤทัยว่าจะเป็นที่ต้องใจของบรรดาพสกนิกรไม่ว่าจะเป็นชาวไทยหรือชาวต่างประเทศ ตามที่ทรงตระหนักพระราชหฤทัยในความจงรักภักดีอันเป็นสัมมาจริยวัตรอยู่ดีแล้ว

ด้วยประการฉะนี้ คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์จึงได้เชิญกระแสพระราชปรารภปรึกษาคณะรัฐมนตรี ซึ่งได้ลงมติเห็นชอบด้วยเป็นเอกฉันท์ว่า ควรจะดำเนินการตามนัยแห่งกระแสพระราชปรารภนั้น

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ในพระปรมาภิไธย สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหิพลอดุลยเดช จึงให้ประกาศเฉลิมพระปรมาภิไธย สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล อุดุลยเดชวิมล รามาธิบดี จักรีนฤพดินทร สยามมินทราธิราช พระมหากษัตริย์แห่งประเทศไทย”

ให้เจ้าพนักงานพระราชพิธีจัดนพปฎลเศวตฉัตรกางกั้นถวายสืบไป

ขอให้พระเกียรติคุณวิบุลยยศปรากฏในสากลโลก จักรวรรดิกาลตลอดชั่วกาลปาว

านเทอญ

ประกาศ ณ วันที่ 11 สิงหาคม พุทธศักราช 2489 เป็นปีที่ 1 ในรัชกาล

ปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ

ให้กำหนดพระราชพิธีถวายพระเพลิงพระบรมศพ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันท-

มหิดล ณ พระเมรุมาศ ท้องสนามหลวง ในวันที่ 29 มีนาคม พ.ศ. 2493 และอัญเชิญ

พระบรมอัฐิขึ้นประดิษฐานไว้ ณ หอพระบรมอัฐิที่ชั้นบนของพระที่นั่งจักรีมหาปราสาท

ร่วมกันกับสมเด็จพระบรมมหากษัตริย์ราชเจ้า และอัญเชิญพระราชสรีรังคารเข้าบรรจุใน

แท่นฐานชุกชีพระศรีสากยมุนี ในพระวิหารหลวงวัดสุทัศน์เทพวราราม คงทั้งแต่ความ

รำลึกถึงพระราชจริยาวัตรอันอ่อนโยนและทรงเป็นห่วงใยในพสกนิกรชาวไทยตลอดไปชั่ว

กาลนาน

LI RT

ข้อคิดอีกมุมหนึ่งจากการดำเนินชีวิต

โดย ระพี สาคริก

อารมณ์เป็นสิ่งที่บดบังสติและปัญญา ไม่ว่าจะดี หรือ อารมณ์ร้ายก็ตาม แม้แต่การเกาะเกี่ยวอยู่กับ “ความนิยมว่าดี หรือ ความรังเกียจว่าร้าย” ก็เป็นสิ่งที่สืบเนื่องมาจากอารมณ์ ผู้ที่จิตว่าง ปราศจากอารมณ์ต่างหาก จะเป็นผู้ที่มิสายตา สามารถมองได้ลึกถึงแก่นของเหตุผล

วันหนึ่ง เราเกิดความพึงพอใจต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เราเห็นว่าสิ่งนั้นเป็นสิ่งดี ถูกใจว่าเป็นสิ่งที่ถูกต้อง และชอบธรรม เราให้ความเอาใจใส่ต่อสิ่งนั้นอย่างเต็มที่ จากความพึงพอใจ กลายเป็นความหลงใหล มองเห็น ๆ ก็คิดว่า เราพึงพอใจในความดี แต่แท้ที่จริง เราเองกำลังจะแปรสภาวะจิตใจเราจากสิ่งที่เรานิยมว่าดี เป็นความหลงใหลใฝ่ฝันบนอารมณ์ส่วนตัว จนแปรสภาวะจิตใจเป็นการยึดมั่นและเกาะเกี่ยว สิ่งทั้งหลายทั้งมวล ย่อมไม่ยั่งยืน เมื่อสิ่งนั้น ๆ แปรสภาวะไปแล้ว แต่ใจเรายังเกาะเกี่ยวอยู่ มันจึงกลายเป็นความขาดเหตุผลได้ในที่สุด

อีกวันหนึ่ง เราเกิดความไม่พึงพอใจต่อบางสิ่งบางอย่าง หรือคนบางกลุ่มในสังคมที่เราอยู่ร่วมด้วยเพราะเราคิดว่า ไม่ชอบด้วยเหตุผล ไม่เป็นธรรม ไม่ถูกใจเรา เราเกิดความไม่พึงพอใจ และดิ้นรนเองจากไปอย่างแตกหัก โดยคิดว่า เราอยู่ร่วมด้วยไม่ได้

ชีวิตของทุกคน ต้องการ การเรียนรู้ ต้องการสนทนากับการฝึกกาย ฝึกใจ เพื่อการเพิ่มพูนประสบการณ์และยกระดับจิตใจ การเรียนรู้จากบรรยากาศจริง จะได้รับความรู้ในสภาพที่เข้าถึงจิตใจอย่างลึกซึ้ง ความสามารถของคนเรา จะเพิ่มพูนได้ก็ต่อเมื่อได้มีโอกาสลงสู่สนามซึ่งมีการต่อสู้ การต่อสู้ทางกายนั้น มิใช่สิ่งที่ผู้เป็นปัญญาชนแท้จริงพึงกระทำ เพราะความสามารถของผู้มีปัญญา ย่อมหมายถึงความสามารถทางจิตใจตั้งนั้น

ที่เราเข้าไปอยู่ท่ามกลางบรรยากาศซึ่งสังคมรังเกียจได้อย่างมั่นคงและเข้มแข็งเพียงพอที่
 ไม่ให้เข้าใจตกเป็นทาสของอิทธิพลซึ่งขัดแย้งกันกับหลักธรรม เข้าครอบงำได้ เราจะ
 พบว่า เป็นโอกาสอย่างยิ่งในการเรียนรู้สิ่งนี้อาจมีความลึกซึ้งมาก ยากสำหรับผู้ที่ไม่เคย
 ไปสัมผัสจะหยั่งถึง

การที่เราจะเข้าไปยืนอยู่ท่ามกลางบรรยากาศที่สังคมเห็นว่า ไม่เหมาะสม ได้
 มั่นคงนั้น เราจะต้องเผชิญกับสภาวะกดดัน ทั้งจากบรรยากาศนั้น ๆ เอง ซึ่งพร้อม
 จะกลืนจิตใจเราได้เสมอ ถ้าหากเราประมาทขาดการพิจารณาตนเองอย่างต่อเนื่องเพื่อ
 รับรู้ตนเองอยู่เสมอ กับความกดดันจากสังคมทั่วไป ที่อาจมองเราด้วยทัศนคติซึ่งไม่อาจ
 ของเราออกจากสิ่งที่ล้อมรอบตัวเราอยู่ได้ ซึ่งเราจะต้องไม่นำพากับคำวิจารณ์ทั้งหลาย
 ะต้องเข้าใจว่า การที่เรายังเกาะเกี่ยวอยู่กับคำชมหรือคำดุด่านั้น แท้จริงแล้ว เรายังไม่อาจ
 ใจเราเองออกจากอารมณ์ได้

การที่ใคร คนใด ตีตัวออกห่างจากบรรยากาศที่ตนไม่ชอบ ไม่เห็นด้วย ย่อม
 ก่อนให้เห็นว่า ระดับจิตใจของบุคคลผู้นั้น ก็ยังเกาะเกี่ยวอยู่กับอารมณ์ตนเองอย่าง
 แน่น สะท้อนลักษณะความอ่อนแอของจิตใจไม่เข้มแข็งพอที่จะยืนอยู่ได้อย่างมั่นคง
 กลางบรรยากาศเช่นนั้น ตนเองจึงเป็นผู้ตัดโอกาสของตนเองในการที่จะก้าวลงสนาม
 มีบรรยากาศท้าทายต่อการปรับปรุงคุณภาพของจิตใจตนเองอย่างสำคัญ ถ้าหากเราอ่อน-
 ต่อการยืนอยู่ท่ามกลางสิ่งที่จะสร้างคุณค่าให้แก่จิตใจตนเองดังกล่าวมาแล้วนี้ แล้วเราจะ
 มารสร้างคุณค่าแก่จิตใจเราเองเพื่อการทำหน้าที่แก้ไขปัญหาความไม่ชอบธรรมในสังคม
 อนุมนุษย์ได้อย่างไร

ขอจงใช้เวลาเพียงวันละเล็กน้อย สงบสติในยามว่าง สำนวณตนเองอย่าง
 หนึ่ง ว่า เรากำลังตกอยู่ในสภาวะทางจิตใจได้อย่างไร แม้ว่ากำแพงอารมณ์ที่ได้สะสม
 โดยธรรมชาติ จะหนาแน่นแต่ความเพียรพยายาม ค่อย ๆ จะสลัดลงไปเพียงวันละ
 น้อย ย่อมเป็นประโยชน์ต่อชีวิตตนเองทั้งสิ้น.....

บทบาทของรัฐสภาต่อความมั่นคงทางการเมือง

เป็นคำบรรยายของ นายจรูญตรี เรืองสุวรรณ ประธานรัฐสภา
บรรยาย ที่หอประชุมภักดีภิราจ ร.ร. จปร. เมื่อวันที่ 1 มิถุนายน 2526

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2521 ซึ่งกำลังใช้อยู่ในปัจจุบัน กำหนดให้รัฐสภาประกอบด้วยวุฒิสภาและสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภานั้นมีสมาชิกที่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิจากสาขาอาชีพต่าง ๆ ส่วนสภาผู้แทนราษฎรประกอบด้วยสมาชิกที่ได้รับการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชน รัฐสภาเป็นองค์กรผู้ใช้อำนาจนิติบัญญัติ เป็นผู้ให้หลักประกันสิทธิเสรีภาพภายใต้กฎหมายแก่ประชาชน และป้องกันมิให้ฝ่ายบริหารใช้อำนาจเกินขอบเขตโดยใช้มาตรการควบคุมที่เรียกว่าการรั้ง และถ่วงดุลย์ซึ่งกันและกัน

เสถียรภาพทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยมาจากเสรีภาพและความเลือกเสรีภาพของประชาชน ประเทศไทยในขณะนี้เป็นที่ยอมรับกันว่าการปกครองระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข เป็นระบบที่สามารถแก้ปัญหาได้ทั้งปัญหาทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม การแก้ปัญหาต่าง ๆ ของประเทศจะต้องกระทำกันอย่างจริงจังโดยความร่วมมือกันของรัฐสภาและรัฐบาล ภายใต้การสนับสนุนของประชาชน

LI RT

บทบาทของรัฐสภา

รัฐสภา เป็นสถาบันการเมืองที่สำคัญมากที่สุดสถาบันหนึ่งของระบบการเมือง และเป็นกลไกที่มีความสำคัญในการพัฒนาการเมืองให้มั่นคง รัฐสภาเปรียบเสมือนโรงงานผลิตนโยบายทางการเมืองและการบริหารประเทศ เป็นที่รวมของความคิดในการทำความเข้าใจ การแก้ปัญหาและปรับปรุงมาตรการต่าง ๆ ของประเทศ บทบาทของรัฐสภาที่แสดงออกมานั้นมีวัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์ส่วนรวมของประเทศและประชาชน บทบาทของรัฐสภาอาจเป็นไปได้ 2 ประการ คือ ประการแรกรัฐสภาจะแสดงบทบาทในฐานะที่เป็นสถาบันทางการเมือง และประการที่สองรัฐสภาจะแสดงบทบาทเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ตามที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้ ในประการหลังนี้จะรวมถึงบทบาทของสมาชิกรัฐสภาคือ สมาชิกวุฒิสภาและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรด้วย

บทบาทของรัฐสภาในฐานะที่เป็นสถาบันทางการเมือง

รัฐสภาในฐานะที่เป็นสถาบันทางการเมือง จะมีบทบาทและหน้าที่ที่สำคัญอยู่หลายประการ เมื่อพิจารณาวิเคราะห์รัฐสภาไทยในด้านพฤติกรรมศาสตร์จะเห็นบทบาทและหน้าที่ของรัฐสภาดังนี้

1. ให้ความรู้ทางการเมืองแก่ประชาชน เพื่อให้ประชาชนเข้าใจปัญหาต่าง ๆ ของประเทศ ตลอดจนนโยบายของรัฐบาล โดยพยายามชักจูงให้ประชาชนสนใจการเมือง เพื่อการรักษาและพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมืองให้ดีขึ้น
2. เลือกสรรบุคคลเข้าดำรงตำแหน่งทางการเมือง รัฐสภาจะเป็นผู้เลือกสรรบุคคลที่มีความรู้ความสามารถเข้าดำรงตำแหน่งที่สำคัญทางการเมือง เช่น เลือกนายกรัฐมนตรี และการแต่งตั้งคณะกรรมการการคณะต่าง ๆ ของรัฐสภา เป็นต้น บทบาทนี้จะกระตุ้นสมาชิกรัฐสภาให้มีความรู้สึกรู้ว่าเป็นผู้แทนของปวงชนในการที่จะรักษาผลประโยชน์ของชาติและประชาชนอย่างแท้จริง

3. เป็นสถาบันอันเป็นที่รวมของกลุ่มผลประโยชน์และเป็นตัวแทนของกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ เป็นที่ทราบกันอยู่ว่าสมาชิกรัฐสภาเป็นตัวแทนของกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ ทั่วประเทศจึงต้องมีหน้าที่ในการรักษาผลประโยชน์ของกลุ่มประชาชนที่ให้ความไว้วางใจตน เมื่อสมาชิกรัฐสภาเป็นตัวแทนของกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ การต่อรองเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้นจะกระทำร่วมกันระหว่างรัฐบาลและสมาชิกรัฐสภาผู้รักษาผลประโยชน์ของประชาชน ปัญหาที่เกิดขึ้นจะได้รับการพิจารณาอย่างประณีตระมัดระวังเพื่อผลประโยชน์โดยส่วนรวม ซึ่งเป็นการช่วยลดความตึงเครียดทางการเมืองทำให้เสถียรภาพทางการเมืองมั่นคง

4. เป็นสื่อกลางระหว่างประชาชนกับรัฐบาล ในเรื่องนี้สมาชิกรัฐสภาซึ่งเป็นตัวแทนของปวงชนจะนำความต้องการของประชาชนมาพิจารณาในรัฐสภา และจะมีการเสนอแนะเพื่อให้คณะรัฐมนตรีนำไปปฏิบัติ ในทางกลับกันสมาชิกรัฐสภาก็จะนำเอานโยบายและผลการดำเนินการด้านต่าง ๆ ของรัฐบาลไปเผยแพร่ให้ประชาชนทราบ

บทบาทและหน้าที่ของรัฐสภาดังกล่าวจะทำให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในทางการเมือง ต้องการมีส่วนร่วมทางการเมืองอีกทั้งเป็นการสร้างแนวทางให้กับประชาชนเลือกตัวแทนที่ดีมาทำหน้าที่ควบคุมการบริหารราชการแผ่นดินและเป็นผู้รักษาผลประโยชน์ของประชาชนและประเทศชาติ อันเป็นผลที่จะได้มาซึ่งความมั่นคงทางการเมืองอย่างหนึ่ง

บทบาทของรัฐสภาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่

รัฐธรรมนูญได้บัญญัติเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของรัฐสภาไว้หลายประการ แต่บทบาทของรัฐสภาที่แสดงออกมามักจะอยู่ในรูปของการควบคุมฝ่ายบริหารดังนี้

1. ชักถามและเสนอแนะในการแถลงนโยบายของรัฐบาล เมื่อพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรี ประกอบกันเป็นคณะรัฐมนตรีแล้ว คณะรัฐมนตรีจะต้องกำหนดนโยบายการบริหารประเทศและนำนโยบายนั้นแถลงต่อรัฐสภา ในการนี้สมาชิกรัฐสภาอาจจะเสนอข้อซักถามและข้อเสนอแนะต่าง ๆ เพื่อให้คณะรัฐมนตรีชี้แจงหรือปรับปรุงนโยบายให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

2. พิจารณาร่างพระราชบัญญัติ รัฐสภาเป็นผู้ใช้อำนาจนิติบัญญัติ คือ อำนาจในการพิจารณาและให้ความเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบกับร่างกฎหมายที่เสนอต่อรัฐสภา รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2521 มาตรา 125 กำหนดว่า “ร่างพระราชบัญญัติจะเสนอได้ก็แต่โดยคณะรัฐมนตรีหรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร.....” และมาตรา 76 กำหนดว่า “ร่างพระราชบัญญัติจะตราขึ้นเป็นกฎหมายได้ก็แต่โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา” เมื่อรัฐสภาเป็นผู้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติ รัฐสภาจึงสามารถที่จะควบคุมและเสนอแนะฝ่ายบริหาร ออกกฎหมายที่ถูกต้องตรงตามนโยบายของรัฐบาล โดยเฉพาะร่างพระราชบัญญัติที่สำคัญเช่นร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี รัฐสภาจะพิจารณาอย่างละเอียดถี่ถ้วนเหมือนกับเป็นการวางนโยบายให้กับฝ่ายบริหาร

3. การพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม รัฐธรรมนูญมาตรา 194 บัญญัติว่า “การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญจะกระทำได้ก็แต่โดยหลักเกณฑ์และวิธีการดังต่อไปนี้

(1) ญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมต้องมาจากคณะรัฐมนตรี หรือจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดของสภาผู้แทนราษฎร ญัตติของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะกระทำได้เมื่อพรรคการเมืองที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนั้นสังกัดมีมติให้เสนอได้

(2) ญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมต้องเสนอเป็นร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม และให้รัฐสภาพิจารณาเป็นสามวาระ...”

ร่างรัฐธรรมนูญที่เสนอสู่สภาไม่ว่าจะโดยคณะรัฐมนตรีหรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรก็ตาม รัฐสภาเป็นผู้พิจารณาให้ความเห็นชอบ ความสำคัญในขั้นนี้อยู่ที่ว่ารัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ เมื่อรัฐสภามีอำนาจพิจารณาจึงเท่ากับเป็นผู้ควบคุมระบบการปกครองของประเทศมิให้มีการแก้ไขไปในทางที่ผิด

4. การควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน อำนาจหน้าที่ของรัฐสภานอกจากที่กล่าวมาแล้วยังมีอำนาจหน้าที่ในการควบคุมการบริหารราชการแผ่นดินอีกหลายประการแต่ที่เห็นได้ชัดได้แก่

ก. การตั้งกระทู้ถาม กระทู้ถามเป็นเครื่องมือของฝ่ายรัฐสภาที่จะควบคุมการบริหารราชการแผ่นดินได้เป็นอย่างดี กล่าวคือ ถ้าสมาชิกรัฐสภาผู้ใดเห็นว่า รัฐบาลบริหารงานไม่มีประสิทธิภาพ ทำให้ประชาชนได้รับความเดือดร้อน หรือเป็นอันตรายต่อความมั่นคงของประเทศ สมาชิกผู้นั้นก็จะตั้งกระทู้ถามรัฐมนตรีผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับเรื่องที่สงสัยหรือมีปัญหาขึ้น เพื่อให้รัฐมนตรีชี้แจงและนำข้อคิดของสมาชิกรัฐสภาไปปฏิบัติ

ข. การลงมติไม่ไว้วางใจ ถ้ารัฐมนตรีชี้แจงเกี่ยวกับกระทู้ถามไม่เป็นที่พอใจของสมาชิกรัฐสภา หรือการดำเนินงานของคณะรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีคนใดคนหนึ่งผิดพลาดอย่างร้ายแรงอาจถูกลงมติไม่ไว้วางใจได้ โดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดของสภาผู้แทนราษฎร มีสิทธิเข้าชื่อเสนอญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจรัฐมนตรีเป็นรายบุคคลหรือทั้งคณะได้ ในการเปิดอภิปรายทั่วไปนี้เมื่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซักถามเกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดิน และคณะรัฐมนตรีไม่สามารถแถลงข้อเท็จจริงหรือแสดงความคิดเห็นไม่เป็นที่พอใจของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สภาผู้แทนราษฎรอาจลงมติไม่ไว้วางใจรัฐมนตรีเป็นรายบุคคลหรือทั้งคณะได้ และถ้าสภาผู้แทนราษฎรมีมติไม่ไว้วางใจด้วยคะแนนเสียงมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดของสภาผู้แทนราษฎรแล้ว จะมีผลให้รัฐมนตรีหรือคณะรัฐมนตรีนั้นพ้นจากตำแหน่ง

ความมั่นคงทางการเมือง

ความหมายของคำว่า “การเมือง”

ก่อนที่จะกล่าวถึงความมั่นคงทางการเมือง จะต้องทำความเข้าใจกับคำว่า “การเมือง” เสียก่อน คำว่า “การเมือง” นั้นได้มีผู้ให้คำจำกัดความไว้หลายประการ เช่น

- (1) การเมืองเป็นเรื่องเกี่ยวกับอำนาจ
- (2) การเมืองเป็นเรื่องเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่อันชอบธรรม
- (3) การเมืองคือการใช้อำนาจจัดสรรสิ่งที่มีคุณค่า
- (4) การเมืองคือศิลปะในการจูงใจให้บุคคลอื่นมายอมปฏิบัติตามความต้องการ

ของตน

- (5) การเมืองคือศิลปะของสิ่งที่เป็นไปได้
- (6) การเมืองเป็นเรื่องของธุรกิจของบุคคลคนหนึ่งหรือหลายคนซึ่งอ้างว่า ตนหรือกลุ่มของตนเท่านั้นที่สามารถใช้ความรุนแรงได้โดยชอบธรรม

- (7) การเมืองคือศิลปะและศาสตร์ของการปกครอง

จากการที่มีผู้ให้ความหมายของคำว่า “การเมือง” ดังกล่าวจึงอาจสรุปความหมายของ “การเมือง” ได้ว่า “การเมือง” หมายถึงการที่บุคคลหรือกลุ่มบุคคลในสังคมที่อาจจะมีผลประโยชน์ร่วมกันหรือขัดกัน หรือมีความคิดเห็นเหมือนกัน หรือต่างกัน กระทำการร่วมมือกันหรือต่อต้านกัน เพื่อสรรหาบุคคลไปทำหน้าที่ปกครองแทนเขา หรือเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการตัดสินใจในเรื่องของส่วนรวมได้ โดยชอบธรรม

การสรรหาบุคคลเพื่อเป็นตัวแทนในการปกครอง หรือควบคุมการบริหารงานนั้น ผู้ที่ได้รับเลือกเป็นตัวแทนนั้นจะเป็นเสมือนตัวแทนของกลุ่มผลประโยชน์ของกลุ่มที่เลือกตน และผู้ที่ได้รับเลือกนั้นจะต้องมีอิทธิพลเหนือกลุ่มที่เลือกตนด้วย จนมีผู้มองการเมืองเปรียบเสมือนเกมส์การเล่นไพ่โป๊กเกอร์โดยมีผลประโยชน์ และอิทธิพลเป็นเดิมพัน

จากการที่ได้ศึกษาและมีประสบการณ์ทางการเมืองมาเกือบ 40 ปี ข้าพเจ้าพอจะสรุปเป็นความเห็นส่วนตัวว่า การเมืองคือ อำนาจกำหนดนโยบายปกครองบ้านเมือง ซึ่งในสมัยก่อนเคยใช้คำว่า การปกครองนั่นเอง

ความมั่นคงทางการเมือง

การเมืองของประเทศใดก็ตามจะมั่นคงหรือไม่ต้องดูที่ระบอบการเมือง และองค์การที่เป็นกลไกทางการเมืองว่ามีเสถียรภาพมั่นคงหรือไม่

1. ระบบการเมือง ระบบการเมืองมีส่วนอย่างมากต่อความมั่นคงทางการเมือง เพราะถ้ามีระบบการเมืองที่มั่นคงไม่มีการเปลี่ยนแปลงในทางล้มเลิกกลไกหรือองค์กรทางการเมือง จะทำให้การปฏิบัติการทางการเมืองขององค์กรการเมืองเป็นไปอย่างต่อเนื่อง ไม่สับสนวุ่นวาย การเปลี่ยนแปลงผู้มีอำนาจในการตัดสินใจของชาติจะต้องเป็นไปอย่างมีระบบที่แน่นอน จึงจะทำให้เกิดเสถียรภาพทางการเมือง

2. องค์กรทางการเมือง องค์กรทางการเมืองที่มีอำนาจหน้าที่ในการบริหารราชการแผ่นดิน คือรัฐบาล ส่วนองค์กรการเมืองที่มีอำนาจหน้าที่ในการควบคุมการบริหารราชการแผ่นดินคือ รัฐสภา

— รัฐบาล ความมั่นคงทางการเมืองจะเกิดขึ้นได้ต่อเมื่อรัฐบาลบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้บ้านเมืองอยู่ในความสงบปลอดภัย อันมีผลให้ภาวะเศรษฐกิจขยายตัวอย่างกว้างขวาง รัฐบาลจะมีประสิทธิภาพและเสถียรภาพได้ก็ต่อเมื่อรัฐบาลสามารถทำให้ประชาชนเชื่อมั่นและสนับสนุนในนโยบายและการปฏิบัติงานของรัฐบาล

รัฐบาลที่มั่นคงนั้นจะต้องเป็นรัฐบาลที่มีเสียงข้างมากในสภา บุคคลที่ร่วมรัฐบาลและผู้สนับสนุนรัฐบาลนั้นจะต้องมีวินัยทางการเมืองไม่ขัดขวางความถูกต้องของรัฐบาล สิ่งเหล่านี้จะทำให้รัฐบาลมีเสถียรภาพ

— รัฐสภา การเมืองในระบบรัฐสภาหรือระบบประธานาธิบดีก็ตาม ถ้าองค์กรผู้ทำหน้าที่นิติบัญญัติปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ และร่วมมือเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับรัฐบาลจะทำให้การดำเนินงานของรัฐบาลมีประสิทธิภาพในการทำงาน

รัฐสภาเป็น องค์กรการเมืองที่มีส่วนอย่างมากใน การที่จะทำให้เกิดความมั่นคงทางการเมือง ถ้าสมาชิกรัฐสภามีอุดมการณ์ทางการเมืองที่ดีอยู่ในระเบียบวินัยไม่สร้างปัญหาขึ้นในระบบการเมือง สิ่งเหล่านี้จะมีส่วนในการสร้างศรัทธาแก่ประชาชน ประชาชนให้ความไว้วางใจแก่ผู้แทนในการต่อรองเกี่ยวกับปัญหาหรือผลประโยชน์ต่าง ๆ อย่างสงบ การเดินขบวนประท้วงและเรียกต่าง ๆ จะน้อยลง ทำให้รัฐบาลปฏิบัติงานอย่างสะดวก ซึ่งจะเห็นได้ว่าประสิทธิภาพในการดำเนินงานของรัฐสภาเอื้ออำนวยให้รัฐบาลมีเสถียรภาพมั่นคงอันส่งผลให้เกิดความมั่นคงทางการเมืองในที่สุด

นอกจากรัฐบาลและรัฐสภาแล้วยังมีองค์กรการเมืองเอกชนที่มีส่วนในการสร้างความมั่นคงทางการเมืองได้เช่น พรรคการเมืองและกลุ่มผลประโยชน์กลุ่มต่าง ๆ อันเป็นองค์กรที่จะทำให้รัฐบาลและรัฐสภามีเสถียรภาพมั่นคง

ดังนั้น “ความมั่นคงทางการเมือง” จึงหมายถึงการมีระบอบการเมืองที่มั่นคง กลไกทางการเมืองต่าง ๆ สามารถดำเนินงานได้อย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ รัฐบาลและรัฐสภามีเสถียรภาพมั่นคง สามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ จนประชาชนมีความกินดีอยู่ดีและยอมรับว่าผู้มีอำนาจตัดสินใจปัญหาของประเทศนั้นได้อำนาจมาโดยชอบธรรม

ผลที่ได้จากความมั่นคงทางการเมือง

เมื่อมีความมั่นคงทางการเมือง กลไกต่าง ๆ ของระบบการเมืองจะทำงานด้วยความราบเรียบ จะส่งผลให้เกิดผลดีต่อประเทศดังนี้

(1) บ้านเมืองมีความสงบและความปลอดภัยสูง เมื่อสถานการณ์ทางการเมืองมั่นคง องค์กรต่าง ๆ ทางการเมืองจะทำหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ความสับสนวุ่นวายต่าง ๆ จะเกิดขึ้นน้อยมาก ประชาชนอยู่อย่างสงบและมีความปลอดภัยสูง

(2) ภาวะเศรษฐกิจขยายตัวอย่างกว้างขวาง เมื่อบ้านเมืองสงบเรียบร้อย การทำมาหากินของประชาชนจะดีขึ้น ปราศจากอุปสรรคที่จะมาหยุดยั้งความเจริญเติบโตทางการค้าและการลงทุน สิ่งเหล่านี้จะทำให้ได้มาซึ่งระบบเศรษฐกิจที่ดีและประชาชนจะมีมาตรฐานการครองชีพที่ดีขึ้น

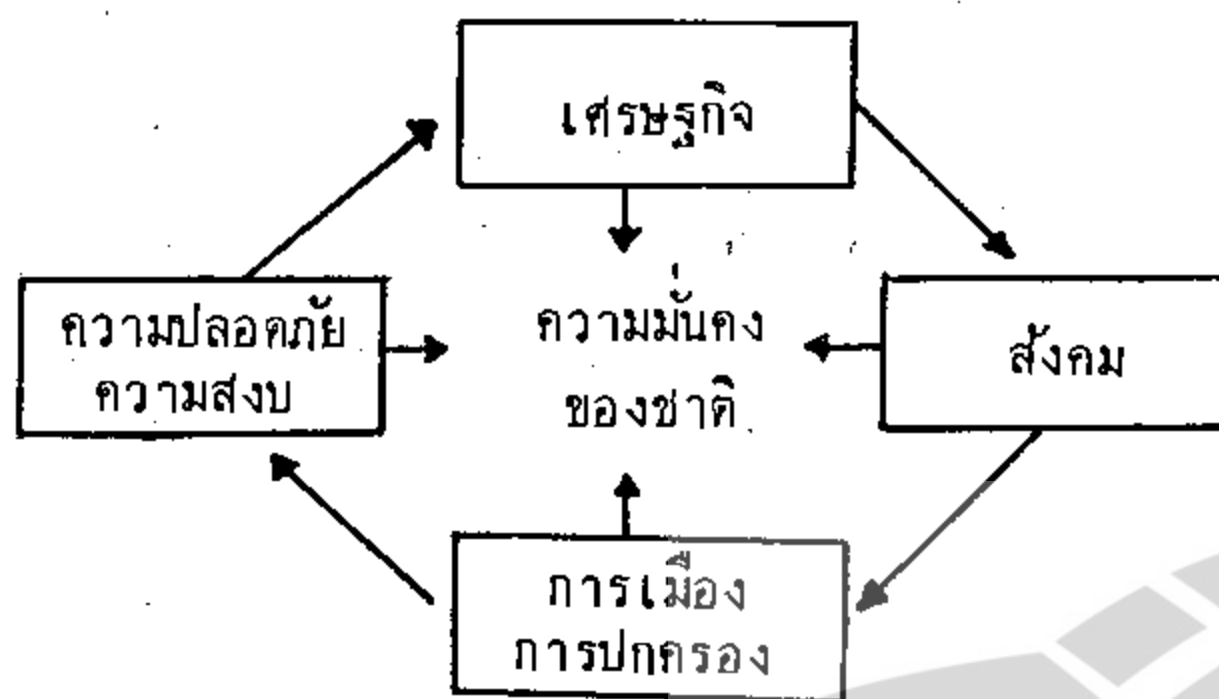
(3) ทำให้ลักษณะของสังคมเป็นสังคมที่เจริญก้าวหน้า เมื่อมาตรฐานการครองชีพของประชาชนดีขึ้น จะทำให้ประชาชนมีคุณภาพสูงเพราะสามารถจะแสวงหาความรู้ได้อย่างกว้างขวาง ทั้งนี้เนื่องมาจากภาวะการเมืองและเศรษฐกิจเปิดโอกาสให้เต็มที่ ประชาชนและประเทศจะมีความรับผิดชอบสูงขึ้น และสิ่งเหล่านี้ก็จะกลับมาสนับสนุนให้มีความมั่นคงทางการเมืองได้มากขึ้น

ถ้าหากประเทศไม่มีความมั่นคงทางการเมืองจะทำให้ทุกอย่างหยุดชงักไปหมด การเข้าใจปัญหาทางการเมืองและดำเนินการแก้ไขได้อย่างถูกต้อง ย่อมทำให้เกิดผลดีอย่างมากต่อความมั่นคงทางการเมือง และการพัฒนาประเทศในทุกสาขา

ความมั่นคงทางการเมืองกับความมั่นคงของชาติ

ความมั่นคงของชาติคือ การรักษาผลประโยชน์ของชาติ อันได้แก่จุดหมายหรือเหตุผลกว้าง ๆ ในการดำรงอยู่ของชาติ ซึ่งเป็นการดำรงอยู่รอดอย่างมีเสรีภาพ มีความเกษมสุขของชาติและมีกำลังอำนาจของชาติ

ความมั่นคงของชาติจะเกิดขึ้นได้ต้องอาศัยปัจจัยหลายประการที่มีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดและเป็นเหตุเป็นผลซึ่งกันและกัน ปัจจัยเหล่านี้ได้แก่ปัจจัยทางการเมือง การปกครอง ปัจจัยทางเศรษฐกิจ ปัจจัยทางสังคม และในด้านการรักษาความปลอดภัย และความสงบ ปัจจัยเหล่านี้จะสนับสนุนซึ่งกันและกัน จนก่อให้เกิดความมั่นคงแห่งชาติได้ดังรูป

จะเห็นได้ว่าความมั่นคงทางการเมืองเป็นส่วนสำคัญที่สุดที่จะก่อให้เกิดความมั่นคงของชาติ ถ้าปราศจากความมั่นคงทางการเมือง จะทำให้ปัจจัยต่าง ๆ ขาดประสิทธิภาพในการสนับสนุนให้เกิดความมั่นคงของชาติ เพราะถ้าขาดความมั่นคงทางการเมืองแล้ว โอกาสที่ปัจจัยอื่น ๆ จะอยู่ในสถานะที่ดีนั้นแทบจะไม่มีเลย

บทบาทของรัฐสภาต่อความมั่นคงทางการเมือง

รัฐสภาเป็นสถาบันการเมืองที่สำคัญมากสถาบันหนึ่งของการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภา รัฐสภาจะเป็นเครื่องชี้ให้เห็นว่า ระบบการเมือง รัฐบาล และองค์การการเมืองอื่น ๆ มั่นคงและมีประสิทธิภาพเพียงใด

ถ้าสมาชิกรัฐสภามีระเบียบวินัย มีอุดมการณ์ที่ดี และมีความแตกแยกกันน้อยที่สุด สิ่งเหล่านี้จะช่วยให้รัฐบาลผู้มีเสียงข้างมากในสภาดำเนินงานได้ด้วยความมั่นคงและมีประสิทธิภาพ เพราะรัฐสภาและรัฐบาลจะสนับสนุนและถ่วงดุลย์ซึ่งกันและกันโดยถูกต้อง เมื่อรัฐสภาและรัฐบาลอันเป็นกลไกที่สำคัญของระบบการเมืองมีประสิทธิภาพและเสถียรภาพ ก็จะทำให้มีระบบการเมืองที่มั่นคง ความมั่นคงทางการเมืองก็จะมีขึ้นตามไปด้วย เมื่อมีความมั่นคงทางการเมืองระบบต่าง ๆ ของชาติจะดีขึ้น อันจะก่อให้เกิดความมั่นคงของชาติในที่สุด

ในการแสดงบทบาทของรัฐสภามีส่วนสร้างความมั่นคงทางการเมืองได้ ดังนี้

1. ใช้กระบวนการนิติบัญญัติสร้างความมั่นคงทางการเมืองรัฐสภาเป็นผู้มีอำนาจออกกฎหมายเพื่อประโยชน์ของชาติและประชาชน ในขณะที่ภาวะการเมืองกำลังพัฒนา รัฐสภาสามารถที่จะออกกฎหมายต่าง ๆ เพื่อพัฒนาให้ระบบการเมืองมั่นคงได้ เช่น พระราชบัญญัติพรรคการเมืองและพระราชบัญญัติว่าด้วยการเลือกตั้ง เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อให้ประเทศมีระบบพรรคการเมืองที่มั่นคงเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและความมั่นคงขึ้นในรัฐสภาและรัฐบาล นอกจากนี้รัฐสภายังสามารถที่จะยกเลิกหรือแก้ไขกฎหมายที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาทางการเมือง เช่น แก้ไขรัฐธรรมนูญให้สอดคล้องกับความต้องการทางการเมืองหรือปรับปรุงแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นให้สอดคล้องกับการเมืองระดับประเทศ

2. สร้างความมั่นคงทางการเมืองด้วยการควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน รัฐสภาเป็นผู้ควบคุมการบริหารงานของรัฐบาลในทุก ๆ ด้าน ให้รัฐบาลดำเนินงานโดยถูกต้องเพื่อความก้าวหน้าของประเทศ และสอดคล้องกับความต้องการของประชาชน เมื่อรัฐบาลและรัฐสภากระทำในสิ่งที่ถูกต้องจะได้รับความเชื่อถือ และไว้วางใจจากประชาชน ทำให้ประชาชนมั่นใจและต้องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการเมือง

ในการควบคุมฝ่ายบริหารนั้นที่สำคัญได้แก่ การตั้งกระทู้ถาม และการเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจรัฐมนตรีเป็นรายบุคคลหรือทั้งคณะ

ก. การตั้งกระทู้ถาม สมาชิกวุฒิสภาอาจตั้งกระทู้ถาม ถามรัฐมนตรีได้เมื่อมีข้อข้องใจเกี่ยวกับนโยบายหรือเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของรัฐมนตรี ปัญหาการขาดความศรัทธาของประชาชนอาจจะเกิดจากรัฐมนตรีบางคนมีพฤติกรรมที่น่าสงสัยจนไม่เป็นที่ไว้วางใจของประชาชนเพราะการกระทำนั้นอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมของชาติ จึงต้องเป็นหน้าที่ของสมาชิกวุฒิสภาคอยตรวจสอบดูแล ให้รัฐมนตรีผู้รับผิดชอบกระทำการแต่ในสิ่งที่ถูกต้อง เพื่อความอยู่ดีกินดีของประชาชน อันจะทำให้ประชาชนมีความเชื่อมั่นในการพัฒนาการเมืองไปในทางที่ดีขึ้น

ข. การเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจรัฐมนตรีเป็นรายบุคคลหรือทั้งคณะ เมื่อคณะรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีคนใด กระทำการที่น่าจะเป็นภัยต่อความมั่นคงของชาติทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง หรือกระทำการผิดไปจากแนวทางการพัฒนาประเทศ รัฐสภาอาจเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจ ซึ่งอาจมีผลให้รัฐบาลทั้งคณะ หรือรัฐมนตรีคนใดคนหนึ่งพ้นจากตำแหน่งและอาจจะมีการปรับปรุงคณะรัฐมนตรีให้เหมาะสมก็ได้ แต่ในขณะเดียวกันทางรัฐบาลก็อาจจะยุบสภาได้ ถ้าเห็นว่าสิ่งที่รัฐบาลทำนั้นเป็นสิ่งที่ถูกต้อง และเมื่อมีการยุบสภาแล้วประชาชนจะเป็นผู้ตัดสินใจว่าจะสนับสนุนฝ่ายใดมากกว่ากันจากผลของการเลือกตั้ง

3. สร้างความมั่นคงทางการเมืองโดยการพิจารณาอนุมัติงบประมาณแผ่นดินเกี่ยวกับการอนุมัติงบประมาณแผ่นดินนี้ รัฐสภาสามารถนำมาสร้างความมั่นคงทางการเมืองได้โดย

ก. พิจารณาอนุมัติการให้อำนาจในการเก็บภาษี การเก็บภาษีขึ้น ภาษีต่าง ๆ ของรัฐบาลจะต้องออกเป็นกฎหมายโดยความเห็นชอบของรัฐสภา เพราะถ้าปล่อยให้รัฐบาลทำได้ตามใจชอบ อาจจะเป็นภัยต่อภาวะเศรษฐกิจของประเทศและประชาชน ซึ่งจะมีผลต่อความมั่นคงของชาติในทุก ๆ ด้าน

ข. พิจารณาอนุมัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี จะได้รับการพิจารณาอนุมัติโดยรัฐสภา ถ้ารัฐสภาเห็นว่าการบริหารงานของหน่วยงานใดในรัฐบาลไม่ถูกต้อง หรือเป็นอุปสรรคต่อนโยบายและการพัฒนาความมั่นคงทางการเมือง รัฐสภาอาจจะตัดตอนหรือไม่อนุมัติงบประมาณของรัฐบาล ถ้ารัฐสภา

ไม่อนุมัติงบประมาณรายจ่ายของรัฐบาล จะมีผลให้รัฐบาลต้องลาออกทั้งคณะ หรือรัฐบาล อาจยุบสภาเพื่อให้ประชาชนเป็นผู้ตัดสิน

ในการพิจารณาอนุมัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี การกระทำของรัฐสภาจะมี ผลต่อการป้องกันการทุจริตและการประพฤตินิชอบ เพราะจะมีการอภิปรายเกี่ยวกับการ ปฏิบัติงานของหน่วยงานต่าง ๆ ของรัฐบาล และรัฐบาลจะนำเงินงบประมาณไปใช้ได้ตาม ที่กฎหมายกำหนดไว้เท่านั้น

4. สร้างความมั่นคงทางการเมืองโดยการศึกษาและสอบสวนเรื่องราวต่าง ๆ ที่ อยู่ในอำนาจหน้าที่ของสภา วุฒิสภาและสภาผู้แทนราษฎรมีคณะกรรมการวิสามัญประจำ สภา และในกรณีที่จำเป็นแต่ละสภาหรือรัฐสภาอาจตั้งคณะกรรมการวิสามัญ เพื่อ ดำเนินการเกี่ยวกับความมั่นคงทางการเมือง คณะกรรมการมีอำนาจศึกษาสอบสวนปัญหา ที่เกิดขึ้น ในการนี้มีอำนาจเรียกเอกสารจากบุคคลใด ๆ หรือเรียกบุคคลใดมาแถลงหรือ แสดงความคิดเห็น ในกิจการที่เกี่ยวกับความมั่นคงทางการเมือง

5. สร้างความมั่นคงทางการเมืองด้วยการให้ความเห็นชอบในกิจการที่สำคัญ ของประเทศ รัฐสภาเป็นผู้ให้ความเห็นชอบในการตั้งผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ให้ ความเห็นชอบในการสืบราชสมบัติ การให้ความเห็นชอบในการประกาศกฎอัยการศึก ให้ ความเห็นชอบในการประกาศสงคราม และให้ความเห็นชอบในหนังสือสัญญาและสนธิ สัญญาที่ประเทศไทยทำกับต่างประเทศ บทบาทเหล่านี้จะช่วยสร้างให้เกิดระบบการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมที่ดี อันจะทำให้ประเทศชาติมั่นคง

6. สร้างความมั่นคงทางการเมืองโดยสมาชิกวุฒิสภา พฤติกรรมของสมาชิก รัฐสภามีส่วนอย่างมากในการพัฒนาความมั่นคงทางการเมือง การที่จะได้มาซึ่งสมาชิก รัฐสภาที่ดีนั้นขึ้นอยู่กับประชาชน นักการเมืองต่าง ๆ ทั้งฝ่ายรัฐบาลและรัฐสภา จะต้อง ทำตัวให้ดีเป็นที่เชื่อมั่นของประชาชน จะต้องทำให้ประชาชนศรัทธาต่อการปกครอง ระบอบประชาธิปไตย และมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาทางการเมือง ดังนั้น นักการเมือง ทั้งหลายจะต้องมีอุดมการณ์ที่ดีไม่ขัดต่อระบอบประชาธิปไตย สมาชิกวุฒิสภาจะต้องรักษา ระเบียบวินัยและกระทำแต่สิ่งที่ถูกต้อง มีลักษณะของการประนีประนอมทางการเมืองตาม สภาวการณ์ สิ่งเหล่านี้มีส่วนอย่างมากต่อการพัฒนาความมั่นคงทางการเมือง

บทบรรณาธิการ

ระบบการเมืองการปกครองถือว่าเป็นเรื่องที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อบุคคลทุกคนไม่ว่าจะเป็นพลเมืองของประเทศใดๆ ก็ตาม ทุกคนควรศึกษา ควรทำความเข้าใจในระบบการเมืองการปกครองนั้นๆ ในฐานะที่เป็นพลเมืองของประเทศ เพราะไม่ว่าบุคคลจะอยู่ในส่วนใดของโลกก็ตามจะต้องตกอยู่ภายใต้ระบบการเมืองการปกครองไม่แบบใดก็แบบหนึ่ง ซึ่งอาจจะเป็นระบบที่พัฒนาแล้วหรือเป็นระบบการเมืองการปกครองที่ล้าสมัยก็ได้โดยไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ การเรียนรู้ระบบการเมืองการปกครองของประชาชนของแต่ละประเทศนั้น ถือว่าเป็นสิ่งมีความจำเป็นอย่างยิ่งเพราะการเรียนรู้สิ่งดังกล่าวจะทำให้ประชาชนในประเทศนั้นๆ ได้รู้จักสิทธิและหน้าที่ต่าง ๆ ของพลเมืองในฐานะที่เป็นพลเมืองของประเทศ และการที่ประชาชนได้เรียนรู้สิทธิและหน้าที่ของพลเมืองนั้นจะทำให้ประชาชนได้ปฏิบัติตนเพื่อเป็นการรักษาสีทธิและจะได้ปฏิบัติหน้าที่ได้ถูกต้อง ซึ่งจะทำให้เกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อยของสังคม และจะเป็นผลดีต่อการพัฒนาระบบการเมืองการปกครองตลอดทั้งระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศนั้นๆ อีกด้วย

บทความเรื่อง ระบบการเมืองการปกครองนี้ได้กล่าวถึงความหมาย ความสำคัญและลักษณะของระบบการเมืองการปกครองและแนวความคิดเกี่ยวกับระบบการเมืองการปกครอง ตลอดจนได้แบ่งแยกประเภทระบบการเมืองการปกครองไว้อย่างละเอียดพอสมควร นอกจากนี้ยังได้กล่าวถึงระบบการเมืองการปกครองของประเทศไทยในปัจจุบันไว้โดยสังเขปอีกด้วย บทความดังกล่าวนี้คงทำให้ผู้อื่นได้เข้าใจได้ดีพอสมควร

ระบบการเมืองการปกครอง

โดย บุญเรือง บุรภักดิ์

ในโลกปัจจุบันมนุษย์เราได้อาศัยอยู่ตาม ส่วนต่าง ๆ ของโลกไม่ว่าจะอยู่ส่วนใดของโลกก็ตาม มนุษย์มักจะอยู่กันเป็นกลุ่มก้อนมีการสมสู่อยู่ด้วยกันตามจารีตประเพณีและวัฒนธรรมของกลุ่มชนนั้น ๆ การสมสู่อยู่ด้วยกันของมนุษย์ในสังคมหรือภาวะคู่นี้จะก่อให้เกิดสังคมเกิดสถาบันอันแรกของสังคมขึ้นมา นั่นคือ สถาบันครอบครัว เมื่อสังคมมนุษย์มีสถาบันครอบครัวหลายครอบครัวมาอยู่รวมกันเป็นกลุ่มก้อนก็จะทำให้กลุ่มก้อนของมนุษย์ดังกล่าวนี้มีชื่อเรียกต่าง ๆ กันออกไปตามขนาดจำนวนผู้คนที่อยู่อาศัยตามสถานที่นั้น ๆ ซึ่งสถานที่ที่อยู่ของกลุ่มชนดังกล่าวนี้จะมีชื่อเรียกต่าง ๆ กันออกไป เช่น หมู่บ้าน ตำบล อำเภอ จังหวัด ประเทศและระหว่างประเทศ สถานที่ดังกล่าวนี้เป็นที่อยู่อาศัยของกลุ่มชนซึ่งเรียกว่าสังคมและสังคมยังแบ่งเป็นประเภทใหญ่ ๆ ถึงสองประเภท คือ สังคมชนบทและสังคมเมืองหลวงและในแต่ละสังคมนั้นยังแบ่งกลุ่มชนดังกล่าวนี้เป็น กลุ่มปฐมภูมิและกลุ่มทุติยภูมิอีกด้วย เมื่อมนุษย์เรามักจะอยู่กันเป็นกลุ่มเป็นก้อนโดยในแต่ละกลุ่มของสังคมนั้นจะเป็นคนเผ่าพันธุ์เดียวกันบ้าง และบางสังคมจะมีหลายเผ่าพันธุ์ที่อยู่อาศัยปะปนกันไปบ้าง เนื่องจากเหตุผลทางแนวความคิดทางการเมืองที่แตกต่างกันหรือเพราะเหตุผลอื่น ๆ อย่างในสภาพปัจจุบัน เมื่อมนุษย์อยู่รวมกันเช่นนี้มนุษย์จึงก่อตั้งองค์กรปกครองขึ้นมาเพื่อปกครองให้ความเป็นธรรมแก่สังคมตลอดทั้งได้ออกกฎหมายเกณฑ์ต่าง ๆ ขึ้นมาใช้เพื่อให้กลุ่มชนในสังคมนั้น ๆ ปฏิบัติตามเพื่อให้เกิดความสงบสุขและความเป็นธรรมแก่สังคมซึ่งเรียกว่าฝ่ายบริหาร และฝ่ายนิติบัญญัติและมีฝ่ายมาทำหน้าที่รับผิดชอบกระบวนการยุติธรรม คือ ศาล เพราะตามปกติแล้วมนุษย์ในสังคมนั้น ๆ มักจะเอาวัดเอาเปรียบกันซึ่งก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมขึ้นในสังคม เมื่อมนุษย์ก่อตั้งองค์กรปกครองขึ้นแล้ว องค์กรดังกล่าวนี้ในแต่ละสังคม หรือจะกล่าวว่าเป็นแต่ละประเทศในปัจจุบันนี้ก็มียานาจอหน้าที่

ไม่เหมือนกัน บางประเทศองค์กรปกครอง (รัฐบาล) อาจจะมีอำนาจมากเกินไปหรือ บางประเทศอาจจะมีอำนาจน้อยเกินไป หรือบางประเทศก็มีพอเหมาะพอสมควร หรือที่ เรียกว่าได้รับความชอบธรรมสูงในการมาใช้อำนาจในการปกครองประเทศ องค์กรปกครอง ที่มนุษย์ซึ่งมาอยู่รวมกันได้ตั้งขึ้น ซึ่งในแต่ละประเทศนั้นจะมีลักษณะแตกต่างกันออกไป ซึ่งจะเรียกกันในสมัยปัจจุบันนี้ว่า **ระบบการเมืองการปกครอง** หรือ **ระบอบการเมือง การปกครองของประเทศ** ระบบการเมืองการปกครองที่เป็นเรื่องมีความสำคัญอย่างยิ่งที่ ควรจะทำความเข้าใจและศึกษาให้เข้าใจอย่างถูกต้อง เพราะไม่ว่าบุคคลเราจะอยู่ในส่วนใด ของโลกก็ตามจะต้องตกอยู่ภายใต้ระบบการเมืองไม่แบบใดก็แบบหนึ่ง ซึ่งอาจจะเป็นระบบ การเมืองที่พัฒนาแล้ว หรือเป็นระบบการเมืองที่ล้าสมัยก็ได้ การศึกษาระบบการเมืองนี้ จำเป็นต้องเข้าใจคำสองคำคือ คำว่า “การเมือง” กับคำว่า “ระบบการเมือง” ในที่นี้ จะได้พิจารณาความหมายและความสำคัญของทั้ง “การเมือง” และ “ระบบการเมือง” เป็นลำดับไปดังนี้

ความหมายและความสำคัญของการเมือง

ความหมายของการเมือง

การเมืองมีความหมายหลายประการ แต่ทุกประการจะมีลักษณะร่วมกัน คือ การเมืองต้องมีลักษณะเป็นกิจกรรม หรือกระบวนการ ความหมายที่สำคัญมีดังนี้

1. ศิลปะในการปกครอง
2. การใช้อิทธิพล
3. การดำเนินการหรือการดิ้นรนต่อสู้เพื่อให้ได้อำนาจ
4. การกำหนดวัตถุประสงค์ร่วมกันและการดำเนินการเพื่อให้บรรลุถึงวัตถุประสงค์ดังกล่าวนั้น
5. การกำหนดนโยบายสาธารณะและการแบ่งปันประโยชน์ต่าง ๆ ในสังคม
6. กิจกรรมที่ประกอบด้วยลักษณะสำคัญหลายประการร่วมกัน คือ

กำหนดข้อตกลงใจหรือการตัดสินใจ การแบ่งปันประโยชน์หรือคุณค่าต่าง ๆ การกำหนดเป้าหมายการแสวงหาอำนาจ การแบ่งปันเพื่อรักษาแสวงหาผลประโยชน์การ แสดงอิทธิพล

แต่โดยทั่วไปแล้ว การเมืองน่าจะหมายถึง กิจกรรมของมนุษย์ซึ่งเกี่ยวข้องกับ การกำหนดและการใช้ข้อตกลงใจต่าง ๆ เพื่อแบ่งปันคุณค่าในสังคมและอำนาจบังคับให้เป็น ไปตามข้อตกลงใจมาจากสังคมนั่นเองตัวอย่างเช่น การที่ประชาชนรวมกันขึ้นเป็นกลุ่มการเมืองหรือพรรคการเมือง เพื่อที่จะแข่งขันเข้าไปเป็นรัฐบาลนั้นก็เพื่อมีอำนาจในการ กำหนดนโยบายหรือกฎหมายเพื่อให้มีการดำเนินการต่าง ๆ ภายในสังคมตามที่กลุ่มหรือ พรรคปรารถนาการดำเนินการเหล่านั้น การกระทำเช่นนี้ถือเป็นกิจกรรมนโยบายหรือ กฎหมายที่กำหนดขึ้นก็คือ **ข้อตกลงใจ** ซึ่งจะต้องนำไปใช้บังคับอีกชั้นหนึ่ง ส่วนคุณค่า หรือประโยชน์ที่เป็นผลมาจากกฎหมายนโยบายนั้น อาจได้แก่การสร้างความสะดวกเรียบร้อย การให้ประชาชนมีสิทธิเสรีภาพ การลดช่องว่างด้วยการให้สวัสดิการแก่ประชาชน สิ่ง เหล่านี้ถือว่าเป็นคุณค่าหรือประโยชน์ซึ่งเกิดขึ้นจากข้อตกลงใจ (กฎหมายหรือนโยบาย) ซึ่งมาจากกิจกรรมของประชาชน ดังกล่าวแล้วข้างต้น ถ้าการเมืองเป็นไปในทางที่ดีการ แบ่งปันประโยชน์ก็จะจะเป็นไปด้วยดีความสะดวกสุขความยุติธรรมก็ตกอยู่กับประชาชนส่วน รวม แต่ถ้าการเมืองที่ไม่ถูกต้องประโยชน์สุขต่าง ๆ ก็อาจจะไปตกอยู่กับบุคคลบางกลุ่ม

ความสำคัญของการเมือง

การเมืองเป็นสิ่งที่มนุษย์ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ เพราะเป็นส่วนสำคัญของการ ดำรงชีวิตมนุษย์ที่เป็นเช่นนี้ก็เพราะว่าบุคคลย่อมมีความต้องการ ต่างฝ่ายต่างก็พยายาม ดำเนินการเพื่อได้รับประโยชน์สมตามทีตนปรารถนาความต้องการอาจขัดกันได้ตั้งนั้น การ แบ่งคุณค่าหรือประโยชน์ต่าง ๆ ในสังคมที่มีอยู่น้อยลงไปทุกวันเพื่อให้ทั่วถึงก็ดี การดำเนินการ เพื่อให้บรรลุถึงวัตถุประสงค์ร่วมกันก็ดี ถือเป็นกิจกรรมการเมืองทั้งสิ้น สิ่งเหล่านี้ เป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับชีวิตของมนุษย์ทุกคนในรัฐไม่มากก็น้อย

การเมืองจึงมีความหมายต่างจากรัฐ จากสาระดังกล่าวแล้วข้างต้น จุดเด่นของการเมืองก็คือกิจกรรมเพื่อนำไปสู่การตัดสินใจที่มีต่อการแบ่งปันประโยชน์ในสังคม ส่วนรัฐมีความหมายสำคัญถึงชุมชนของมนุษย์ที่มีการปกครองและมีอำนาจอธิปไตยอยู่ภายใต้ดินแดนที่มีอาณาเขตที่แน่นอน

ความหมาย ลักษณะ ความสำคัญและประเภทของระบบการเมือง

ความหมายของระบบการเมือง

ระบบการเมืองการปกครองเป็นแบบแผนความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ซึ่งก่อให้เกิดข้อตกลงใจที่มีอำนาจบังคับในสังคม เช่น ในระบบการเมืองแบบเผด็จการ ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์เป็นไปในลักษณะที่ประชาชนต้องยอมรับอำนาจของผู้นำ ชนชั้นนำหรือผู้มีอำนาจปกครองข้อตกลงใจหรือคำสั่งซึ่งมาจากผู้ปกครองนั้นประชาชนต้องเชื่อฟังและปฏิบัติตาม ส่วนระบบการเมืองแบบประชาธิปไตยถือว่าประชาชนทุกคนมีความสัมพันธ์ต่อกันโดยเท่าเทียมกันในฐานะที่เป็นเจ้าของประเทศและเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยเสมอกัน ประชาชนทุกคนสามารถเข้ามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายหรือข้อตกลงใจ หรือคำสั่งใด ๆ เพื่อใช้บังคับในประเทศที่ทุกคนจะต้องปฏิบัติตาม ความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนและการปฏิบัติเช่นนี้ถือว่าเป็นการปกครองตนเองของประชาชน

ลักษณะสำคัญของระบบการเมือง

ระบบการเมืองมีหลายแบบ แต่จะมีลักษณะสำคัญเบื้องต้นร่วมกัน ดังนี้

1. ผล ระบบการเมืองการปกครอง มีผลเกี่ยวข้องและครอบคลุมสมาชิกทุกคนของรัฐหรือของระบบการเมืองการปกครองนั้น
2. อำนาจบังคับ สามารถใช้ อำนาจบังคับคือ อำนาจที่จะนำเอาข้อตกลงใจมาปฏิบัติได้ในกรณีที่ยจำเป็นก็สามารถบังคับและลงโทษผู้ที่ไม่ปฏิบัติตามได้
3. มีความชอบธรรม ในการกำหนดข้อตกลงใจต่าง ๆ ที่มีผลผูกพันสมาชิกในสังคม คือเมื่อมีการกำหนดข้อตกลงใจต่าง ๆ แล้วก็จะมีการยอมรับว่าถูกต้องและมีผลใช้ได้

4. ข้อตกลงใจ (ซึ่งอาจแสดงออกเป็นรูปนโยบาย คำสั่งต่าง ๆ) นั้นมีอำนาจในตัวเองคือมีทั้งความชอบธรรมและก่อให้เกิดการปฏิบัติตามได้
5. มีจุดหมายปลายทาง ในทางการเมืองการปกครองอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง
6. มีองค์การ ซึ่งมีหน้าที่และความรับผิดชอบโดยเฉพาะในการใช้อำนาจทางการเมืองต่าง ๆ
7. มีกระบวนการ ในการใช้อำนาจตามขั้นตอนและวิธีการที่ได้กำหนดขึ้น
8. มีหลักการสำคัญ ที่ได้กำหนดขึ้นเพื่อให้เป็นเกณฑ์ในการจัดตั้งองค์การหรือในการดำเนินการตามกระบวนการ หลักการนี้เป็นไปเพื่อกำหนดลักษณะในการใช้อำนาจให้เป็นไปในแนวใดแนวหนึ่ง เช่น ระบบการเมืองบางระบบ ใช้หลักการรวมอำนาจอย่างเต็มที่ บางระบบใช้หลักกระจายอำนาจ
9. มีอุดมการณ์ หมายถึง ความเชื่อมั่นศรัทธาในคุณค่าอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างและอุดมการณ์นี้เปรียบเสมือน “พลัง” และ “แรงตลใจ” ที่ปรากฏอยู่ในระบบการเมืองนั้น เช่น บางระบบการเมืองยึดมั่นในสิทธิเสรีภาพของบุคคล บางระบบการเมืองยึดมั่นในอำนาจของรัฐเป็นสำคัญ
10. มีรูปแบบแห่งโครงสร้าง ซึ่งหมายถึง การกำหนดสถานภาพ ตำแหน่งที่ตั้งใน องค์การทางการเมืองที่สำคัญต่าง ๆ และความสัมพันธ์ระหว่างองค์การดังกล่าวในลักษณะหรือแนวทางอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่เห็นเหมาะสม เพื่อให้สามารถบรรลุถึงจุดหมายปลายทางที่ปรารถนา เช่น อาจกำหนดให้องค์การนิติบัญญัติซึ่งประกอบด้วยตัวแทนของประชาชนมีอำนาจและฐานะสำคัญเหนือกว่าองค์การบริหารและองค์การตุลาการ

ความสำคัญของระบบการเมือง

ระบบการเมืองทั้งหลายจะต้องอำนวยความสะดวกสำคัญ ให้แก่ประชาชนที่เป็นสมาชิกของระบบการเมืองนั้น กล่าวคือ การสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของประชาชนที่อยู่ในระบบการเมืองเดียวกัน ช่วยให้เกิดองค์การและวิธีการใช้อำนาจที่ได้ผล

ช่วยเสริมสร้างให้อำนาจการเมืองมีความชอบธรรมให้เป็นที่ยอมรับของประชาชน กำหนด
หาวิธีการและกระบวนการในการผลิตสินค้า สิ่งของ อุปกรณ์และบริการต่าง ๆ รวมทั้งการ
แบ่งปันผลผลิตเหล่านั้นให้ถูกต้องทั่วถึงและเป็นธรรม

ประโยชน์ดังกล่าวข้างต้นจึงเป็นคุณค่าสำคัญที่ช่วยให้เกิดทั้งประโยชน์สุขแก่
ปวงชนและความมั่นคงของระบบการเมือง ประโยชน์ดังกล่าวนี้จึงเป็นคุณค่า ถ้าระบบ
การเมืองสร้างให้เกิดขึ้นได้สำเร็จ แต่จะเป็นปัญหาสำคัญ ถ้าระบบการเมืองใดไม่สามารถ
บรรลุถึงประโยชน์เหล่านั้นได้

1. การสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน หมายถึง การที่ระบบการเมืองนั้น
สามารถก่อให้เกิดเอกลักษณ์ที่สำคัญที่ผูกพันให้ประชาชนเกิดความรู้สึกเป็นพวกเดียวกัน
เช่น ให้เป้าหมายในชีวิตร่วมกัน หรือก่อให้เกิดการยึดมั่นในคุณค่าร่วมกัน ซึ่งอาจเป็น
คุณค่าในด้านสิทธิเสรีภาพ ความเป็นธรรม ความเจริญก้าวหน้าหรือก่อให้เกิดแรงดลใจ
ร่วมกัน เช่น อาจเป็นการสร้างความรู้สึกให้รักษาประโยชน์ส่วนรวม และประโยชน์
ส่วนตัวที่เหมาะสม หรือการสืบทอดวัฒนธรรมเพื่อความเป็นปึกแผ่นในการดำรงชีวิตร่วมกัน
ของประชาชน ระบบการเมืองอาจใช้คุณค่าบางประการเพื่อเป็นส่วนหนึ่งในการเสริมสร้าง
เอกลักษณ์ร่วมกันเพื่อความเป็นปึกแผ่นในระหว่างประชาชน เช่น อาจใช้คุณค่าของจารีต
ดั้งเดิม เช่น ความผูกพันร่วมกันในด้านเผ่าพันธุ์ หรือภูมิภาค คุณค่าศักดิ์สิทธิ์ เช่น
หลักธรรมทางศาสนา เช่น ศาสนายิวที่ทำให้ชาวยิวจากที่ต่าง ๆ มาร่วมกันเป็นประเทศ
อิสราเอล คุณค่าเกี่ยวกับตัวบุคคล เช่น การยึดมั่นเทิดทูนในบุคลิกภาพ บุญบารมีของ
ผู้นำร่วมกัน คุณค่าเกี่ยวกับความเป็นพลเมือง เช่น ความภาคภูมิใจในการเป็นพลเมือง
ของระบบการเมืองเดียวกัน

2. การช่วยให้เกิดองค์การและวิธีการใช้อำนาจ หมายถึงการให้มีอุปกรณ์ที่
สามารถใช้อำนาจทางการเมืองการปกครองได้อย่างมีประสิทธิภาพ ก่อให้เกิดผลบังคับใช้
อำนาจได้ทั่วไปในประเทศที่ได้ระบบการเมืองนั้น เช่น การกำหนดแนวทางของรูปแบบ
รัฐบาลหรือองค์การทางการเมือง เช่น สภานิติบัญญัติ คณะรัฐมนตรี ฝ่ายตุลาการ พรรค

การเมือง ระบบราชการเป็นต้น และเพื่อให้การใช้อำนาจเป็นไปได้อย่างได้ผล ระบบการเมืองจะต้องกำหนดความสัมพันธ์ระหว่างองค์การการเมืองที่ใช้อำนาจต่าง ๆ ให้เป็นไปอย่างเหมาะสม

3. การให้อำนาจการเมืองการปกครองมีความชอบธรรม ได้แก่พื้นฐานที่ช่วยให้มีการใช้อำนาจการเมืองปกครองเป็นที่ยอมรับของประชาชน เช่น ในบางระบบการเมืองได้ให้หลักการว่ากรรมและการใช้อำนาจทางการเมืองการปกครองเป็นของชนชั้นกรรมาชีพ ดังนั้น เมื่อมีพรรคการเมืองใดที่ถือว่าตั้งขึ้นเพื่อประโยชน์ของชนชั้นกรรมาชีพเป็นผู้ใช้อำนาจทางการเมืองการปกครอง ประชาชนที่อยู่ในระบบการเมืองที่ยึดหลักการนี้ ก็จะต้องสนับสนุนและยอมรับการใช้อำนาจของพรรคการเมืองดังกล่าว ในทำนองเดียวกันในระบบการเมืองการปกครองเป็นของประชาชนนั้น ถ้ารัฐบาลมาจากการเลือกตั้งหรือการสนับสนุนของประชาชนก็จะถือว่าเป็นรัฐบาลที่ถูกต้องเหมาะสมและมีความชอบธรรมที่จะใช้อำนาจแทนประชาชน กล่าวโดยย่อก็คือ ในระบบการเมืองจะต้องมีการใช้อำนาจการเมืองการปกครอง เพื่อให้การใช้อำนาจเป็นไปได้อย่างมั่นคงต่อเนื่อง ระบบการเมืองจำต้องกำหนดหลักการเพื่อเป็นพื้นฐานของกระบวนการที่ช่วยให้ชนชั้น นำทางการเมืองหรือผู้ใช้อำนาจการเมืองสามารถอ้างสิทธิ ในการปกครอง และใช้เหตุผลสนับสนุนการปกครองเพื่อให้ประชาชนยอมรับนับถือว่าเป็นสิ่งที่ถูกต้องแล้ว

4. การผลิตและการแบ่งปันวัตถุและบริการที่จำเป็น ซึ่งหมายถึง วิธีการและการแบ่งปันในแต่ละระบบการเมืองอาจจะมีแนวต่างกัน บางระบบการเมืองถือว่าการผลิตและการแบ่งปันทั้งปวงเป็นอำนาจของส่วนรวม ซึ่งได้แก่รัฐ โดยมีรัฐบาลเป็นผู้ใช้อำนาจเป็นเจ้าของทั้งในด้านการผลิตและการแบ่งปัน ดังนั้นการที่รัฐบาลเข้าถือกรรมสิทธิ์ในด้านการผลิตและใช้อำนาจในการแบ่งปันจึงเป็นสิ่งที่ถูกต้องเหมาะสม เช่น ในระบบสังคมนิยมมาร์กซิสต์ บางระบบการเมืองอาจถือว่าการผลิตและการแบ่งปันเป็นวัตถุและบริการที่สำคัญเท่านั้นเป็นอำนาจของรัฐ (เช่น การธนาคาร การรักษาพยาบาล) จึงเป็นสิ่งที่ชอบธรรม ส่วนเอกชนก็จะมีสิทธิ์ในการเป็นเจ้าของและดำเนินกิจการทั้งในด้านการผลิต การซื้อขาย จำหน่าย สำหรับกิจการอื่น ๆ ทั่วไปที่ไม่ถือว่าเป็นกิจการสำคัญที่กระทบ

ผลประโยชน์ส่วนรวม เช่น ในระบบสังคมนิยมประชาธิปไตย เป็นต้น การผลิตการแบ่งปันที่เหมาะสมจึงเป็นความสัมพันธ์ระหว่างกิจการทางการเมืองและเศรษฐกิจ รวมทั้งเป็นความเกี่ยวพันระหว่างระบบการเมืองและระบบเศรษฐกิจ ซึ่งระบบการเมืองจะต้องมีส่วนสำคัญในการกำหนดของระบบเศรษฐกิจที่เหมาะสม เพื่อให้ประชาชนได้รับการบำบัดความต้องการ เมื่อใดที่ประชาชนได้รับการสนองความต้องการที่จำเป็นแล้ว ก็จะทำให้ระบบการเมืองมั่นคงและเจริญก้าวหน้าได้

ประเภทของระบบการเมือง

ในการแบ่งประเภทระบบการเมืองส่วนมากจะพิจารณาความสัมพันธ์ในเรื่องเกี่ยวกับอำนาจในแต่ละระบบการเมือง ซึ่งจะแตกต่างกันไปทำให้บางระบบรัฐบาลมีอำนาจมาก บางระบบรัฐบาลมีอำนาจน้อย บางระบบประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างมาก บางระบบประชาชนมีส่วนร่วมในทางการเมืองน้อย ความแตกต่างเช่นนี้ทำให้แบ่งประเภทการเมืองออกเป็นรูปแบบต่างๆ กัน เช่น การแบ่งของอริสโตเติล ที่แบ่งระบบการเมืองออกเป็น

- 1) ระบบการปกครองหรือการเมืองที่ปกครองโดยคน ๆ เดียว คือแบบกษัตริย์ที่มีอำนาจสูงสุด อันเป็นรูปแบบการปกครองที่ได้รับความนิยมมากในอดีต
- 2) ระบบการเมืองที่ปกครองโดยคนกลุ่มน้อย รูปแบบการปกครองแบบนี้มีหลายประเภท เช่น การปกครองโดยอภิชนหรือการปกครองแบบอภิชนาธิปไตย ซึ่งเป็นการปกครองโดยชนชั้นนำซึ่งมีฐานะทางสังคมสูง มีทรัพย์สินสมบัติและมีอำนาจทางการเมือง การปกครองแบบคณาธิปไตย เป็นการปกครองโดยคนกลุ่มน้อยอาจเป็นการปกครองโดยคณะทหารหรือพรรคการเมืองเพียงพรรคเดียวซึ่งแตกต่างไปจากแบบอภิชนาธิปไตยในแง่การปกครองนี้ไม่จำเป็นต้องเป็นขุนนางเป็นชนชั้นสูงแต่อาจเป็นกลุ่มบุคคล ที่ได้อำนาจทางการเมือง โดยวิธีต่างๆ เช่น ปฏิวัติรัฐประหาร เป็นต้น อนึ่งการปกครองไม่ว่าจะเป็นการปกครองโดยคน ๆ เดียวหรือการปกครองโดยคนกลุ่มน้อยจัดอยู่ในพวกระบบการเมืองแบบอำนาจนิยมหรือเผด็จการ ที่ประชาชนส่วนใหญ่ไม่ได้มีส่วนร่วมทางการเมืองโดยตรง

โดยทั่วไปมักจะเป็นการปกครองโดยทหารหรือโดยพรรคการเมืองพรรคเดียว สำหรับการปกครองแบบพรรคเดียวที่เป็นลักษณะของการใช้อำนาจเผด็จการอย่างกว้างขวางบางที่เรียกว่าเผด็จการเบ็ดเสร็จหรือเผด็จการเบ็ดเสร็จนิยม

3) ระบบการปกครองที่ปกครองโดยคนส่วนมาก ระบบการเมืองแบบนี้ คือ ระบบการเมืองแบบประชาธิปไตย

ที่กล่าวข้างต้นมาทั้งหมดก็เป็นวิธีการแบ่งประเภทระบบการเมืองตามแบบการแบ่งของอริสโตเติล แต่ถ้าแบ่งเป็นระบบใหญ่ๆ แบ่งได้ 2 ประเภทคือ ระบบการเมืองแบบประชาธิปไตยและระบบการเมืองแบบเผด็จการ ซึ่งในที่นี้จะแบ่งละเอียดย่อยลงไปอีกซึ่งแบ่งได้ดังนี้

1. ระบบการเมืองแบบประชาธิปไตย
2. ระบบการเมืองแบบเผด็จการเบ็ดเสร็จหรือระบบการเมืองแบบเผด็จการเบ็ดเสร็จนิยม
3. ระบบการเมืองอัตตาธิปไตยจารีตนิยม
4. ระบบการเมืองของประเทศกำลังพัฒนา
5. ระบบการเมืองระหว่างประเทศ

แนวคิดเกี่ยวกับระบบการเมือง

1. ระบบการเมืองแบบประชาธิปไตย มีคุณลักษณะสำคัญคือต้องการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองประเทศ ยึดมั่นในหลักสิทธิเสรีภาพ และความเสมอภาคทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคม และให้ใช้หลักรัฐธรรมนูญนิยม เพื่อคุ้มครองสิทธิเสรีภาพและความเสมอภาคของประชาชนทั้งปวง

2. ระบบการเมืองแบบเผด็จการเบ็ดเสร็จนิยมเน้นหลักการที่ให้อำนาจรัฐมีปริมาณสูง และมีขอบเขตกว้างขวาง สามารถเข้าควบคุมกิจกรรมทั้งในด้านการเมือง เศรษฐกิจและสังคมภายในชาติ

3. ระบบการเมืองแบบอัคราธิปไตยไทยจารีตนิยม เน้นหลักอำนาจนิยมโดยการผูกขาดอำนาจของชนชั้นปกครอง แต่ปริมาณและขอบเขตอำนาจไม่กว้างขวางมากนัก เนื่องจากประเทศที่ใช้ระบบการเมืองแบบนี้ยังไม่เจริญก้าวหน้า ยึดถือจารีตประเพณีเป็นเครื่องกำหนดความผูกพันและความชอบธรรมภายในชาติ รวมทั้งให้ความสำคัญกับตัวบุคคลที่มีอำนาจ

4. ระบบการเมืองแบบประเทศกำลังพัฒนา หมายถึง ระบบการเมืองของชาติที่เกิดขึ้นใหม่ ที่เพิ่งได้รับเอกราชภายหลังสงครามโลกครั้งที่สอง เน้นหลักการปกครองแบบประชาธิปไตย แต่ในทางปฏิบัติยังไม่อาจที่จะถือได้ว่าเป็นระบบการเมืองแบบประชาธิปไตยหรือระบบการเมืองแบบเผด็จการเบ็ดเสร็จนิยมอย่างแท้จริง เพราะยังอยู่ในขั้นตอนการปรับปรุงพัฒนา

5. ระบบการเมืองระหว่างประเทศ เป็นผลจากความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ซึ่งทำให้นานาชาติต้องเกี่ยวพันกัน ระบบการเมืองแบบนี้ประกอบด้วยองค์การสำคัญ คือ องค์การระหว่างประเทศ ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ มีสมาชิกซึ่งได้แก่ประเทศเอกราช มีหลักการใช้อำนาจเพื่อให้สามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างประเทศได้

ระบบการเมืองการปกครองของไทยปัจจุบัน

ระบบการเมืองการปกครองของไทยนั้นตามรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน มาตรา 2 ได้บัญญัติไว้ว่า “ประเทศไทยมีการปกครองระบอบประชาธิปไตยมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข” ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้เป็นที่บ่งให้ทราบชัดว่าระบบการเมืองการปกครองของประเทศเรานั้นมีการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีองค์พระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุขของชาติ และการปกครองระบอบดังกล่าวนี้เป็นอุดมการณ์อันสูงสุดของชาติ การปกครองในระบอบประชาธิปไตยนี้ อำนาจอธิปไตยเป็นของประชาชนดังมาตรา 3 แห่งรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน ได้บัญญัติไว้ว่า “อำนาจอธิปไตยมาจากปวงชนชาวไทย พระมหากษัตริย์ผู้เป็นประมุขทรงใช้อำนาจนั้นทางรัฐสภา คณะรัฐมนตรีและศาลตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้”

การปกครองในระบบประชาธิปไตยในโลกปัจจุบันนี้เป็นการปกครองแบบประชาธิปไตยโดยทางอ้อม (Indirect Democracy) กล่าวคือประชาชนในฐานะเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยในการปกครองบ้านเมืองโดยผ่านผู้แทนที่ตนเลือกขึ้นมา ประชาชนมิได้อยู่ในฐานะที่จะเป็นผู้ใช้อำนาจอธิปไตยด้วยตนเองโดยตรงเหมือนกัน ประชาธิปไตยในสมัยนครรัฐกรีก (Greek City State) ซึ่งเป็นประชาธิปไตยโดยตรง (Direct Democracy) ทั้งนี้เพราะปัจจุบันมีข้อจำกัดหลายประการที่ประชาธิปไตยทางตรงโดยไม่อาจจะเกิดขึ้นได้ จะเป็นเพราะปัจจุบันประเทศต่าง ๆ ต่างก็มีดินแดนกว้างใหญ่ขึ้น มีประชากรจำนวนมากขึ้น ประชากรต่างก็มีภารกิจงานอาชีพยุ่งยากขึ้น ปัญหายุ่งยากสลับซับซ้อนเหล่านี้เป็นสาเหตุที่ทำให้ประชาชนส่วนใหญ่ไม่อยู่ในฐานะที่จะมาใช้อำนาจของตนโดยตรงเพื่อดำเนินการปกครองบ้านเมือง ประกอบทั้งประชากรมีจำนวนมากหลายล้านคนยังเป็นสิ่งที่เป็นไปได้ไม่เหมาะสำหรับการปกครองระบอบประชาธิปไตยโดยตรง ด้วยเหตุนี้มนุษย์จึงจำเป็นต้องคิดค้นหาวิธีการที่เหมาะสมกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยแบบใหม่ที่สอดคล้องกับสภาพการณ์ของโลกปัจจุบัน แต่ขณะเดียวกันจะต้องไม่ทำลายหลักการและปรัชญาของการปกครองระบอบประชาธิปไตยที่ว่า “อำนาจสูงสุดหรืออำนาจอธิปไตยเป็นของประชาชน” ซึ่งมีความหมายอย่างกว้าง ๆ ว่า “การปกครองในระบบประชาธิปไตยนั้นเป็นการปกครองประชาชน ดำเนินการโดยประชาชน เพื่อประชาชนโดยส่วนรวม”

วิธีการปกครองในระบบประชาธิปไตยที่ดีและสอดคล้องกับสภาพปัจจุบันของโลกดังกล่าวนั้นก็คือ **ประชาธิปไตยโดยทางอ้อมหรือประชาธิปไตยโดยมีตัวแทน** กล่าวคือ ให้ประชาชนในฐานะเจ้าของอำนาจอธิปไตยเลือกผู้แทนของตนเพื่อไปใช้อำนาจอธิปไตยในการปกครองบ้านเมืองแทนประชาชนทั้งปวง ซึ่งการใช้วิธีการดังกล่าวนี้สำหรับประเทศไทยเราก็ได้นำมาใช้แล้วตั้งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และกฎหมายที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ ได้บัญญัติหลักเกณฑ์ในการปฏิบัติไว้แล้ว เช่น รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับปัจจุบัน มาตรา 90 ได้บัญญัติไว้ว่า “จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของแต่ละจังหวัดจะพึงมีให้คำนวณตามเกณฑ์จำนวนราษฎรแต่ละจังหวัดตามหลักฐานการทะเบียนราษฎรที่ประกาศในปีสุดท้าย ก่อนปีที่มีการเลือกตั้งหนึ่งแสนห้าหมื่นคนต่อ

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหนึ่งคน จังหวัดใดมีราษฎรไม่ถึงหนึ่งแสนห้าหมื่นคนให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในจังหวัดนั้นได้หนึ่งคน ถ้าจังหวัดใดมีราษฎรหนึ่งแสนห้าหมื่นคนก็ให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในจังหวัดนั้นเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งคนต่อจำนวนราษฎรทุกหนึ่งแสนห้าหมื่นคน เศษของหนึ่งแสนห้าหมื่นถ้าถึงเจ็ดหมื่นห้าพันหรือกว่านั้นให้นับเป็นหนึ่งแสนห้าหมื่น ตามบทบัญญัติดังกล่าวนี้ก็เป็น การกำหนดจำนวนประชากรต่อสมาชิกสภาผู้แทนหนึ่งคน อันนี้เป็นการแสดงถึงว่าการปกครองในระบบประชาธิปไตยของไทยเรานี้ก็เป็นแบบประชาธิปไตยโดยทางอ้อมเหมือนกับนานาประเทศที่อยู่ในโลกเสรีประชาธิปไตยที่ใช้ปฏิบัติกันอยู่ในปัจจุบันนี้ แต่อาจจะมีการแตกต่างกันไปบ้างในเรื่องวิธีการกำหนดเขตการเลือกตั้ง หรือวิธีการเลือกตั้งและการกำหนดจำนวนประชากรต่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหนึ่งคน

การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนี้ถือว่ามีสำคัญ และมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการปกครองในระบบประชาธิปไตย หรือการเลือกตั้งเปรียบเสมือนหัวใจของระบบประชาธิปไตยเพราะปรากฏว่าไม่มีปัจจัยอื่นใดที่จะเปิดโอกาสโดยตรงให้กับประชาชนผู้มีสิทธิออกเสียงได้เข้าไปมีส่วนร่วมในกิจการของรัฐได้อย่างจริงจังเท่ากับการเลือกตั้ง นอกจากนั้นการเลือกตั้งยังเป็นวิธีการแสดงออกซึ่งความชอบธรรมแห่งอำนาจอย่างหนึ่ง ทั้งนี้เพราะการเลือกตั้งเป็นการแสดงออกซึ่งเจตจำนงของประชาชน ในการกำหนดนโยบายการปกครองประเทศ การเลือกตั้งนั้นนับได้ว่าเป็นวิธีการที่ดีที่สุดใสภาพของรัฐต่างๆ ในปัจจุบันในการที่จะช่วยให้คนส่วนใหญ่ได้มีบทบาทในการปกครองประเทศและเป็นหลักการที่ยอมรับว่าอำนาจอธิปไตยเป็นของประชาชนอย่างแท้จริง

ในฐานะที่ประเทศไทยเรามีระบบการเมืองการปกครองเป็นระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขนั้น การเลือกตั้งเป็นสิ่งที่มีความหมายและมีความสำคัญอย่างมาก ถ้าพิจารณาเผิน ๆ ผลของการเลือกตั้งก็คือการได้ผู้แทนราษฎรขึ้นมาจำนวนหนึ่ง ตามที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้ แต่ถ้าพิจารณากันให้ลึกซึ้งแล้วก็พบว่าผลของการเลือกตั้งของประชาชนมีความสำคัญยิ่งกว่านั้นมากมายนัก โดยหลักการของการปกครองระบบประชาธิปไตย การเลือกตั้งเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีอำนาจที่จะ

1. เลือกผู้แทนเข้าไปปฏิบัติหน้าที่แทนประชาชนในการดำเนินกิจกรรมทางการเมือง เช่นการบัญญัติกฎหมายและการควบคุมการบริหารราชการแผ่นดินของรัฐบาล

2. เลือกรัฐบาลเพื่อทำหน้าที่ ในการบริหารราชการแผ่นดินหรือดำเนินการปกครองประเทศ

3. กำหนดนโยบายที่จะใช้ในการปกครองประเทศ

เกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวนี้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ซึ่งเป็นกฎหมายอันสูงสุดของประเทศได้กำหนดแนวทาง และโครงสร้างทางการเมืองและการปกครองของประเทศไว้อย่างชัดเจนอยู่แล้วโดยเฉพาะหลักการแห่งอำนาจอธิปไตยซึ่งจะแบ่งเป็น อำนาจบริหาร อำนาจตุลาการและอำนาจนิติบัญญัติว่าแต่ละอำนาจนั้นใครเป็นผู้ใช้และมีหลักการและวิธีการปฏิบัติอย่างไร เป็นต้น นอกจากนี้กฎหมายรัฐธรรมนูญยังได้บัญญัติไว้เกี่ยวกับเรื่องสิทธิเสรีภาพและความเสมอภาคเท่าเทียมกันของประชาชนตลอดทั้งบัญญัติเกี่ยวกับหน้าที่ของประชาชนไว้ด้วย ดังจะขอยกข้อความที่บัญญัติไว้ในมาตราต่าง ๆ แห่งรัฐธรรมนูญมาเป็นข้ออ้างโดยเรียงลำดับดังนี้

เกี่ยวกับความเสมอภาคเท่าเทียมกันของประชาชนตามกฎหมายรัฐธรรมนูญในการที่จะได้รับความคุ้มครอง เช่น มาตรา 4 ได้บัญญัติไว้ว่า “ประชาชนชาวไทยไม่ว่าเหล่ากำเนิดหรือศาสนาใดย่อมอยู่ในความคุ้มครองแห่งรัฐธรรมนูญนี้เสมอกัน” ตามรัฐธรรมนูญ มาตราดังกล่าวนี้เป็นการประกันว่าประชาชนชาวไทยไม่ว่าจะเป็นเชื้อชาติใดหรือศาสนาใดก็ตามย่อมได้รับความคุ้มครองตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญเสมอกันหรือเท่ากัน นอกจากนี้ เกี่ยวกับเรื่องสิทธิและเสรีภาพของประชาชนชาวไทยนี้รัฐธรรมนูญมาตราต่าง ๆ ได้บัญญัติไว้มากมายซึ่งขอยกตัวอย่างโดยสังเขปดังนี้

มาตรา 22 ได้บัญญัติไว้ว่า “บุคคลย่อมมีสิทธิและเสรีภาพภายใต้บังคับบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ

มาตรา 23 ได้บัญญัติไว้ว่า “บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน”

LI RT

มาตรา 24 ได้บัญญัติไว้ว่า “บุคคลย่อมมีสิทธิทางการเมือง การใช้สิทธิทางการเมืองให้เป็นไปตามบัญญัติแห่งกฎหมาย”

ส่วนเกี่ยวกับเรื่องหน้าที่ของประชาชนชาวไทยก็มีบทบัญญัติต่าง ๆ ได้บัญญัติเอาไว้มากมาย เช่น

มาตรา 46 บัญญัติไว้ว่า “บุคคลมีหน้าที่รักษาไว้ซึ่งชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองระบอบประชาธิปไตยตามรัฐธรรมนูญ”

มาตรา 47 บุคคลมีหน้าที่ป้องกันประเทศ

มาตรา 48 บุคคลมีหน้าที่รับราชการทหารตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา 49 บุคคลมีหน้าที่ปฏิบัติตามกฎหมาย

มาตรา 50 บุคคลมีหน้าที่เสียภาษีอากรตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา 51 บุคคลมีหน้าที่ช่วยเหลือราชการตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา 52 บุคคลมีหน้าที่รับการศึกษาอบรม ภายในเงื่อนไขและวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ

ดังที่ยกตัวอย่างมากล่าวนี้เพียงจะให้เห็นว่ารัฐธรรมนูญนั้น นอกจากจะวางโครงสร้างเกี่ยวกับระบบการเมืองและการปกครองของประเทศไว้แล้วยังได้บัญญัติถึงสิทธิเสรีภาพ ความเสมอภาคและหน้าที่ของประชาชนชาวไทยที่จะพึงมี และพึงปฏิบัติในระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยอีกด้วย ที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับปัจจุบันได้บัญญัติหลักการต่าง ๆ ดังที่กล่าวมาโดยสังเขปนี้ก็ย่อมเป็นธรรมดาอยู่เองที่ประเทศไทยเรามีการปกครองในระบอบประชาธิปไตยเพราะการปกครองในระบอบนี้มีคุณลักษณะสำคัญคือ ต้องการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองประเทศ ยึดมั่นในหลักสิทธิเสรีภาพและความเสมอภาคทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคมใช้หลักรัฐธรรมนูญนิยมเพื่อคุ้มครองสิทธิเสรีภาพและความเสมอภาคของประชาชนทั้งปวง

เมื่อพูดถึงระบบการเมืองการปกครองของไทยเราแล้วจะเห็นได้ว่านับตั้งแต่เราได้มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชมาเป็นการปกครองในระบบประชาธิปไตยอันมีองค์พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขเป็นเวลานานถึง 50 ปีเศษแล้วและ

ได้มีการจัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาหลายครั้งด้วยกัน สำหรับระบบการเลือกตั้งที่ใช้ นั้นเป็นระบบการเลือกตั้งแบบเสียงข้างมากรอบเดียวทุกครั้ง เมื่อนับจำนวนการเลือกตั้ง ทั่วไปที่มีมาแล้วรวมทั้งสิ้น 14 ครั้ง ทั้งนี้ไม่รวมถึงการเลือกตั้งซ่อมซึ่งเป็นการเลือกตั้ง ทดแทนจำนวนสมาชิกในสภาสมาชิกภาพ เช่น ตายและการลาออก เป็นข้อที่ควรสังเกต ในฐานะที่เป็นประชาชนชาวไทยนั้นก็เกี่ยวกับอัตราเฉลี่ยเป็นร้อยละของผู้มีสิทธิออกเสียง ลงคะแนนในการเลือกตั้งแต่ละครั้งที่ไปใช้สิทธิในการเลือกตั้ง 14 ครั้งที่ผ่านมา จะมี ผู้ไปใช้สิทธิถึงร้อยละ 50 อยู่เพียงสองครั้งคือ การเลือกตั้งทั่วไปครั้งที่ 9 และการเลือกตั้ง ทั่วไปครั้งที่ 14 ล่าสุดเมื่อวันที่ 18 เมษายน 2526 ที่ผ่านมา

ในการเลือกตั้งทั้ง 14 ครั้งที่ผ่านมา นับว่ามีการไปใช้สิทธิ น้อยมาก เมื่อ ประชาชนไปใช้สิทธิ น้อยมากอย่างนี้ ปัญหา ก็คือจะเป็นอุปสรรคและปัญหาต่อการพัฒนา การเมืองในระบอบประชาธิปไตยเพราะประเทศไทยเรานั้นอุดมการณ์อันสูงสุดของชาติที่ บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนั้นก็คือ การปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีองค์พระมหากษัตริย์เป็นประมุข เมื่ออุดมการณ์ของชาติในระบบการเมืองการปกครองวางไว้เช่นนั้น หน้าที่พลเมืองชาวไทยนั้นก็คือ จะทำอย่างไรที่จะเป็นการให้การสนับสนุนเพื่อพัฒนาการ ปกครองระบอบดังกล่าวนี้ให้เจริญก้าวหน้าไปเพื่อบรรลุเป้าหมายของชาตินั้นให้ได้ เพื่อให้ ระบบการเมืองการปกครองแบบนี้ได้ตกทอดเป็นมรดกทางการเมืองการปกครองแก่อนุชน สืบไปในอนาคต

อย่างไรก็ดีเมื่อมาพิจารณาดูปัญหาและอุปสรรคในการเลือกตั้ง ของประเทศไทย เราซึ่งเกี่ยวกับการที่ผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งไปใช้สิทธิ น้อยนี้ อาจสรุปได้โดยกว้าง ๆ เป็นสามประเด็นใหญ่ ๆ คือ

1. ปัญหาความเข้าใจของประชาชนในสิทธิและหน้าที่ทางการเมืองตลอดทั้ง ความสำนึกทางการเมือง
2. ปัญหาเรื่องความเข้าใจของประชาชนที่มีอยู่ต่อความสำคัญขององค์การนิติบัญญัติไม่เพียงพอและ
3. ปัญหาเรื่องบทบาทและภาพพจน์ขององค์การนิติบัญญัติต่อศรัทธา ของประชาชน

ปัญหา 3 ประการนี้เป็นมูลเหตุพื้นฐานทำให้การไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งของประชาชนน้อยกว่าที่ควรจะเป็น และปัญหา 8 ประการนี้มีผลกระทบโดยตรงต่อการพัฒนาระบบการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

แนวทางหรือวิธีการที่จะขจัดปัญหาดังกล่าวนี้ได้ก็คือ ประเด็นแรกจะต้องทำอย่างไรประชาชนส่วนใหญ่ของชาติจึงจะได้มีโอกาสได้รับการศึกษาและการอบรม ตลอดจนการแนะนำต่าง ๆ จากผู้มีความรู้ผู้ทรงคุณวุฒิทั้งหลายให้เข้าใจเรื่องสิทธิและหน้าที่ทางการเมืองและจะทำอย่างไรประชาชนที่อยู่ห่างไกลและอยู่ในระดับพื้นฐานคือชนบทของประเทศจึงจะมีความตื่นตัวทางการเมืองโดยที่พวกเขาจะเข้าใจได้ว่าพวกเขามีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างไรเมื่อมีส่วนร่วมทางการเมืองแล้วจะเกิดผลดีต่อพวกเขา และประเทศชาติเป็นส่วนรวมได้อย่างไร ถ้าหากรัฐบาลผู้บริหารประเทศ สามารถจะทำให้ประชาชนก็จะมี การตื่นตัวเมื่อมีการตื่นตัวมากขึ้นความสำคัญทางการเมืองนั้นย่อมเป็นสิ่งตามมา ส่วนการจะส่งเสริมด้านการประกอบอาชีพและการพัฒนาด้านอื่น ๆ นั้นย่อมทำไปพร้อม ๆ กันกับวิธีการสอนให้รู้ ให้เข้าใจในระบอบการเมืองการปกครองของประเทศ

ประเด็นที่สองที่ว่าประชาชนไม่เข้าใจความสำคัญขององค์กรณีบัญญัติดีด้นั้น เรื่องนี้ น่าจะได้มีการประชาสัมพันธ์เรื่องความสำคัญขององค์กรดังกล่าวนี้ให้มากขึ้น ให้ประชาชนทั่วไปได้เข้าใจความสำคัญและความจำเป็นที่ต้องมีสถาบันนี้ และผู้บริหารประเทศก็ต้องมีใจกว้างพอที่จะเปิดโอกาสให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยเป็นไปอย่างต่อเนื่อง การเปิดโอกาสให้ประชาชนได้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งอย่างต่อเนื่องนี้จะเป็นการสอนให้ประชาชนรู้ระบบการเมืองการปกครองโดยภาคปฏิบัติและเมื่อนาน ๆ เข้าประชาชนก็จะเกิดการเรียนรู้สิทธิและหน้าที่ของพลเมืองที่ดีอีกด้วยเพราะการปกครองในระบอบนี้ทุกคนจะต้องมีความรู้และความเข้าใจในเรื่องการเมืองการปกครองเรื่องสิทธิและหน้าที่และเรื่องต่าง ๆ อีกมากมาย และการปกครองแบบนั้นขึ้นอยู่กับคุณภาพและประสิทธิภาพของพลเมืองในชาติอีกด้วยในการที่จะพัฒนาระบบการเมืองการปกครองของประเทศที่จะให้บรรลุเป้าหมายตามอุดมการณ์ของชาติที่วางเอาไว้

ประเด็นสุดท้าย ปัญหาเรื่องบทบาทและภาพพจน์ขององค์กรนิติบัญญัติต่อ
 ศรัทธาของประชาชนเรื่องนี้จะทำอย่างไรบทบาทและภาพพจน์ขององค์กรนิติบัญญัตินี้จึงจะ
 สร้างศรัทธาความเชื่อและความไว้วางใจให้เกิดขึ้นแก่ประชาชน และองค์กรนี้จะทำอย่างไร
 จึงจะสร้างองค์กรให้เป็นสถาบันอันที่สี่ของชาติขึ้นมาให้ได้เพราะขณะนี้สถาบันอันเป็นที่
 ศรัทธาและเคารพของชาติอย่างแท้จริงนั้นมี 3 สถาบันคือ **สถาบันชาติ ศาสนา และ**
สถาบันพระมหากษัตริย์ ถ้าสร้างองค์กรนิติบัญญัติให้เป็นสถาบันอันที่สี่ของชาติได้นั้น
 อันนี้จะทำให้ช่วยพัฒนาระบบการเมืองการปกครองของประเทศให้พัฒนาการไปสู่เป้าหมาย
 ที่วางเอาไว้ได้อย่างแน่นอน การที่จะสร้างองค์กรนิติบัญญัตินี้ให้เป็นสถาบันที่สี่ของชาติ
 ได้นั้นแนวทางก็คือ **ผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องจะต้องพยายามรักษาบทบาทและอำนาจหน้าที่ที่**
กฎหมายให้เอาไว้ให้ดีที่สุดและถูกต้องที่สุด และพยายามทุกวิถีทางที่จะสร้างภาพพจน์ของ
องค์กรให้เป็นที่ยอมรับแก่ปวงชนทั้งชาติว่า สถาบันนี้มีความสำคัญและสามารถจะพิทักษ์
ผลประโยชน์ของปวงชนไว้อย่างแท้จริงและเป็นที่พักพิงของประชาชนได้สมกับเป็นสถาบัน
ตัวแทนอันสูงสุดแห่งชาติ

แนวทางแก้ไขปัญหา 3 ประเด็นโดยสังเขปนี้เพียงผู้เขียนนำมาเสนอแนะโดย
 คิดว่าแนวทางดังกล่าวจะเป็นไปได้และจะเป็นการสร้างความหวังในการพัฒนาระบบการ
 เมืองการปกครองของประเทศให้เจริญยิ่ง ๆ ขึ้นไป โดยที่ทุกคนจะไม่ท้อถอยในการที่จะ
 พัฒนาระบบการปกครองนี้ต่อไปในอนาคต เพราะระบบการเมืองการปกครองของไทยเรา
 ปัจจุบันนี้ก็เป็นที่ยอมรับกันของบุคคลทุกฝ่ายว่า เป็นระบบการเมืองการปกครองที่ดีที่สุด
 และเหมาะสมที่สุดกับสภาพสังคมและสิ่งแวดล้อมของไทย เพราะระบบการเมืองการปกครอง
 ในโลกนี้ในปัจจุบันไม่มีระบบใดที่ดีที่สุด และยังไม่มียุทธศาสตร์การเมืองการปกครองใดที่บรรลุ
 เป้าหมายอันสูงสุดของแต่ละระบบที่วางเอาไว้ เปรียบเสมือนเป้าหมายอันสูงสุดของศาสนาหรือ
 ที่เรียกว่า "Summum Bonum" ศาสนาเช่น พุทธศาสนาเป้าหมายอันสูงสุดของพระพุทธ
 ศาสนานี้ก็คือการเข้าถึงพระนิพพาน ส่วนศาสนาพราหมณ์ เป้าหมายของศาสนาก็คือเข้า
 ถึงพระพรหมหรือภาวะอัตตามัน หรือลัทธิเต๋าเป้าหมายก็มีการเข้าถึงเต๋า (นิพพาน) แต่การจะ
 เข้าถึงเป้าหมายอันสูงสุดของศาสนาและลัทธิดังกล่าวนี้ผู้ปฏิบัติตามจะต้องดำเนินไปตามขั้น

ตอนตามคำสอนของศาสนาแต่ละศาสนาได้บัญญัติคำสอนเอาไว้ ส่วนผู้สามารถเข้าถึงเป้าหมายอันสูงสุดของศาสนาแต่ละศาสนานั้นได้ก็คือศาสดาผู้สถาปนาศาสนานั้น ๆ เท่านั้น ส่วนผู้ปฏิบัติตามก็ต่างคนต่างก็ปฏิบัติไปตามความสามารถหรือตามอัธยาศัยของแต่ละคน แต่การจะบรรลุเป้าหมายของศาสนานั้น ๆ ได้เมื่อใดก็ยังไม่มีการจะตอบได้ ส่วนลัทธิการเมืองหรือระบบการเมืองการปกครองในโลกปัจจุบันนี้ประเทศต่าง ๆ ที่ดำเนินรอยตามระบบการเมืองการปกครองของแต่ละระบบนั้นก็ไม่มีใครว่าเมื่อไรจะบรรลุเป้าหมายอันสูงสุดของการปกครองในระบบนั้น ๆ แต่อย่างไรก็ดีระบบการเมืองการปกครองนี้ไม่มีระบบการเมืองการปกครองใดที่ดีที่สุดและเหมาะสมที่สุดดังกล่าวแล้วข้างต้น แต่ระบบการเมืองการปกครองที่ดีและเหมาะสมที่สุด ให้ความเป็นธรรมและคล้ายกับชีวิตธรรมชาติที่สุดของมนุษย์เราขณะนี้ก็คือ **ระบบการเมืองการปกครองแบบประชาธิปไตย** เพราะระบบการเมืองการปกครองแบบนี้เป็นการปกครองเป็นของประชาชน โดยประชาชนและเพื่อประชาชน

ระบบการเมืองการปกครองตามที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ถือว่าเป็นเรื่องที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อบุคคลทุกคนไม่ว่าจะเป็นพลเมืองของประเทศใดในโลกทุกคนควรศึกษา และควรทำความเข้าใจในฐานะที่เป็นพลเมืองของประเทศนั้น ๆ เพราะไม่ว่าบุคคลจะอยู่ในส่วนใดของโลกก็ตามจะต้องตกอยู่ภายใต้ระบบการเมืองไม่แบบใดก็แบบหนึ่งซึ่งอาจจะเป็นระบบการเมืองที่พัฒนาแล้ว หรือเป็นระบบการเมืองที่ล้าสมัยก็ได้ การเรียนรู้ระบบการเมืองการปกครองของประชาชนแต่ละประเทศนั้นเป็นสิ่งจำเป็นเพราะการเรียนรู้สิ่งดังกล่าวจะทำให้ประชาชนนั้น ๆ รู้จักสิทธิหน้าที่ต่าง ๆ ของพลเมืองที่จะปฏิบัติตามตัวบทกฎหมายของประเทศเพื่อก่อให้เกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อยของสังคมและจะเป็นผลดีต่อการพัฒนาการปกครองของประเทศนั้น ๆ อีกด้วย

ปร. 42 : กฎหมายควบคุมหนังสือพิมพ์

วิวัฒนาการด้านสื่อมวลชนของมนุษย์ เริ่มต้นด้วยการกระจายข่าวโดยวิธีปากต่อปาก ต่อมาเมื่อมนุษย์สามารถประดิษฐ์ตัวอักษรขึ้นใช้ จึงเริ่มมีการส่งข่าวโดยวิธีเขียนข่าวไปปิดประกาศไว้ตามแหล่งชุมนุมชน และในที่สุดก็พัฒนามาเป็นหนังสือพิมพ์

หนังสือพิมพ์ ได้รับการยกย่องเทอดทูนว่า เป็นหนึ่งในสี่ฐานันดรสูงส่งและใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด เมื่อมีผู้อาศัยประโยชน์ของหนังสือพิมพ์สร้างชื่อเสียงให้กับตนเอง หรือใช้เป็นเครื่องมือทำลายผู้อื่นให้ได้รับความเสียหาย จนเป็นเหตุให้มีการฟ้องร้องกันในศาล รัฐบาลจึงจำเป็นต้องควบคุมให้เกิดความเป็นธรรมขึ้นในสังคม ประกาศคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 42 มีขึ้นก็โดยวัตถุประสงค์ดังกล่าวแล้ว

บทความเรื่อง ปร. 42 กฎหมายควบคุมหนังสือพิมพ์ จะเป็นแนวทางให้ได้ทราบถึงนโยบายของรัฐบาลในการควบคุมหนังสือพิมพ์ และจะเป็นประโยชน์ต่อการที่จะพิจารณาแก้ไข ปร. 42 ให้เหมาะสมกับกาลสมัยมากยิ่งขึ้น

บรรณาธิการ

ปร. 42 : กฎหมายควบคุมหนังสือพิมพ์

โดย นายสมบัติ ทวีศิลป์

การปกครองในระบอบประชาธิปไตย หนังสือพิมพ์มีบทบาทเป็นอย่างมากในการให้ความรู้ทางการเมืองแก่ประชาชน แต่การที่จะให้หนังสือพิมพ์เป็นสื่อกลางที่มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับความสงบเรียบร้อยของประเทศชาติและประชาชนนั้น กฎหมายที่ใช้บังคับกับหนังสือพิมพ์จึงเป็นสิ่งที่จำเป็นประการหนึ่ง

สำหรับประเทศไทยได้มีพระราชบัญญัติว่าด้วย สมุด เอกสาร และหนังสือพิมพ์ พุทธศักราช 2465 ออกมาควบคุมหนังสือพิมพ์เป็นฉบับแรก จนกระทั่งปัจจุบันนี้ได้ใช้คำสั่งของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดินฉบับที่ 42 ลงวันที่ 21 ตุลาคม 2519 บังคับซึ่งการใช้ คำสั่งคณะปฏิรูปดังกล่าว มีเสียงวิพากษ์วิจารณ์เกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพของหนังสือพิมพ์เป็นอย่างมาก และได้มีการเรียกร้องให้ยกเลิกคำสั่งของคณะปฏิรูปนั้นเสีย

บทความนี้ขอกล่าวถึงความเป็นมาในการควบคุมหนังสือพิมพ์ ในประเทศไทย ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ตลอดจนการขอแก้ไขคำสั่งคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 42 และการรณรงค์ของนักหนังสือพิมพ์ เพื่อให้มีการยกเลิกคำสั่งดังกล่าว

ความเป็นมาเกี่ยวกับการควบคุมหนังสือพิมพ์

การควบคุมการดำเนินงานของหนังสือพิมพ์ ได้มีขึ้นเป็นครั้งแรกในปี 2465 โดย “พระราชบัญญัติว่าด้วย สมุดเอกสาร และหนังสือพิมพ์ พุทธศักราช 2465” ต่อมาได้มี “พระราชบัญญัติสมุด เอกสาร และหนังสือพิมพ์ พุทธศักราช 2470” ซึ่งบังคับใช้แทน ฉบับปี 2465 ซึ่งพระราชบัญญัติว่าด้วยสมุด เอกสาร และหนังสือพิมพ์ พุทธศักราช 2470 นี้ ได้รับการแก้ไขเพิ่มเติมโดยสภาผู้แทนราษฎรในปี 2475 การแก้ไขครั้งนั้นได้กำหนดให้เสนาบดีกระทรวงมหาดไทยมีอำนาจตั้งเจ้าพนักงานผู้ตรวจข่าว

โดยเจ้าพนักงานผู้ตรวจข่าวมีอำนาจ ห้ามมิให้โฆษณาหนังสือพิมพ์ทั้งหมดหรืออนุญาตให้โฆษณาได้แต่ต้องเอาข้อความบางตอนออกหรือปิดข้อความบางตอน เสียไม่ให้เห็น ตามแต่เจ้าพนักงานผู้ตรวจข่าวจะเห็นสมควร คำสั่งของเจ้าพนักงานผู้ตรวจข่าวนั้น ถ้าไม่เป็นที่พอใจของบรรณาธิการให้อุทธรณ์ไปยังเสนาบดีกระทรวงมหาดไทย

ต่อมาสภาผู้แทนราษฎรได้พิจารณาให้ประกาศใช้ พระราชบัญญัติการพิมพ์ พ.ศ. 2476 ขึ้นโดยให้ยกเลิกพระราชบัญญัติสมุด เอกสาร และหนังสือพิมพ์ ดังกล่าวเสีย พระราชบัญญัติการพิมพ์ 2476 ได้กำหนดให้

1. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมีอำนาจหน้าที่ตั้งเจ้าพนักงานการพิมพ์ และเจ้าหน้าที่อื่น ๆ

2. บุคคลจะเป็นบรรณาธิการ ผู้พิมพ์ โฆษณาหรือเจ้าของหนังสือพิมพ์ ในสยามได้ก็ต่อเมื่อได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานการพิมพ์

3. เจ้าพนักงานการพิมพ์อาจถอนใบอนุญาตที่ได้ออกให้ไปนั้นเมื่อใดก็ได้ โดยมีกำหนดหรือไม่มีกำหนดเวลาก็ได้ ตามที่จะเห็นสมควรแก่กรณีดังจะกล่าวต่อไปนี้

3.1 ในกรณีที่โฆษณาบทประพันธ์อันอาจทำให้เสื่อมทรามแก่ความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

3.2 ในกรณีที่ผู้รับใบอนุญาตนั้นเป็นบุคคลไม่มีความสามารถบริบูรณ์ ตามความหมายแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ๆ บุคคลซึ่งไม่มีถิ่นที่อยู่ในสยามหรือสอบไม่ได้ประโยคมัธยมบริบูรณ์, สอบไม่ได้ประกาศนียบัตรอื่น ซึ่งเทียบเสมอ หรือไม่มีวิทยฐานะ

3.3 ในกรณีที่โฆษณาบทประพันธ์ดังกล่าวความเป็นปฏิปักษ์ต่อรัฐบาลต่างประเทศซึ่งมีทางพระราชไมตรีกับสยาม ในเมื่อบทประพันธ์นั้น ๆ น่าจะเป็นเหตุให้กระทบกระเทือนอย่างรุนแรงถึงทางพระราชไมตรีระหว่างรัฐบาลทั้งสองฝ่ายหรือน่าจะเป็นเหตุให้เกิดความปั่นป่วนขึ้นในสยาม

4. ผู้พิมพ์ โฆษณาหรือบรรณาธิการคนใดไม่พอใจในคำสั่งของเจ้าหน้าที่ตรวจข่าวให้อุทธรณ์ไปยังรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

ในปี 2484 ก็ได้ประกาศใช้ “พระราชบัญญัติการพิมพ์ 2484” ขึ้นใช้แทน โดยมีสาระสำคัญดังนี้

1. ให้รัฐมนตรีกระทรวงมหาดไทยรักษาการ และให้มีอำนาจแต่งตั้งเจ้าพนักงานการพิมพ์กับเจ้าหน้าที่อื่น ๆ

2. เมื่อได้มีการโฆษณาในหนังสือพิมพ์เจ้าพนักงานการพิมพ์เห็นว่าอาจจะขัดต่อความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชนหรือฝ่าฝืนคำสั่งห้าม, เจ้าพนักงานการพิมพ์อาจดำเนินการดังต่อไปนี้

2.1 ให้คำตัดกเตือนเป็นหนังสือแก่ผู้โฆษณา บรรณาธิการและหรือเจ้าของหนังสือพิมพ์ ในการให้คำตัดกเตือนนี้จะเรียกบุคคลที่กล่าวแล้วไปรับคำอธิบาย และให้ลงลายมือชื่อรับทราบด้วยก็ได้

2.2 สั่งเป็นหนังสือให้ผู้โฆษณา บรรณาธิการ และหรือเจ้าของหนังสือพิมพ์ เสนอเรื่องหรือข้อความที่จะโฆษณาในหนังสือพิมพ์ ต่อไปให้เจ้าหน้าที่ตรวจข่าวตรวจก่อน มีกำหนดเวลาไม่เกินสิบห้าวัน แต่ในการส่งเช่นนี้จะทำได้ก็ต่อเมื่อได้ให้คำตัดกเตือนแล้ว และผู้ถูกตัดกเตือนไม่สั่งวรในคำตัดกเตือนนั้น

2.3 ในคราวที่มีเหตุฉุกเฉินภายในราชอาณาจักร หรือมีเหตุคับขันระหว่างประเทศหรือมีการสงคราม จะสั่งเป็นหนังสือแก่บุคคลใดให้เสนอเรื่องหรือสั่งให้พักใช้ หรือถอนใบอนุญาตหรือสั่งตการเป็นผู้โฆษณา บรรณาธิการ และหรือเจ้าของหนังสือพิมพ์ ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของผู้นั้นทันที โดยมีกำหนดเวลาหรือไม่ก็ได้ และจะสั่งเปลี่ยนแปลงคำสั่งภายหลังก็ได้

3. ผู้โฆษณา บรรณาธิการ หรือเจ้าของหนังสือพิมพ์คนใดไม่พอใจในคำสั่งของเจ้าหน้าที่ตรวจข่าว ให้อุทธรณ์ไปยังรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้รับคำสั่ง

พระราชบัญญัติการพิมพ์ พ.ศ. 2484 นี้ ยังคงใช้บังคับถึงปัจจุบัน

คำสั่งของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 42

เมื่อวันที่ 6 ตุลาคม พ.ศ. 2519 ได้มีการยึดอำนาจการปกครองแผ่นดิน โดยคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ภายใต้การนำของ “พลเรือเอก สงัด ชลออยู่” เมื่อคณะปฏิรูปทำการยึดอำนาจการปกครองแผ่นดินสำเร็จก็ได้มีคำสั่งคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดินหลายฉบับ แต่ที่เกี่ยวข้องกับหนังสือพิมพ์มีดังนี้

ก. คำสั่งของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 5 ลงวันที่ 6 ตุลาคม 2519 มีสาระสำคัญดังนี้

1. ให้หนังสือพิมพ์รายวัน และสิ่งตีพิมพ์ต่อประชาชนอื่น ๆ ซึ่งเสนอข่าวและข้อเขียนแสดงความคิดเห็นทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ หยุดทำการพิมพ์ออกจำหน่าย แจกจ่าย จนกว่าคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดินจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น

2. ให้นิตยสารรายสัปดาห์และสิ่งตีพิมพ์ต่อประชาชนอื่น ๆ ที่เสนอข้อเขียนและเรื่องประเภทสารคดีและบันเทิงคดี ส่งข้อเขียนและเรื่องต่างๆ ผ่านการตรวจสอบจากคณะกรรมการตรวจสอบข่าวสาร ซึ่งได้รับมอบหมายจากคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ก่อนทำการพิมพ์ ออกจำหน่ายแจกจ่าย

3. เอกสารและสิ่งตีพิมพ์ทุกชนิด ซึ่งเสนอข่าวสาร บทความ และข้อเขียนแสดงความคิดเห็นอันส่อไปในทางก่อให้เกิดความแตกแยกความสามัคคีในชาติหรือชี้นำผู้อ่านให้เกิดความนิยมเลื่อมใสในลัทธิคอมมิวนิสต์ อันจะเป็นการทำลายความมั่นคงของชาติไม่ว่าโดยวิธีใดให้เก็บบริบและทำลายให้หมดสิ้น

บัญชีท้ายคำสั่งของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 5 ให้บุคคลต่อไปนี้ เป็นกรรมการตรวจสอบข่าวสารหนังสือพิมพ์

1. นายอุกฤษ มงคลนาวิน	เป็นประธานกรรมการ
2. นางเต็มศิริ บุญยสิงห์	เป็นกรรมการ
3. นางวิมล เจียมเจริญ	เป็นกรรมการ
4. ร้อยตำรวจเอก อาทร บุญประสาธ	เป็นกรรมการ
5. พลตรี กฤษณ์ ชีเจริญ	เป็นกรรมการและเลขานุการ

ข. คำสั่งของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 10 ลงวันที่ 7 ตุลาคม 2519 มีสาระสำคัญดังนี้

ตามคำสั่งของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 5 ลงวันที่ 6 ตุลาคม 2519 ข้อ 1. ให้หนังสือพิมพ์รายวัน และสิ่งตีพิมพ์ต่อประชาชนอื่น ๆ ที่เสนอข่าว และข้อเขียน แสดงความคิดเห็นทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ หยุดทำการพิมพ์ออกจำหน่ายแจก ตั้งแต่วันที่ 6 ตุลาคม 2516 นั้น บัดนี้คณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดินพิจารณาเห็นว่า สถานการณ์ โดยทั่วไปของบ้านเมืองอยู่ในภาวะที่สมควรจะแสดงความคิดเห็นทั้งภาษาไทย และภาษาต่างประเทศพิมพ์ออกจำหน่ายได้ภายใต้การควบคุมของคณะกรรมการตรวจสอบข่าวสารเช่นเดียวกับนิตยสารรายสัปดาห์ และสิ่งตีพิมพ์ต่อประชาชนอื่น ๆ ตามคำสั่ง คณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 5 ลงวันที่ 6 ตุลาคม 2519 ข้อ 2.

คณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน จึงเปิดโอกาสให้บุคคลหรือนิติบุคคลที่ต้องการ จะดำเนินการพิมพ์หนังสือพิมพ์รายวัน และสิ่งตีพิมพ์ต่อประชาชนอื่น ๆ ที่เสนอข่าวและ ข้อเขียน แสดงความคิดเห็นเป็นภาษาไทยหรือภาษาต่างประเทศออกจำหน่าย ยื่นเรื่องราว ต่อคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน เพื่อพิจารณาอนุมัติให้เป็นเฉพาะรายได้ตั้งแต่วันที่ 7 ตุลาคม 2519 เป็นต้นไป

บัญชีท้ายคำสั่งของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 10 ให้บุคคล ต่อไปนี้เป็นกรรมการพิจารณาคำร้องขอของบุคคลหรือนิติบุคคล เพื่อดำเนินการพิมพ์ หนังสือพิมพ์รายวัน หรือสิ่งตีพิมพ์ต่อประชาชนอื่น ๆ ที่เสนอข่าว และข้อเขียนแสดง ความคิดเห็น ทั้งเป็นภาษาไทยหรือภาษาต่างประเทศ ออกจำหน่าย

1. นายประยัด ศ. นาคะนาท	เป็นกรรมการ
2. คุณหญิงสมโรจน์ สวัสดิกุล ณ อยุธยา	เป็นประธานกรรมการ
3. นายสมัคร สุนทรเวช	เป็นกรรมการ
4. พลตำรวจตรี จำรัส จันทรขจร	เป็นกรรมการ
5. พลตรี เรืองฤทธิ์ รุมาคม	เป็นกรรมการและเลขานุการ

ก. คำสั่งของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 20 ลงวันที่ 11 ตุลาคม 2519

กำหนดหลักเกณฑ์ในการดำเนินงานของหนังสือพิมพ์รายวัน นิตยสารรายสัปดาห์ และสิ่งพิมพ์อื่น ๆ เพิ่มเติมในข้อ 2 ของคำสั่งดังนี้

1. ผ่อนผันให้หนังสือพิมพ์ และสิ่งพิมพ์ ทำการพิมพ์ออกจำหน่ายแจกได้โดยไม่ต้องผ่านการตรวจสอบจากคณะกรรมการตรวจข่าว ตามคำสั่งของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 5 ลงวันที่ 6 ตุลาคม 2519 ข้อ 2 และฉบับที่ 10 ลงวันที่ 7 ตุลาคม 2519 แต่ห้ามมิให้หนังสือพิมพ์และสิ่งพิมพ์ใดพิมพ์หรือโฆษณาข้อความหรือรูปภาพที่มีลักษณะดังต่อไปนี้

1.1 ข้อความหรือรูปภาพ ซึ่งเป็นการละเมิดต่อพระมหากษัตริย์ หรือเป็นการกล่าวร้ายเสียตสี หมิ่นประมาท หรือเหยียดหยาม พระราชินี รัชทายาท หรือผู้สำเร็จแทนพระองค์

1.2 ข้อความหรือรูปภาพซึ่งเป็นการกล่าวร้าย เสียตสี หรือเหยียดหยาม ประเทศชาติหรือปวงชนชาวไทยเป็นส่วนใหญ่ หรือข้อความใด ๆ ที่สามารถจะทำให้ต่างชาติเสื่อมความเชื่อถือไว้วางใจในประเทศไทย รัฐบาลไทยหรือคนไทยโดยทั่วไป

1.3 ข้อความหรือรูปภาพซึ่งเป็นการกล่าวร้าย เสียตสี หรือเหยียดหยาม รัฐบาลไทยหรือกระทรวง ทบวง กรม ในรัฐบาลอย่างเคลือบคลุม โดยไม่แจ้งให้เห็นว่า ได้ทำผิดในเรื่องใด

1.4 ข้อความหรือรูปภาพซึ่งเป็นการแสดงอย่างเคลือบคลุมว่า ได้มีความเสื่อมโทรมเลวทรามหรือผิดร้ายเสียหายในรัฐบาล หรือกระทรวง ทบวง กรม ในรัฐบาล โดยไม่แสดงว่าเป็นเรื่องใดข้อใด

1.5 ข้อความหรือรูปภาพ ซึ่งเป็นการส่งเสริมให้เกิดความนิยมในลัทธิคอมมิวนิสต์ หรือพอเห็นได้ว่าเป็นกลอุบายของคอมมิวนิสต์ เพื่อก่อวุ่นหรือบ่อนทำลายความมั่นคงของประเทศ

1.6 ข้อความหรือรูปภาพหรือการพาดหัวหนังสือพิมพ์ซึ่งเป็นเท็จ หรือในลักษณะที่อาจทำให้ประชาชนเกิดความตื่นตกใจ หรือวิตกกังวล หรือเกิดความหวาดกลัวหรือข้อความในลักษณะซึ่งเป็นการปลุกปั่นหรือยุยงให้เกิดความไม่สงบ หรือขัดต่อความไม่สงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือข้อความทำนายในทางที่อาจก่อให้เกิดความวิตกกังวลแก่ประชาชนในโชคชะตาของบ้านเมือง

1.7 ข้อความหรือรูปภาพซึ่งใช้ถ้อยคำหยาบคาย เป็นทางให้เสื่อมเสีย ศีลธรรมวัฒนธรรมของชาติ

1.8 ข้อความหรือรูปภาพ ซึ่งเป็นความลับของทางราชการ

2. ผู้ใดฝ่าฝืนข้อห้ามต่าง ๆ ในข้อ 1 ให้คณะกรรมการตรวจสอบข่าวสารหนังสือพิมพ์ซึ่งได้รับมอบหมายจากคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน มีอำนาจให้คำตัดเตือนหรือสั่งเป็นหนังสือแก่บรรณาธิการหรือเจ้าของหนังสือพิมพ์ฉบับที่ฝ่าฝืนนั้น ให้เสนอข้อความทั้งสิ้นที่จะโฆษณาในหนังสือพิมพ์ฉบับต่อ ๆ ไป ให้คณะกรรมการตรวจสอบข่าวสารหนังสือพิมพ์ตรวจข่าวก่อน จึงจะทำการพิมพ์และโฆษณาได้ นอกจากตรวจข่าวแล้วยังให้อำนาจยึดหนังสือพิมพ์นั้นทำลายเสียหรือสั่งพักไว้หรือถอนใบอนุญาต หรือสั่งงดการเป็นผู้โฆษณาบรรณาธิการและหรือเจ้าของหนังสือพิมพ์ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของผู้นั้นทันที โดยมีกำหนดและหรือไม่ก็ได้และจะสั่งเปลี่ยนแปลงหรือยกเลิกคำสั่งนั้นภายหลังก็ได้

ง. คำสั่งของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดินฉบับที่ 36 ลงวันที่ 21 ตุลาคม 2519 ได้วางข้อกำหนดเพิ่มเติมมีสาระสำคัญดังนี้

1. หนังสือพิมพ์และสิ่งพิมพ์ที่จะต้องยื่นเรื่องราวขออนุญาตต่อคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดินก่อนดำเนินการพิมพ์และออกจำหน่าย ได้แก่ หนังสือพิมพ์ และสิ่งตีพิมพ์ที่เสนอข่าว หรือข้อเขียนแสดงความคิดเห็นเท่านั้น

สำหรับหนังสือพิมพ์และสิ่งพิมพ์ที่เสนอข้อเขียน และเรื่องประเภทสารคดี และบันเทิงคดี ซึ่งได้รับอนุญาตให้ทำการพิมพ์อยู่แล้ว ได้รับการยกเว้นไม่ต้องยื่นเรื่องราวขออนุญาต ดำเนินการพิมพ์ต่อคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 20 (ข้อ 2 ดังได้กล่าวมาแล้ว)

2. ผู้ใดฝ่าฝืนในข้อ 1 ให้คณะกรรมการพิจารณาคำร้องขอ ฯ ซึ่งได้รับแต่งตั้ง ตามคำสั่งของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดินฉบับที่ 10 มีอำนาจสั่งเป็นหนังสือแก่บรรณาธิการ หรือเจ้าของหนังสือพิมพ์หรือสิ่งพิมพ์ที่ฝ่าฝืนมิให้โฆษณา และให้ยึดหนังสือพิมพ์นั้นได้

จ. คำสั่งของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 42 ลงวันที่ 21 ตุลาคม 2519 (ป.ร. 42) ซึ่งกำหนดหลักเกณฑ์ในการพิมพ์สิ่งพิมพ์และหนังสือพิมพ์ มีสาระสำคัญดังนี้

1. ให้ยกเลิก — ข้อ 1 และข้อ 2 แห่งคำสั่งของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 5 ลงวันที่ 6 ตุลาคม 2519

— คำสั่งของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 10 ลงวันที่ 7 ตุลาคม 2519

— คำสั่งของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 20 ลงวันที่ 11 ตุลาคม 2519

2. ห้ามมิให้บุคคลใดพิมพ์ โฆษณา หรือแจกสิ่งพิมพ์ตามกฎหมายว่าด้วยการพิมพ์และสิ่งตีพิมพ์ที่มีลักษณะดังต่อไปนี้

2.1 ข้อความหรือรูปภาพซึ่งเป็นการละเมิดต่อพระมหากษัตริย์ หรือเป็นการกล่าวร้ายเสียดสี หมิ่นประมาท ดูหมิ่น หรือเหยียดหยาม พระราชินี รัชทายาท หรือผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

2.2 ข้อความหรือรูปภาพซึ่งเป็นการกล่าวร้ายเสียดสี หรือเหยียดหยาม ประเทศชาติ หรือปวงชนชาวไทยเป็นส่วนรวม หรือข้อความใด ๆ ที่สามารถจะทำให้ต่างชาติเสื่อมความเชื่อถือไว้วางใจในประเทศไทย รัฐบาลไทย หรือคนไทยโดยทั่วไป

2.3 ข้อความหรือรูปภาพซึ่งเป็นการกล่าวร้าย เสียดสี หรือเหยียดหยาม รัฐบาลไทย หรือกระทรวง ทบวง กรม ในรัฐบาลอย่างเคลือบคลุม โดยไม่แจ้งให้เห็นว่า ได้ทำผิดในเรื่องใด

2.4 ข้อความหรือรูปภาพซึ่งเป็นการแสดงอย่างเคลือบคลุมว่า ได้มีความเสื่อมโทรมเลวทรามหรือผิดร้ายเสียหายในรัฐบาล หรือกระทรวง ทบวง กรมในรัฐบาล โดยไม่แสดงว่าเป็นเรื่องใดข้อใด

2.5 ข้อความหรือรูปภาพ ซึ่งเป็นการส่งเสริมให้เกิดความนิยมในลัทธิคอมมิวนิสต์ หรือพอเห็นได้ว่าเป็นกลอุบายของคอมมิวนิสต์ เพื่อก่อกวนหรือบ่อนทำลายความมั่นคงของประเทศ

2.6 ข้อความหรือรูปภาพหรือการพาดหัวหนังสือพิมพ์ซึ่งเป็นเท็จ หรือในลักษณะที่อาจทำให้ประชาชนเกิดความตื่นตกใจ หรือวิตกกังวลหรือเกิดความหวาดกลัว หรือข้อความในลักษณะซึ่งเป็นการปลุกปั่น หรือยุยงให้เกิดความไม่สงบหรือขัดต่อความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือข้อความทำนายในทางที่อาจก่อให้เกิดความวิตกกังวลแก่ประชาชนในโชคชะตาของบ้านเมือง

2.7 ข้อความหรือรูปภาพซึ่งมีลักษณะหยาบคายหรือลามก หรือทำให้เสื่อมเสียศีลธรรมหรือวัฒนธรรมของชาติ

2.8 ข้อความหรือรูปภาพซึ่งเป็นความลับของทางราชการ

3. บุคคลใดจะเป็นผู้พิมพ์ ผู้โฆษณา บรรณาธิการหรือเจ้าของหนังสือพิมพ์ ตามกฎหมายว่าด้วยการพิมพ์ ต้องยื่นคำร้องขออนุญาตต่อเจ้าพนักงาน การพิมพ์ตามกฎหมายว่าด้วยการพิมพ์ตามแบบพิมพ์ที่กำหนด และเมื่อได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานการพิมพ์แล้ว จึงจะดำเนินการได้ เว้นแต่หนังสือพิมพ์ของทางราชการ

4. ห้ามมิให้หนังสือพิมพ์ใดโฆษณา ข้อความหรือลงรูปภาพที่มีลักษณะที่ระบุไว้ตามข้อ 2

5. ผู้ใดฝ่าฝืนข้อ 2 ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงสามปี และปรับตั้งแต่ห้าพันบาทถึงห้าหมื่นบาท และให้ศาลสั่งทำลายสิ่งพิมพ์นั้นเสีย

6. ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามข้อ 3 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งทำลายหนังสือพิมพ์นั้นเสีย

7. เมื่อปรากฏว่าหนังสือพิมพ์ใดลงโฆษณาข้อความหรือภาพอันเป็นการฝ่าฝืนข้อ 4 ให้เจ้าพนักงานการพิมพ์มีหนังสือเตือน และในกรณีที่อาจแก้ไขได้ ให้สั่งแก้ไขให้ถูกต้อง

ในกรณีที่เจ้าพนักงานการพิมพ์ได้มีหนังสือเตือนหรือสั่งให้แก้ไขตามวรรคหนึ่งแล้ว หากปรากฏว่าหนังสือพิมพ์นั้นยังโฆษณาข้อความหรือลงรูปภาพอันเป็นการฝ่าฝืนข้อ 4 ซ้ำอีกไม่ว่าจะเป็นการฝ่าฝืนในเรื่องเดียวกันหรือไม่ หรือไม่แก้ไขตามคำสั่งของเจ้าพนักงานการพิมพ์ ให้สั่งถอนใบอนุญาตผู้พิมพ์ ผู้โฆษณาบรรณาธิการ หรือเจ้าของหนังสือพิมพ์นั้น

8. ผู้ถูกสั่งถอนใบอนุญาตตามข้อ 7 มีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งของเจ้าพนักงานการพิมพ์ต่อปลัดกระทรวงมหาดไทยได้ ภายในสิบห้าวันนับแต่วันได้ทราบคำสั่ง คำวินิจฉัยของปลัดกระทรวงมหาดไทยให้เป็นที่สุด

ฉ. คำสั่งของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 43 ลงวันที่ 21 ตุลาคม 2519 ได้กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับ เอกสาร และสิ่งพิมพ์ทุกชนิด ซึ่งเสนอข่าวสาร บทความ และข้อเขียน แสดงความคิดเห็นมีสาระสำคัญดังนี้

1. ห้ามมิให้ผู้ใดมิไว้ในครอบครอง ซึ่งเอกสารและสิ่งพิมพ์ทุกชนิดซึ่งเสนอข่าวสาร บทความและข้อเขียนแสดงความคิดเห็นอันสื่อไปในทางก่อให้เกิดความแตกแยก ความสามัคคีในชาติ หรือชักนำผู้อ่านให้เกิดความนิยมเลื่อมใสในลัทธิคอมมิวนิสต์ หรือให้เกิดความปั่นป่วนหรือกระด้างกระเดื่องในหมู่ประชาชน หรือให้ประชาชนล่วงละเมิดกฎหมายแผ่นดินไม่ว่าในวิถีทางใด

ความในวรรคหนึ่งมิให้ใช้บังคับในกรณีที่เอกสาร หรือสิ่งพิมพ์นั้นเป็นของทางราชการ หรือของเจ้าหน้าที่ หรือผู้สอนในกระทรวง ทบวง กรม ซึ่งมีหน้าที่ในการให้การศึกษา ในการระงับหรือปราบปรามการกระทำอันเป็นคอมมิวนิสต์ หรือในการป้องกันราชอาณาจักร ทั้งนี้เฉพาะเพื่อการปฏิบัติงานในหน้าที่

เหตุการณ์ภายหลังใช้คำสั่งของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 42 (ป.ร. 42)

1. การเสนอแก้ไขและยกเลิกคำสั่งของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 42 ในรัฐสภา

หลังจากใช้คำสั่งของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 42 เป็นต้นมา เมื่อมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในวันที่ 22 เมษายน 2522 จนถึงมีการยุบสภาผู้แทนราษฎรในวันที่ 19 มีนาคม 2526 นั้น ได้มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเสนอแก้ไขและยกเลิกคำสั่งของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 42 และให้ยกเลิกพระราชบัญญัติการพิมพ์ พ.ศ. 2484 รวม 5 ร่าง ดังนี้

1. ร่างพระราชบัญญัติยกเลิกคำสั่งของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 42 ลงวันที่ 21 ตุลาคม 2519 พ.ศ.... โดย น.ส. สุพัตรา มาศดิตถ์, นายวารินทร์ ศรีแย้ม, นายสัมพันธ์ ทองสมัคร นายไกรสร ตันติพงศ์ และนายบัญญัติ บรรทัดฐาน เป็นผู้เสนอ เมื่อวันที่ 14 มิถุนายน 2522 ซึ่งมีสาระสำคัญดังนี้

หลักการ ยกเลิกคำสั่งของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 42 ลงวันที่ 21 ตุลาคม พ.ศ. 2519

เหตุผล เนื่องจากคำสั่งของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 42 ลงวันที่ 21 ตุลาคม พ.ศ. 2519 มีลักษณะที่ขัดต่อบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 34 ทั้งยังเป็นบทบัญญัติที่ซ้ำซ้อนกับพระราชบัญญัติการพิมพ์ พุทธศักราช 2484 เห็นสมควรยกเลิกเสีย

สาระสำคัญ ให้ยกเลิกคำสั่งของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดินฉบับที่ 42 ลงวันที่ 21 ตุลาคม พ.ศ. 2519

LI RT

เมื่อคณะกรรมการวิสามัญวินิจฉัยร่างพระราชบัญญัติได้พิจารณา แล้วมีมติไม่ให้คำรับรองร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว ในวันพุธที่ 21 พฤศจิกายน 2522 (ครั้งที่ 12/2522) จึงทำให้ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ ไม่ได้รับการพิจารณาในสภา

2. ร่างพระราชบัญญัติยกเลิกคำสั่งคณะกรรมการปกครองแผ่นดินฉบับที่ 42 43 ลงวันที่ 21 ตุลาคม 2519 พศ..... โดย นายจรัส พัวช่วย กับคณะ เป็นผู้เสนอ เมื่อวันที่ 28 มิถุนายน 2522 ซึ่งมีสาระสำคัญดังนี้

หลักการ ให้ยกเลิกคำสั่งคณะกรรมการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 42 และ ฉบับที่ 43 ลงวันที่ 21 ตุลาคม 2519

เหตุผล เนื่องจากคำสั่งคณะกรรมการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 42 และ 43 ได้ให้อำนาจแก่เจ้าพนักงานการพิมพ์สั่งถอนใบอนุญาต ผู้พิมพ์ ผู้โฆษณา บรรณาธิการ หรือเจ้าของหนังสือพิมพ์นั้นโดยไม่มีสิทธิที่จะฟ้องศาลได้ตามกระบวนการยุติธรรมซึ่งขัดต่อหลักการปกครองระบอบประชาธิปไตยและรัฐธรรมนูญ มาตรา 34 ที่ได้ให้เสรีภาพในการพิมพ์และการโฆษณา

สาระสำคัญ นับแต่วันใช้พระราชบัญญัตินี้เป็นต้นไป ให้ใช้พระราชบัญญัติการพิมพ์ พ.ศ. 2484 ที่ถูกยกเลิกโดยคำสั่งของคณะกรรมการฉบับที่ 42, 43

เมื่อคณะกรรมการวิสามัญวินิจฉัยร่างพระราชบัญญัติได้พิจารณาแล้วมีมติไม่ให้คำรับรองร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว ในวันพุธที่ 21 พฤศจิกายน 2522 (ครั้งที่ 12/2522) จึงทำให้ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ ไม่ได้รับการพิจารณาในสภา

3. ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมคำสั่งของคณะกรรมการปกครองแผ่นดินฉบับที่ 42 ลงวันที่ 21 ตุลาคม พ.ศ. 2519 (ฉบับที่...) พ.ศ..... โดย นายวัฒนา อัครเวม, นายปิยะณัฐ วัชรภรณ์, นายประเทือง วิจารณ์ปรีชา และ นายฤทธิ์ อินทนนท์ เป็นผู้เสนอ เมื่อวันที่ 14 มกราคม 2524 ซึ่งมีสาระสำคัญดังนี้

หลักการ แก้ไขเพิ่มเติมข้อ 8 แห่งคำสั่งของคณะกรรมการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 42 ลงวันที่ 21 ตุลาคม พ.ศ. 2519

เหตุผล ตามที่ได้มีคำสั่งของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดินกำหนดให้บุคคลหรือนิติบุคคลที่ต้องการจะดำเนินการพิมพ์หนังสือพิมพ์รายวันและสิ่งตีพิมพ์ โดยกำหนดหลักเกณฑ์ในการพิมพ์และหนังสือพิมพ์ออกเผยแพร่ไว้เป็นข้อ ๆ นั้น เนื่องจากคำสั่งของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 42 ข้อ 8 ให้อำนาจปลัดกระทรวงมหาดไทยเป็นผู้วินิจฉัยคำอุทธรณ์ของผู้ถูกสั่งถอนใบอนุญาต ผู้พิมพ์ ผู้โฆษณา บรรณาธิการหรือเจ้าของหนังสือพิมพ์แต่ผู้เดียว และให้คำวินิจฉัยของปลัดกระทรวงมหาดไทยให้เป็นที่สุดกรณีดังกล่าวจึงทำให้เกิดความไม่เป็นธรรม และหวาดกลัวของผู้ดำเนินการพิมพ์หนังสือพิมพ์รายวัน และสิ่งตีพิมพ์เป็นอย่างยิ่ง เพราะเขาเหล่านั้นดำเนินการเพื่อเป็นปากเสียงให้กับประชาชนทั้งประเทศ เมื่อมีสิ่งผิดพลาดเกิดขึ้นสมควรจะให้ศาลเป็นผู้วินิจฉัยและชี้ขาด เพื่อความเป็นธรรมต่อทุกฝ่าย

สาระสำคัญ ให้ยกเลิกความในข้อ 8 แห่งคำสั่งของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดินฉบับที่ 42 ลงวันที่ 21 ตุลาคม พ.ศ. 2519 และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ข้อ 8 ผู้ถูกสั่งถอนใบอนุญาตตามข้อ 7 มีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งของเจ้าพนักงานการพิมพ์ต่อปลัดกระทรวงมหาดไทย ได้ภายในสิบห้าวัน นับแต่วันได้ทราบคำสั่ง และให้ปลัดกระทรวงมหาดไทยแจ้งผลการวินิจฉัยให้ผู้อุทธรณ์ทราบภายในเจ็ดวัน

ถ้าผู้อุทธรณ์ไม่เห็นชอบกับคำสั่งของปลัดกระทรวงมหาดไทยให้นำเรื่องเสนอต่อศาลเป็นผู้วินิจฉัย และให้ศาลพิจารณาเรื่องนี้เป็นการด่วน”

เมื่อคณะกรรมการวิสามัญวินิจฉัยร่างพระราชบัญญัติได้พิจารณาแล้วมีมติให้คำรับรองร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว ในวันที่ 4 กุมภาพันธ์ 2524 (ครั้งที่ 40/2524)

ร่างพระราชบัญญัตินี้ได้นำบรรจุระเบียบวาระการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ในวันที่ 1 ตุลาคม 2524 (สมัยวิสามัญ) ครั้งที่ 3/2524 และผลจากการอภิปรายในวาระที่ 1 มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบ และไม่เห็นชอบด้วยในการเสนอให้แก้ไขเพิ่มเติมคำสั่งคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 42 ข้อ 8 ดังนี้

ฝ่ายที่เห็นชอบในการขอแก้ไขเพิ่มเติมคำสั่งของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 42 ข้อ 8 ให้ความเห็นว่า

ก. คำสั่งนี้ ได้จำกัดสิทธิในการอุทธรณ์คำสั่งของผู้ประกอบการพิมพ์ โดยให้อำนาจกระทรวงมหาดไทยเป็นผู้วินิจฉัยและถือว่าคำวินิจฉัยนั้นเป็นที่สุดจะอุทธรณ์หรือฎีกาอะไรต่อไปไม่ได้ ซึ่งเป็นกฎหมาย เป็นคำสั่งที่ออกมาในรูปเผด็จการ เป็นการผูกขาด เป็นการแสดงถึงการปิดปาก ปิดหูปิดตาประชาชน และเป็นการก้าวล่วงเข้าไปในสิทธิเสรีภาพของประชาชนเกี่ยวกับการเขียน การพูดและล่วงละเมิดเข้าไปในสิทธิของผู้ประกอบการทางด้านการพิมพ์และผู้สื่อข่าวด้วย ซึ่งเป็นการออกคำสั่งมาโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย เห็นสมควรแก้ไขคำสั่งนี้

ข. ในกรณีที่มีความผิดและถูกคำสั่งให้ถอนใบอนุญาตนั้น ขอให้มีโอกาสได้อุทธรณ์ต่อกระทรวงมหาดไทยและให้กระทรวงมหาดไทยได้ตอบให้ทราบภายใน 7 วัน โดยกำหนดว่า ตอบให้ทราบและในคำอุทธรณ์นั้น ถ้าหากว่าผู้อุทธรณ์ไม่เห็นชอบด้วยต่อคำสั่งของปลัดกระทรวงมหาดไทย ก็ให้นำเรื่องเสนอต่อศาลเป็นผู้วินิจฉัย เพื่อให้ถูกต้องตามขั้นตอนของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ซึ่งแบ่งอำนาจกันไว้

ค. คนที่มีอำนาจสั่งปิดหนังสือพิมพ์นั้น ตามกฎหมายการพิมพ์ฉบับ พ.ศ. 2484 คือเจ้าพนักงานการพิมพ์ เจ้าพนักงานการพิมพ์ในกรุงเทพ ได้แก่ อธิบดีกรมตำรวจ ส่วนในต่างจังหวัดก็คือ ผู้ว่าราชการจังหวัด เมื่อผู้ว่าราชการจังหวัดหรืออธิบดีกรมตำรวจซึ่งเป็นเจ้าพนักงานการพิมพ์ตามกฎหมายการพิมพ์สั่งปิดหนังสือพิมพ์ คำสั่งฉบับนี้บอกมาให้ผู้อุทธรณ์ต่อปลัดมหาดไทย ซึ่งจะเห็นว่าอธิบดีกรมตำรวจหรือผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นผู้อยู่ได้บังคับบัญชาของปลัดกระทรวงมหาดไทย เมื่ออุทธรณ์ไปปลัดกระทรวงมหาดไทยก็ต้องยึดตามคำสั่งของผู้ได้บังคับบัญชา

ฝ่ายที่ไม่เห็นชอบในการแก้ไขเพิ่มเติมคำสั่งของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดินฉบับที่ 42 ข้อ 8 ให้ความเห็นว่าเป็นว่า ก. สถาบันหนังสือพิมพ์ได้ใช้ข้อเขียนบทความเป็นการจบบ้าง และไม่รับผิดชอบในการกระทำของตน ต้องการจะให้ใครเป็นอะไรก็เอาไปเขียนยกย่องสรรเสริญกัน แล้วก็อ้างว่าเป็นเสียงประชาชน

ผลการลงมติในวาระที่ 1 มีสมาชิกเห็นสมควรแก้ไขเพิ่มเติมในร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ 61 ท่าน มีผู้ไม่เห็นสมควรรับหลักการ 38 ท่าน และได้ตั้งคณะกรรมการ

ธิการวิสามัญคณะหนึ่งจำนวน 25 ท่าน เพื่อพิจารณากำหนดการแปรญัตติภายใน 15 วัน การพิจารณาของคณะกรรมการให้แก้ไข ข้อ 8 แห่งคำสั่งของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดินฉบับที่ 42 ลงวันที่ 21 ตุลาคม พ.ศ. 2519 โดยให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ข้อ 8 ผู้ถูกสั่งถอนใบอนุญาตตามข้อ 7 มีสิทธิยื่นคำร้องคัดค้านคำสั่งของเจ้าพนักงานการพิมพ์ต่อศาลจังหวัดที่ผู้ร้องมีภูมิลำเนาอยู่ หรือต่อศาลแพ่งสำหรับกรุงเทพมหานคร

เมื่อศาลจังหวัดหรือศาลแพ่งได้รับคำร้องคัดค้านแล้วให้ดำเนินการพิจารณาโดยไม่ชักช้า และให้นำประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับโดยอนุโลม แล้วทำความเห็นและส่งสำนวนไปยังศาลฎีกาเพื่อวินิจฉัย

ในระหว่างการพิจารณาคดี ผู้ถูกสั่งถอนใบอนุญาต จะยื่นคำร้องต่อศาลจังหวัดหรือศาลแพ่งตามความในวรรคหนึ่ง ขอให้ศาลดังกล่าวมีคำสั่งให้งดการถอนใบอนุญาตตามคำสั่งของเจ้าพนักงานการพิมพ์ไว้ก่อนก็ได้ คำสั่งของศาลเช่นนี้ให้เป็นที่สิ้นสุด

เมื่อพิจารณาในวาระที่ 2 ในสภาผู้แทนราษฎรมีสมาชิกที่ไม่เห็นด้วยกับคณะกรรมการ และมีการพิจารณาเสียงส่วนน้อยได้ส่งความเห็น แต่ในที่สุดสภาผู้แทนราษฎรมีมติเห็นชอบด้วยกับข้อ 8 วรรค 1 และ 2 ตามร่างของคณะกรรมการ ส่วนวรรค 3 นั้น สภาผู้แทนราษฎรมีมติเห็นชอบด้วยกับความเห็นของกรรมการเสียงส่วนน้อยที่ได้ส่งความเห็นไว้และขอแก้ไขดังนี้ “ในระหว่างพิจารณาคดีศาลจะมีคำสั่งให้งดการถอนใบอนุญาตตามคำสั่งของเจ้าพนักงานการพิมพ์ไว้ก่อนก็ได้ เว้นแต่เมื่อเจ้าพนักงานการพิมพ์คัดค้าน และศาลพิจารณาเห็นว่า คำสั่งเช่นนี้จะเกิดความเสียหายตามที่เจ้าพนักงานการพิมพ์คัดค้าน”

ในที่สุดเมื่อสภาผู้แทนราษฎรได้ลงมติในวาระที่ 3 ผลปรากฏว่า สภาผู้แทนราษฎรมีมติเห็นชอบกับร่างพระราชบัญญัตินี้ ด้วยคะแนนเสียง 77 : 24 และเสนอต่อวุฒิสภา

เมื่อวุฒิสภาได้รับร่างฉบับดังกล่าวแล้ว และได้เข้าสู่วิธีพิจารณาเมื่อวันที่ 6 พฤษภาคม 2525 ครั้งที่ 1/2525 (สมัยสามัญ) มีมติรับหลักการในวาระที่ 1 และมีมติ

ผู้ส่งคณะกรรมการสามัญชุดการปกครอง พิจารณากำหนดการแปรญัตติภายใน 7 วัน
 การพิจารณาในวาระที่ 2 ไม่มีการแก้ไข ในที่สุดวุฒิสภาก็ลงมติในวาระที่ 3 เห็นชอบ
 ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมคำสั่งของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดินฉบับที่ 42
 ข้อ 8 ในการประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ 4/2525 (สมัยสามัญ) วันที่ 11 มิถุนายน 2525
 ถือว่ารัฐสภาได้ให้ความเห็นชอบในการประกาศใช้เป็นกฎหมาย กฎหมายฉบับนี้ได้
 ประกาศในราชกิจจานุเบกษาฉบับพิเศษ เล่ม 99 ตอนที่ 97 หน้า 1 วันที่ 16
 กรกฎาคม 2525

4. ร่างพระราชบัญญัติยกเลิกคำสั่งของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน
 ฉบับที่ 42 ลงวันที่ 21 ตุลาคม พ.ศ.... โดย นายบุญเรือง ถาวรสวัสดิ์ เป็นผู้เสนอ
 เมื่อวันที่ 13 พฤศจิกายน 2524 ซึ่งมีสาระสำคัญดังนี้

หลักการ ยกเลิกคำสั่งของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 42

เหตุผล คำสั่งของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 42 เป็นการ
 กัดสิทธิเสรีภาพของหนังสือพิมพ์ซึ่งเป็นสื่อมวลชนสำคัญของประชาชน ไม่เป็นการ
 สนับสนุนการปกครองระบอบประชาธิปไตย

สาระสำคัญ ให้ยกเลิกคำสั่งของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 42

เมื่อคณะกรรมการวิสามัญวินิจฉัยร่างพระราชบัญญัติได้พิจารณาแล้วเห็นว่า
 คำสั่งของคณะปฏิรูปฉบับดังกล่าวยังมีความสำคัญ และจำเป็นอยู่ ในอันที่จะควบคุมให้
 การดำเนินการเป็นผู้พิมพ์ ผู้โฆษณาฯ เป็นไปด้วยความเรียบร้อยไม่กระทบกระเทือนต่อ
 ความมั่นคงปลอดภัยของประเทศ ดังนั้นตามหลักการแห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวที่ให้
 ยกเลิก จึงไม่สมควร

คณะกรรมการ จึงมีมติไม่ให้คำรับรองในวันที่ 9 ธันวาคม 2524 (ครั้งที่
 6/2524)

5. ร่างพระราชบัญญัติการพิมพ์ พ.ศ. ... โดย นายสุนทร ทาช้าย กับคณะ
 เป็นผู้เสนอ เมื่อวันที่ 29 กรกฎาคม 2524 ซึ่งมีสาระสำคัญดังนี้

หลักการ ให้ปรับปรุงและตรากฎหมายว่าด้วยการพิมพ์ขึ้นใหม่

เหตุผล โดยที่กฎหมายว่าด้วยการพิมพ์ที่ได้ตราใช้บังคับในปัจจุบันมีบทบัญญัติ
เหมาะสม และเพื่อให้สอดคล้องกับการปกครองประเทศไทยในระบอบประชาธิปไตยและ
ส่งเสริมจริยธรรมหนังสือพิมพ์ สมควรตราพระราชบัญญัติการพิมพ์เสียใหม่ เพื่อให้
ผู้ประกอบวิชาชีพหนังสือพิมพ์มีอิสระและอำนาจควบคุมกันเอง โดยจัดตั้งสภาการ
หนังสือพิมพ์เช่นเดียวกับผู้ประกอบอาชีพอื่นในประเทศ และผู้ประกอบวิชาชีพหนังสือ-
พิมพ์ในนานาอารยประเทศ ทั้งให้มีบทบัญญัติรักษาไว้ซึ่งสิทธิผลประโยชน์ของประชาชน
จากการกระทำอันมิชอบของหนังสือพิมพ์ จึงได้ตราพระราชบัญญัติขึ้น

สาระสำคัญ 1. ให้ยกเลิกพระราชบัญญัติการพิมพ์พุทธศักราช 2484
ประกาศคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดินฉบับ 36 และฉบับที่ 42

2. อธิบดีกรมตำรวจหรือผู้รักษาราชการแทนมีอำนาจออก
ประกาศโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา ห้ามการส่งหรือนำเข้ามาในราชอาณาจักรซึ่งสิ่ง
พิมพ์ใด ๆ อันระบุชื่อไว้ในคำสั่งนั้นโดยมีกำหนดเวลาหรือไม่ก็ได้

3. เมื่อปรากฏว่าได้มีการโฆษณาหรือเตรียมการโฆษณาสิ่งพิมพ์
ใด ๆ ซึ่งเจ้าพนักงานการพิมพ์เห็นว่าอาจขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของ
ประชาชน เจ้าพนักงานการพิมพ์อาจมีคำสั่งเป็นหนังสือแก่ผู้หนึ่งผู้ใดโดยเฉพาะหรือมี
คำสั่งไปโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษาหรือหนังสือพิมพ์รายวันห้ามการขาย หรือจ่าย
แจกสิ่งพิมพ์นั้น ทั้งจะยึดสิ่งพิมพ์และแม่พิมพ์นั้นด้วยก็ได้

คำสั่งของเจ้าพนักงานการพิมพ์ตามวรรคแรกให้อุทธรณ์ต่อรัฐมนตรีได้ภายใน
เจ็ดวัน นับแต่วันที่ได้อับทราบบคำสั่ง แต่ภาวอุทธรณ์ไม่เป็นเหตุระงับบังคับตามคำสั่ง
ของเจ้าพนักงานการพิมพ์

ให้รัฐมนตรีมีคำสั่งอุทธรณ์ให้เสร็จภายในเจ็ดวัน นับแต่วันที่ได้รับอุทธรณ์
คำสั่งของรัฐมนตรีที่ให้กลับคำสั่งของเจ้าพนักงานการพิมพ์ให้ถือว่าเป็นเด็ดขาด คำสั่งของ
รัฐมนตรีที่ให้อุทธรณ์หรือเพิกถอนคำสั่งของเจ้าพนักงานการพิมพ์ ไม่เป็นการตัด
สิทธิที่จะยื่นฟ้องต่อศาลได้ภายในกำหนดสองเดือน

เมื่อคณะกรรมการการวิสามัญวินิจฉัยร่างพระราชบัญญัติได้พิจารณาแล้วเห็นว่า ตามหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวให้ยกเลิกประกาศของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดินฉบับที่ 42 ซึ่งเป็นกฎหมายกำหนดให้การโฆษณาลงข่าวของหนังสือพิมพ์ให้เป็นไปด้วยความถูกต้องนั้นไม่สมควร และตามหลักการที่ร่างขึ้นใหม่ให้ผู้ประกอบวิชาชีพหนังสือพิมพ์ต้องเป็นบุคคลสัญชาติไทย ก็เป็นการกระทบกระเทือนต่อความสัมพันธ์กับประเทศซึ่งมีสนธิสัญญากับประเทศไทยและควรให้มีสภากาการหนังสือพิมพ์ และคณะกรรมการสภากาการหนังสือพิมพ์มีอำนาจควบคุมผู้ประกอบวิชาชีพหนังสือพิมพ์ ในการอนุญาตหรือไม่อนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพหนังสือพิมพ์เป็นการโอนอำนาจจากเจ้าพนักงานการพิมพ์ ซึ่งเป็นฝ่ายบริหารไปเป็นของสภากาการหนังสือพิมพ์ซึ่งไม่สมควร และการที่ให้อำนาจตราข้อบังคับกำหนดจรรยาบรรณหนังสือพิมพ์ก็อาจกำหนดในลักษณะไม่เป็นธรรมต่อผู้ประกอบวิชาชีพหนังสือพิมพ์ด้วยกันเองก็ได้ อีกประการหนึ่งตามหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัตินี้ได้ตัดอำนาจของฝ่ายบริหารที่จะสั่งห้ามการโฆษณาหรือตรวจข่าวก่อนในเมื่อมีเหตุจำเป็นเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยหรือมีเหตุฉุกเฉินหรือตกอยู่ในภาวะสงคราม อาจมีผลกระทบกระเทือนต่อความมั่นคงของรัฐได้

คณะกรรมการการจึงมีมติไม่ให้คำรับรองร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ ในวันที่ 28 ตุลาคม 2524 (ครั้งที่ 54/2524)

หลังจากได้มีการเลือกตั้งทั่วไป ในวันที่ 18 เมษายน พ.ศ. 2526 ได้มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเสนอให้ยกเลิกคำสั่งของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 42 และให้ยกเลิกพระราชบัญญัติการพิมพ์ 2484 เพิ่มอีก 2 ร่าง ดังนี้

6. ร่างพระราชบัญญัติยกเลิกคำสั่งของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดินฉบับที่ 42 ลงวันที่ 21 ตุลาคม พ.ศ. 2519 พ.ศ. โดย นายทวี ไกรคุปต์ เป็นผู้เสนอ เมื่อวันที่ 2 มิถุนายน 2526 ซึ่งมีสาระสำคัญดังนี้

หลักการ ให้ยกเลิกคำสั่งของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดินฉบับที่ 42 ลงวันที่ 21 ตุลาคม พ.ศ. 2519

เหตุผล เนื่องจากคำสั่งของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดินฉบับที่ 42 ลงวันที่ 21 ตุลาคม พ.ศ. 2519 เป็นคำสั่งออกใช้ในช่วงระยะเวลาที่มีการปฏิรูปการปกครองแผ่นดินมีภาวะจำเป็น เพื่อจะรักษาสถานการณ์ของบ้านเมืองในขณะนั้น แต่ปัจจุบันภาวะเหล่านั้นได้ผ่านพ้นไปเป็นเวลานานแล้ว และขณะนี้ประเทศไทยปกครองในระบอบประชาธิปไตย มีบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญบัญญัติว่า “บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการพูด การเขียน การพิมพ์ และการโฆษณา” รวมทั้งกฎหมายอื่น ๆ เช่น ประมวลกฎหมายอาญา ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ พระราชบัญญัติการพิมพ์ใช้บังคับอยู่แล้ว นอกจากนี้คำสั่งคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดินฉบับนี้ทำให้การเขียน การพิมพ์ การโฆษณา ถูกริดรอน ถูกคุกคามในการใช้สิทธิเสรีภาพ เป็นผลทำให้ผู้ประกอบการอาชีพหนังสือพิมพ์และผู้เกี่ยวข้องได้รับความกระทบกระเทือนไม่สามารถแสดงความคิดเห็น และนำข่าวสารที่แท้จริงไปสู่ประชาชนได้ จึงสมควรยกเลิกประกาศของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดินฉบับที่ 42 ลงวันที่ 21 ตุลาคม พ.ศ. 2519

สาระสำคัญ ให้ยกเลิกคำสั่งของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดินฉบับที่ 42 ลงวันที่ 21 ตุลาคม พ.ศ. 2519

7. ร่างพระราชบัญญัติการพิมพ์ พ.ศ. โดย นายจรัส พัวช่วย กับคณะ เป็นผู้เสนอ เมื่อวันที่ 9 มิถุนายน 2526 โดยมีสาระสำคัญดังนี้

หลักการ ให้ปรับปรุงและตรากฎหมายว่าด้วยการพิมพ์ขึ้นใหม่

เหตุผล โดยที่กฎหมายว่าด้วยการพิมพ์ที่ได้ตราใช้บังคับในปัจจุบันมีบทบัญญัติไม่เหมาะสม และเพื่อให้สอดคล้องกับการปกครองประเทศไทยในระบอบประชาธิปไตย และส่งเสริมจริยธรรมหนังสือพิมพ์ สมควรตราพระราชบัญญัติการพิมพ์เสียใหม่ เพื่อให้ผู้ประกอบการวิชาชีพหนังสือพิมพ์ มีอิสระและอำนาจควบคุมกันเอง โดยจัดตั้งสภาการหนังสือพิมพ์ เช่น เกี่ยวกับผู้ประกอบอาชีพอื่นในประเทศ และผู้ประกอบการวิชาชีพหนังสือพิมพ์ในนานาอารยประเทศ ทั้งให้มีบทบัญญัติรักษาไว้ซึ่งสิทธิผลประโยชน์ของประชาชนจากการกระทำอันมิชอบของหนังสือพิมพ์

สาระสำคัญ 1. ให้ยกเลิกพระราชบัญญัติการพิมพ์ พุทธศักราช 2484 คำสั่งของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดินฉบับที่ 36 ลงวันที่ 21 ตุลาคม พ.ศ. 2519 และฉบับที่ 42 ลงวันที่ 21 ตุลาคม พ.ศ. 2519

2. อธิบดีกรมตำรวจหรือผู้รักษาราชการแทนมีอำนาจออกประกาศโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา ห้ามการส่งหรือนำเข้ามาในราชอาณาจักรซึ่งสิ่งพิมพ์ใด ๆ อันระบุชื่อไว้ในคำสั่งนั้นโดยมีกำหนดเวลาหรือไม่ก็ได้

3. เมื่อปรากฏว่าได้มีการโฆษณาหรือเตรียมการโฆษณาสิ่งพิมพ์ใด ๆ ซึ่งเจ้าพนักงานการพิมพ์เห็นว่าอาจขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน เจ้าพนักงานการพิมพ์อาจมีคำสั่งเป็นหนังสือแก่ผู้หนึ่งผู้ใดโดยเฉพาะ หรือมีคำสั่งไปโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษาหรือหนังสือพิมพ์รายวัน ห้ามการขายหรือแจกสิ่งพิมพ์นั้น ทั้งจะให้อึดสิ่งพิมพ์และแม่พิมพ์นั้นด้วยก็ได้

คำสั่งของเจ้าพนักงานการพิมพ์ตามวรรคแรกให้อุทธรณ์ต่อรัฐมนตรีได้ภายในเจ็ดวัน นับแต่วันที่ได้รับทราบคำสั่งนั้น แต่การอุทธรณ์ไม่เป็นการทุเลาการบังคับตามคำสั่งของเจ้าพนักงานการพิมพ์

ให้รัฐมนตรีมีคำสั่งอุทธรณ์ให้เสร็จภายในเจ็ดวัน นับแต่วันที่ได้รับอุทธรณ์ คำสั่งของรัฐมนตรีให้ กับคำสั่งของเจ้าพนักงานการพิมพ์ให้ถือว่าเป็นเด็ดขาด คำสั่งของรัฐมนตรีให้ ยกอุทธรณ์หรือเพียงแก้ไขคำสั่งของเจ้าพนักงานการพิมพ์ ไม่เป็นการดัดสิทธิที่จะยื่นฟ้องต่อศาล ได้ภายในกำหนดสองเดือน

มติของที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ในการประชุมครั้งที่ ๗/2526 (สมัยสามัญ) วันที่ 16 มิ.ย. 26 ได้มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเสนอให้รวมพิจารณาร่างพระราชบัญญัติการพิมพ์ พ.ศ. กับร่างพระราชบัญญัติยกเลิกคำสั่งของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดินฉบับที่ 42 ลงวันที่ 21 ตุลาคม พ.ศ. 2519 พ.ศ. เพราะเป็นเรื่องเดียวกันทำนองเดียว หรือเกี่ยวเนื่องกัน และที่ประชุมอนุมัติ

หลังจากนั้นคณะรัฐมนตรีรับร่างพระราชบัญญัติทั้ง 2 ฉบับ ไปพิจารณาแก่นก่อนรับหลักการ และที่ประชุมได้มีมติให้รอการพิจารณาไว้มีกำหนด 60 วัน ซึ่งจะครบกำหนด

การพิจารณาเมื่อวันที่ 14 สิงหาคม 2526 แต่ปรากฏว่าทางคณะรัฐมนตรีได้มีหนังสือถึงรัฐสภาว่า เนื่องจากร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวมีความสำคัญที่จะต้องพิจารณาโดยรอบครอบ จึงต้องเลื่อนกำหนดเวลาที่จะส่งสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาไปอีก 60 วัน นับแต่ วันที่ 14 สิงหาคม 2526 เป็นต้นไป โดยประธานสภาผู้แทนราษฎรได้แจ้งให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทราบ เมื่อวันที่ 8 กันยายน 2526 ครั้งที่ 1/2526 (สมัยวิสามัญ)

ร่างพระราชบัญญัติ 2 ฉบับดังกล่าว จึงต้องนำไปพิจารณาในปี 2527 เพราะเนื่องจากหมดสมัยประชุมไปเสียก่อน

2. ความเคลื่อนไหวของสมาคมนักหนังสือพิมพ์ต่อ ป.ร. 42 และพระราชบัญญัติการพิมพ์

หลังจากร่างพระราชบัญญัติการพิมพ์ พ.ศ. (ผู้เสนอ นายจรัส พัวช่วย กับคณะ) และร่างพระราชบัญญัติยกเลิกคำสั่งของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดินฉบับที่ 42 ลงวันที่ 21 ตุลาคม พ.ศ. 2519 พ.ศ. (ผู้เสนอ นายทวี ไกรคุปต์) ได้เข้าสู่สภาเพื่อพิจารณา เมื่อวันที่ 16 มิถุนายน 2526 และคณะรัฐมนตรีขอรับไปพิจารณาก่อนรับหลักการ 60 วันนั้น ได้มีคณะกรรมการบริหารสมาพันธ์นักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทยร่วมประชุมปรึกษาหารือกับคณะกรรมการเฉพาะกิจพิจารณาร่างพระราชบัญญัติการพิมพ์ เมื่อวันที่ 29 สิงหาคม พ.ศ. 2526 ณ สมาคมนักข่าวแห่งประเทศไทย ได้ออกคำแถลงของสมาพันธ์นักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทยสรุปได้ว่า

1. สมาพันธ์นักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทยเห็นว่าโดยที่ก่อนหน้านี้สมาพันธ์นักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทยได้เคยเสนอร่างพระราชบัญญัติหนังสือพิมพ์ต่อรัฐบาลเพื่อพิจารณาแก้ไขปรับปรุงกฎหมายการพิมพ์ให้สอดคล้องกับการปกครองระบอบประชาธิปไตย และส่งเสริมวิชาชีพหนังสือพิมพ์ไปแล้ว แต่ก็ไม่ได้รับการพิจารณาดำเนินการแต่อย่างใด

2. ต่อมาได้มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้เสนอร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับหนังสือพิมพ์อีก โดยเสนอร่างพระราชบัญญัติให้ยกเลิกคำสั่งคณะปฏิรูปการปกครอง

แผ่นดิน ฉบับที่ 42 และร่างพระราชบัญญัติการพิมพ์ พ.ศ.....ต่อสภาผู้แทนราษฎร
ปรากฏว่ารัฐบาลโดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยได้ขอรับร่างไปพิจารณาภายใน
60 วัน

3. บัดนี้ ปรากฏว่ารัฐมนตรีมหาดไทยได้เสนอร่างพระราชบัญญัติการพิมพ์
ฉบับใหม่เข้าสู่การพิจารณาของคณะรัฐมนตรี ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้รับหลักการแล้วอยู่
ระหว่างส่งให้คณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณา

สมาพันธ์นักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าร่างพระราช-
บัญญัติที่กระทรวงมหาดไทยเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณานั้นมีหลักการหลายประการ
ที่ขัดต่อหลักการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข และ
มิได้ส่งเสริมความเป็นธรรมหรือส่งเสริมจริยธรรมของหนังสือพิมพ์อย่างแท้จริง ดังที่ได้
อ้างไว้

สมาพันธ์นักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย จึงขอแสดงจุดยืนเกี่ยวกับร่าง
พระราชบัญญัติดังต่อไปนี้

1. สมาพันธ์ ฯ เห็นควรให้รัฐบาลนำร่างพระราชบัญญัติที่สมาชิกสภาผู้แทน
ราษฎรทั้ง 2 ท่านได้เสนอต่อสภาไปแล้วและรัฐบาลขอรับไปพิจารณาภายใน 60 วันนั้น
มาพิจารณาโดยมิชักช้าเพื่อตราเป็นพระราชบัญญัติบังคับใช้เป็นกฎหมายต่อไป

2. สำหรับร่างพระราชบัญญัติการพิมพ์ฉบับใหม่ของกระทรวงมหาดไทยนั้น
สมาพันธ์ไม่เห็นด้วยในหลักการดังต่อไปนี้

2.1 ไม่เห็นด้วยกับการคงอำนาจของเจ้าพนักงานการพิมพ์ไว้อย่างสิ้นพัน
ดังที่เคยกำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการพิมพ์ 2484 สถาบันผู้ประกอบวิชาชีพหนังสือ-
พิมพ์ได้คัดค้านมาตลอด

2.2 ไม่เห็นด้วยกับการกำหนดคุณวุฒิ ทางการศึกษาของบรรณาธิการไม่
ให้ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่า

2.3 ไม่เห็นด้วยในการกำหนดอายุใบอนุญาตการเป็นผู้พิมพ์ ผู้โฆษณา
บรรณาธิการ และเจ้าของหนังสือพิมพ์

2.4 ไม่เห็นด้วยกับหลักการและวิธีการในการอุทธรณ์ และเห็นว่าการอุทธรณ์ควรให้อุทธรณ์ต่อศาลสถิตยุติธรรมเท่านั้น

2.5 เกี่ยวกับสภาการหนังสือพิมพ์แม้เราจะต้องการสภาการหนังสือพิมพ์แต่เราก็ไม่เห็นด้วยที่ร่างพระราชบัญญัตินี้ได้กำหนดขึ้นมากอย่างเลื้อยเลอ่ยไม่มีบทบังคับปราศจากซึ่งอำนาจที่จะบังคับให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ในการควบคุมกันเอง

สรุป

จากการที่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรขอเสนอร่างพระราชบัญญัติ เพื่อให้ยกเลิกและแก้ไขคำสั่งคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 42 ลงวันที่ 21 ตุลาคม พ.ศ. 2519 และพระราชบัญญัติการพิมพ์ พ.ศ. 2484 นั้น ซึ่งกระทำในรัฐสภา ชุดที่แล้ว (2522—2526) 5 ครั้ง แต่คำสั่งคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดินฉบับที่ 42 ก็ยังคงอยู่ เพราะรัฐสภาไม่ให้ความเห็นชอบด้วยการยกเลิก เพียงแต่ให้แก้ไข ข้อ 8 ของคำสั่งคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดินฉบับที่ 42 เท่านั้น

หลังจากมีการเลือกตั้งทั่วไปเมื่อวันที่ 18 เมษายน 2526 ในสภาผู้แทนราษฎรชุดใหม่นี้ ได้มีการเสนอร่างพระราชบัญญัติการพิมพ์ พ.ศ.... โดย นายจรัส พัวช่วย กับคณะ และร่างพระราชบัญญัติยกเลิกคำสั่งของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 42 ลงวันที่ 21 ตุลาคม พ.ศ. 2519 พ.ศ.... โดย นายทวี ไกรคุปต์ ซึ่งทั้ง 2 ร่าง มีสาระสำคัญสอดคล้องกันก็คือ ให้ยกเลิกคำสั่งคณะปฏิรูปฉบับที่ 42

ร่างพระราชบัญญัติทั้ง 2 ฉบับดังกล่าวเมื่อเข้าสู่สภาผู้แทนราษฎร คณะรัฐมนตรีขอรับไปพิจารณาก่อนรับหลักการ ในช่วงเวลาดังกล่าวทำให้รัฐสภาถึงกำหนดปิดสมัยประชุมเสียก่อน เราจึงต้องคอยดูกันต่อไปว่า เมื่อคณะรัฐมนตรีส่งร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้กลับคืนให้รัฐสภาพิจารณาแล้วรัฐสภาจะให้ความเห็นชอบด้วยหรือไม่

